

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

15 Kasım 2012 Perşembe

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

15 Kasım 2012 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/708)	1:52
TBMM Genel Kurulunun 24. Dönem 3. Yasama Yılı toplantı saatlerinde görüşme yapabilmesi için izin ve istemi	52

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:20
Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı	1:52
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay) 1:5, 6:8
Mahmut TANAL	(İstanbul) 4, 5, 7, 17
Yusuf HALAÇOĞLU	(Kayseri) 4, 5, 11, 17:18, 20
Sinan Aydın AYGÜN	(Ankara) 5, 12
Hasip KAPLAN	(Şırnak) 5:6, 6, 7, 9:12
Emine Ülker TARHAN	(Ankara) 6, 8:9
Mehmet Kerim YILDIZ	(Ağrı) 6
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin) 6, 17, 18:20
Oya ERONAT	(Diyarbakır) 10:12
Hamza DAĞ	(İzmir) 10, 11, 12, 18
Ülker GÜZEL	(Ankara) 10
Sırrı SAKİK	(Muş) 11, 18
Mehmet METİNER	(Adıyaman) 11, 14, 15:17
İhsan ŞENER	(Ordu) 12, 14
Bülent TEZCAN	(Aydın) 13:15
Ahmet Salih DAL	(Kilis) 18
İKİNCİ OTURUM	21:52
Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Devam)	

Önerge		21
Mahmut TANAL	(İstanbul)	21:22, 23, 26:29, 30, 32:33
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		22, 22
İhsan ŞENER	(Ordu)	22, 32
Nevzat PAKDİL	(Kahramanmaraş)	23
Mehmet Naci BOSTANCI	(Amasya)	23:24, 30
Esat CANAN	(Hakkari)	24:26, 28, 30
Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	25
Abdurrahim AKDAĞ	(Mardin)	26
Ahmet Salih DAL	(Kilis)	30
Hamza DAĞ	(İzmir)	30:31
Oya ERONAT	(Diyarbakır)	30
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	31, 33
Ülker GÜZEL	(Ankara)	31:32
Madde 1		33
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	34
Mahmut TANAL	(İstanbul)	35
Önergeler		35
Mahmut TANAL	(İstanbul)	35:36
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	36
Ahmet Salih DAL	(Kilis)	36, 37
Hamza DAĞ	(İzmir)	36:37
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		37:38
Madde 2		38
Önerge		38
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		39:40
Nevzat PAKDİL	(Kahramanmaraş)	40
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	40:41
Ülker GÜZEL	(Ankara)	41
Madde 3		41
Önerge		41
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	42
Gerekçe		42
Mahmut TANAL	(İstanbul)	42:43
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		42
Madde 4		43
Önerge		43
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	43
Gerekçe		43
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		43
Mahmut TANAL	(İstanbul)	43:44
Madde 5		44
Önergeler		44
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	44
Gerekçe		44
Mehmet Kerim YILDIZ	(Ağrı)	45
Mahmut TANAL	(İstanbul)	45
Gerekçe		45
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		45, 46
Mahmut TANAL	(İstanbul)	45
Mehmet Kerim YILDIZ	(Ağrı)	46
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	46

Madde 6		46
Önerge		46
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		46, 47:48
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	46:47, 48:49
Mahmut TANAL	(İstanbul)	47, 48
Selami CANDEMİR (Ceza Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı)		47
Hanıza DAĞ	(İzmir)	48
Kerim ÖZKUL	(Konya)	48
Madde 7		49
Önerge		49
Gerekçe		49
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	49
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		49
Madde 8		49
Önerge		49
Gerekçe		49
Mahmut TANAL	(İstanbul)	49:50
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		50
Madde 9		50
Önerge		50
Gerekçe		50
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		50
Madde 10		50:51
Önerge		51
Gerekçe		51
Mahmut TANAL	(İstanbul)	51
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		51
Madde 11		51
Önerge		51
Gerekçe		52
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		52
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin)	52
Madde 12, 13		52
TBMM Genel Kurulunun 24. Dönem 3. Yasama Yılı toplantı saatlerinde görüşme yapabilmesi için izin ve istemi		52

Açılma Saati: 11.15

Kapanma Saati: 17.24

15 Kasım 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.15

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

_____0_____

BAŞKAN – Saygıdeğer Bakanım, değerli milletvekillerimiz, değerli basın mensupları; Komisyonumuza hoş geldiniz. Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Toplantıyı açıyoruz.

Değerli üyelerimiz, bugün gündemimizde Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 24'üncü Dönem Üçüncü Yasama Yılı toplantı saatlerinde görüşme yapabilmesi için izin ve istemiyle alakalı iki gündem maddemiz var.

Tabii, bugün gerçekten çok önemli bir gündem maddesini görüşeceğiz. Uzun yıllardan beri Türkiye gündemini meşgul eden bir başka dilde de savunma yapma imkânını getiren bir tasarı Komisyonumuza geldi. Çok önemli bir gelişme demokrasi açısından, insan hakları açısından. Bunun yanı sıra, cezaevlerinde daha insani bir infaz sistemini oluşturacak yine düzenlemeler var. Ben tasarının içeriğine girmeyeceğim. Öncelikle tasarıyla ilgili Komisyonumuza bilgi vermek üzere Adalet Bakanımız Sayın Sadullah Ergin'e söz veriyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; esas itibarıyla huzurlarınızdaki tasarı iki yasa da değişikli öngörüyor, Ceza Muhakemesi Yasası'nın 202'nci maddesi ile Ceza İnfaz Yasasının değişik maddelerine dönük birtakım düzenlemeler içeren bir tasarı huzurlarınızdaki. Ben çok detaylarına girmeksizin tasarıyla ilgili öncelikle infaz boyutuna ilişkin birkaç düşüncemi paylaşıp daha sonra maddeler üzerinde önemli bulduğum hususları sizlerle paylaşmaya çalışacağım. Onun ötesinde, değerli Komisyon üyelerinin ya da Komisyona katılan milletvekillerimizin önerilerinden, eleştirilerinden istifade etmeye çalışacağız. Yapacağınız katkılar için peşinen teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, çağdaş infaz sisteminin temel amacı, hükümlünün sosyalleşmesini teşvik etmek, yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, üretken, kanunlara ve toplumsal kuralara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmak ve bireyi ve toplumu suça karşı korumak diye özetleniyor. Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ruh ve beden sağlığını koruyucu ve geliştirici programları uygulamak, hükümlülerin topluma uyum sağlamasına ve toplum hayatına tekrar dönmelerini sağlayacak tedbirleri almak ceza infaz sisteminin temel yaklaşımı, temel amacı. Bu süreçte hükümlüyle beraber kamu görevlileri, toplum ve ailenin de katkı vermesi, söz konusu amaca yönelik yöntem ve araçlar geliştirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, çocuk haklarının korunması amacıyla hazırlanan ve ülkemiz tarafından da kabul edilmiş bulunan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde çocuğun yüksek yararına aykırı olmadıkça anne-babasının ikisiyle de düzenli bir biçimde kişisel ilişki kurma ve doğrudan görüşme hakkına saygı gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Diğer yandan, Anayasa'mızın da 41'inci maddesinde belirtildiği gibi Türk toplumunun temelini aile oluşturmaktadır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunmasını sağlamak için gerekli önlemleri almak ve kurumları oluşturmakla görevlendirilmiştir.

Ceza infaza ilişkin olarak bir genel girişle beraber, huzurlarınızdaki tasarının maddelerinde dikkatlerinize arz etmek istediğim hususları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Tasarının ilk maddesi olarak önünüzde bulunan Ceza Muhakemesi Yasası'nın 202'nci maddesine bir ilave öngören düzenleme. Sanığın sözlü savunmasını kendisini daha iyi ifade edeceğini belirttiği başka bir dilde yapabilmesine imkân sağlanmasını öngören bir yazım şekli var.

Değerli arkadaşlar, burada bu yazımı, bu müdahaleyi tasarıya "ana dilde savunma" diye betimlemek, nitelendirmek bana göre yeterli değil çünkü burada "ana dil" kavramından daha geniş bir alan var, o da şudur: Bugün, Avrupa'nın değişik ülkelerinde ikinci, üçüncü nesil olarak bulunan vatandaşlarımız var. İki kuşak, üç kuşak önce oraya yerleşmiş, çalışan işçilerin çocukları, torunları şimdi yetişti. Bunlar esas itibarıyla Türk anne-babadan dünyaya geliyor vatandaşlık itibarıyla ve fakat buldukları ülkelerde beş-altı yaşından itibaren o ülkenin eğitim kurumlarına adapte oluyorlar, Almanca, Fransızca, İngilizce gibi dillerde eğitimlerini tamamlıyorlar. Bunlar Türkiye'ye geldiklerinde ana dili Türkçe ama Türkçeyi iyi kullanamayan bireyler olarak da karşımızda bulunabiliyorlar. Dolayısıyla, burada bu kişinin "Ana dilin senin Türkçe." deyip Türkçe savunma yapmaya zorlanması hâlinde gerçekten özellikle kritik aşamalar, yargılamanın kritik aşamalarında kendini bihakkın savunabileceğini düşünmüyoruz. Bu anlamda, metin yazılır iken, hazırlanır iken "kendisini daha iyi ifade edebileceği bir dil" tanımlaması özellikle seçilmiştir ana dil yerine ve bu "ana dil" kavramından daha geniş bir ifadedir. Bugün Türkiye'nin içerisinde devam etmekte olan birtakım yargılamalara baktığınızda, kendi ana dilini Kürtçe olduğunu ifade ederek bu dilde savunma yapmak isteyenlerin önemli bir kısmı kendisini Kürtçe savunabilecek derecede dil bilgisine sahip değil. Onu ana dilde zorlamak da ona bir haksızlık olabilir düşüncesindeyiz ama bunu "yargılanması devam etmekte olan kişinin kendisini daha iyi ifade edebileceği bir dil" olarak tanımlama tercihinin gidilmiştir bu yazım yapılır iken. Burada şunun altını da çizmek istiyorum: Anayasa'mız gereğince de yargılama dili Türkçedir. Bu metinde öngörülen husus iki noktada, yargılamanın iki esaslı ve hayati noktasında yargılanan kişiye bir imkân sunmaktadır. O da iddianamenin okunması ve esas hakkındaki mütalaa'nın verilmesinden sonra kendisini sözlü savunma, usul itibarıyla, imkân olan kişinin kendisini hangi dilde daha rahat ifade edebilecekse o dilde savunmasına imkân sağlamaktır. Esas itibarıyla 202'nci madde Türkçe bilmeyenlere ilişkin tercüman hususunu düzenlemiştir, bu konuda en ufak bir problem yoktur ve yaşanmamıştır şu ana kadar ancak biraz önce Komisyona arz ettiğim konularda oluşabilecek birtakım sıkıntılar karşısında bu şekildeki bir düzenlemeyi Türkiye Büyük Millet Meclisinin, komisyonlarının ve Genel Kurulunun takdirlerine sunma ihtiyacı duyduk.

Getirilen bu düzenleme ile Türkçe bilmesine rağmen, kendisini daha iyi bir şekilde başka bir şekilde dilde ifade edebileceğini belirten kişiye bu iki esaslı savunma noktasında imkân sağlanmaktadır. Bu husus, kovuşturma aşamasını kapsamaktadır. Tabii, bu imkân yargılamanın sürüncemede bırakılması, uzatılması ve kararın verilmesini engelleme amaçlı kullanılmasını diye bunu önleyici bir tedbir de metinde öngörülmüştür.

Değerli milletvekilleri, tasarıda tercümanın ilgili kişi tarafından hazır bulundurulması düzenlemesi söz konusu ve bu bilirkişi ücretinin talep edenden karşılanmasına ilişkin düzenlemeler de söz konusudur.

Ben tasarıdaki diğer maddelere de birkaç cümleyle değinip sözlerimi toparlayacağım, değerli Komisyon üyelerinin önerilerini dinlemeye gayret edeceğim.

Bu tasarı içerisinde... Cezaevlerinde şu an itibarıyla 130 bin civarında hükümlü ve tutuklu bulunmakta. Bunların yaklaşık 40 bini evli bulunmakta. Bu 40 bin kişinin Türkiye'deki mevzuat gereğince "aile görüşü" dediğimiz eş görüşmesini yapabilme mevzuatı da uygulaması da bugüne kadar Türkiye'de yoktu. Bu anlamda, Ceza İnfaz Yasamızın 51'inci maddesinde hükümlü, tutuklular için ödül uygulamasına dair bir düzenlememiz var. Bu düzenleme içerisinde bu öngörülmektedir. Avrupa Konseyinin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yaklaşımları da bunun hak olarak değil, cezaevi kurallarına uyum gösterenler açısından bir cezaevi idaresinin ödül statüsü çerçevesinde kullandığı bir düzenleme olduğunda görüş birliği vardır. Bu anlamda, biz de huzurlarınıza getirmiş olduğumuz tasarıda bunu 51'inci madde içerisinde düzenlemeyi uygun gördük ve bunun uygulamasında söz konusu olacak kriterlerden birkaçını da paylaşmak istiyorum: Şimdi, tasarıda, en geç üç ayda bir yaptırılması, görüştürülmesi öngörülüyor ancak bunun, şartların iyileşmesi hâlinde, fiziki altyapının temin edilmesi hâlinde daha kısa sürelerde de bu görüş imkânının sağlanmasının belki komisyonlarda yapılacak düzenlemeler esnasında esneklik getirilerek altyapının tamamlanmasına paralel olarak bunun daha kısa sürelerde, iki ayda, belki daha kısa sürede yaptırılabilmesi noktasında birtakım düzenlemelerde esneklik de getirilebilir bu metne. Üç ayda bir en geç, üç saatten yirmi dört saate kadar infaz korumalarının, görevlilerin gözetimi dışında mahrem bir alanda eş görüşü yaptırılması düzenlemesi öngörülüyor. Şu anda açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler açısından bu uygulama yaptırılmayacaktır çünkü onların zaten yılda üç kez yol süresi hariç üçer günlük ev izinleri var ancak onların da bu üç izin sayısını dörde çıkartmak suretiyle onların da durumlarında bir iyileştirme öngörülüyor tasarıda.

Değerli milletvekilleri, aynı tasarıda yine çocuk hükümlülerin de anne-babasıyla bu şekilde iki ayda bir en geç ve üç saatten yirmi dört saate kadar birlikte kalabilmesi, çocuk hükümlü, tutukluların ebeveyn şefkatiinden istifade edebilmeleri onların topluma tekrar kazandırılabilmesi açısından önemlidir diye düşünüldü ve çocuk eğitim evlerinde, çocuk cezaevlerinde anne-babalariyla kalabilecekleri mekânlar hazırlandı, eksik olanlarda da bu hazırlık şu an için devam ediyor.

Yine ödül sistemi içerisinde şu anda zaten ceza infaz sistemimizde var olan birkaç uygulamadan sizlere örnekler vermek istiyorum: Ziyaret saatlerinin asgari ve azami limitleri var, ödül olarak daha uzun süre görüştürülme imkânı var. Tek kişilik odalarda televizyon bulundurma imkânı söz konusu olabilecek. Hükümlü, tutukluya takdir ya da hediye veya birtakım farklı ödül yöntemleri söz konusu olabilir. Sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerden öncelikli olarak ve daha uzun yararlanması imkânı şu anda zaten mevcut İnfaz Yasamızda söz konusu.

Değerli milletvekilleri, bu tasarıda çok önemli bir düzenleme maddemiz de var. O da: Cezaevlerinde bulunan hasta, hükümlü ve tutukluların durumudur. Şu anda mevcut tasarıya baktığımızda, hasta, hükümlü ve tutukluların infazının ertelenebilmesi için hayatı için kesin bir tehlike teşkil etme şartı var. Adli tıba yapılan müracaatlarda bu şart yeterince yerine gelmediğinden bahisle, ağır hasta olanlar bile cezaevlerinde zor koşullarda bulunmak durumunda kalıyorlar. Bu sıkıntıyı aşmak için, bu kritere ilave bir kriter getiriyoruz. O da cezaevinde olup “ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle hayatını yalnız idare ettiremeyecek” olanların bu durumunun yine adli tıp tarafından tespit edilmesi hâlinde bunların cezalarının infazının ertelenmesine dair bir imkân getiriliyor.

Şu anda, cezaevlerimizde bu kapsama girebileceğini düşündüğümüz -tabii ki son sözü adli tıp ve uzmanlar söyleyecek- 310 civarında hükümlü ve tutuklu var. Bunların bir kısmı cezaevlerinde biberonla besleniyorlar ama “Bu hâlde hayatını sürdürebilir.”, hayatı için kesin bir tehlike kriteri olduğu için “O oluşmamıştır.” diyerek adli tıp bunların cezalarının infaz ertelenmesine rapor veremiyor. Mevzuattan kaynaklı bir sıkıntı idi, bunu aşmak için yeni bir kriter getirdik ve hayatını yalnız başına idame ettiremeyecek olanların da cezasının, gene alınacak bu yöndeki raporla infaz ertelenmesine tabi tutulabilmesini öngörüyoruz.

Bu tasarıyla, içerisinde yine bizleri rahatsız eden bir hususa çözüm getirmeyi düşünüyoruz. O da, -biliyorsunuz- yakın bir zaman önce ölüm veya hastalık nedeniyle hükümlü ve tutuklulara verilen izinlerde çok sınırlı bir alan vardı. Biz, bunu, son bir buçuk yıl içerisinde yaptığımız düzenlemelerle geliştirdik. Sadece hükümlülere tanınmış olan birtakım imkânları tutuklulara da teşmil ettik ve ayrıca hasta izni yoktu. Onu da bu kapsam içine almak suretiyle belli dereceye kadar yakınlarının ağır hastalıkları raporlanarak tespit edilirse -bir nevi helalleşme hakkı diye kamuoyunda anılan- bir izin ile, hasta yakınlarını görme imkânı getirildi, ancak bunun uygulamasında birtakım sıkıntılar yaşandı. Yakın tarihte ve herkesin vicdanını rahatsız eden bu uygulamalar üzerine yeni getirilen düzenlemede, özellikle ölüm izinlerinde, bu izin için çıkan hükümlü, tutukluların geceyi nerede geçireceği tartışma konusu olmuştur. Tabii o kişinin güvenliği, kaçma ihtimaline karşı hukukî sorumluluğu onu götürüp getirmekle mükellef olan kolluğun üzerinde. Kolluk, bu görevini yaparken... Yakın tarihte yine bir firar olayı gerçekleşti ve ona nezaret eden güvenlik güçlerinin bir kısmı tutuklu olarak şu anda yargılanıyorlar. Bu endişeden de kaynaklı olarak, kolluk unsurları izne götürdükleri hükümlü, tutukluyu kendileri açısından en emniyetli gördükleri cezaevlerinde gece konaklatmak istiyorlar. Bunu bir noktaya kadar anlayabilmek mümkün, hukukî sorumluluk kolluğun üzerinde olduğu için böyle bir refleks uygulamada karşımıza çıkıyor. Ancak, getirilen düzenlemeyle kural olarak ölüm izni ya da hasta ziyareti için izinle çıkan hükümlü, tutuklunun öncelikle evinde ya da yakın akrabasını ziyarete gidiyorsa, taziyeye gidiyorsa onun evinde kalabilmesine imkân sağlayan, orası güvenli değilse ortam itibarıyla, konum itibarıyla güvenli görülen başka bir yerde, bu da olamıyor ise bulunduğu yerdeki cezaevinde kalması gibi terditli bir düzenleme söz konusu. Tabii, burada bunun karar mekanizması önemli idi, burada karar verici olarak kolluğu gösterdiğimiz takdirde uygulamanın çok fazla bir değişiklik göstermeyeceğini hepimiz tahmin edebiliriz. Bu açıdan, burada, o ilin mülki amiri olan valiye yetki vermek suretiyle, orada asayiş, güvenliği sağlayabiliyor mu, uygun şartları oluşturabiliyor mu bunun takdirini ilin valisine veren bir düzenleme de huzurlarınızdaki tasarıda öngörülmüştür.

Ayrıca, bu tasarı içerisinde denetimli serbestlik suretiyle açık cezaevlerinde bulunanların, cezalarının son bir yılını toplum içerisinde geçirmelerine dönük alternatifli infaz sistemine ilişkin geçici bir düzenleme var. Bu geçici düzenleme de şu: Hatırlarsanız bu düzenlemeyi yaptığımızda açık ceza infaz kurumlarında “altı aylık” süreyi doldurmak şartıyla son bir yıllarını toplum içerisinde alternatif infaz yöntemiyle geçirmelerini düzenliyoruz idik. Bu “altı aylık” sürenin 2015 yılının aralık sonuna kadar aranmamasına dönük geçici bir madde düzenlemesi var. O da, uygulamadan doğan birtakım farklılıkları önleyebilmek ve açık ceza infaz kurumlarında bulunan bir kısım hükümlülerin infaz etmekte olanların da haksızlığa uğramalarını önlemek endişesiyle getirilen bir düzenleme.

Değerli arkadaşlar, bunun dışında Ceza İnfaz Yasamızda bir 17'nci maddemiz var: “Hükümü kesinleşen kişinin infazını erteletme müessesesi” var. Burada, 17'nci maddede “altı aylık bir süre için cumhuriyet savcısından bu infazın ertelenmesini isteyebiliyor

ilgili kişi ve bir kereye mahsus olmak üzere altı ayda bu süre uzatılabilir.” Huzurlarınızda bulunan düzenleme bu, “altı aylık” süreyi “bir yıla” ve “bir kez uzatma” imkânını devam ettiren bir anlayışla yazıldı ve 1+1, 2 yıla kadar infaz ertelenmesinin belli şartlarda yapılabilmesini öngörüyor. Tabii, bütün bunlarda belli birtakım kısıtlayıcı tedbirlerimiz yine var.

Ayrıca, İnfaz Yasası’nda yine tarımsal faaliyetleri açısından cezasının infazının ertelenmesini isteme imkânı var idi. “Tarlada hasadım var, müsaade edin de bunu, hasadımı kaldırayım, mahsulümü toplayayım, ondan sonra cezamı infaz edeyim.” diye başvurabiliyordu. Ancak, çiftçilikle uğraşanlar için böyle bir imkân var iken bir beyaz eşya mağazanız var ve bir ceza alıyorsunuz, iki yıl, üç yıl cezaevinde kalmanızı gerektirecek bir infazınız var ve siz cezaevine girdiğiniz takdirde o mağazanın tasfiyesi, alacaklarınızın tahsili, borçlarınızın edasını yerine getirecek kimseniz de yok. Bu gibi hâllerde, ilgili kişinin mahvına sebep olabilecek birtakım hâllerde de aynen mahsulünü kaldıran kişiye olduğu gibi kendi işlerini derleyip toparlaması ve borçlarını eda etmesi, alacaklarını tahsil etmesi için bir imkân sağlanabilmesine yol açacak bir düzenleme de tasarıda öngörülüyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Ben özür diliyorum konuyla bağlantıyı bölmeyeyim, çok özür diliyorum, affınıza sığıyorum.

O zaman iflasın ertelenmesine giden, konkordatoya giden, diğer erteletmek isteyen insanlar da bu yola başvurabilir mi? Hakkın kötüye kullanılmasına yol açar mı? Bilmiyorum.

ADALET BAKANI SADULLAH ERĐİN (Hatay) – Tabii, buradaki süreler sınırlı. Tabii, bunu, savcıya erteletmek için taleple geldiği zaman bütün bunları gerçeğe olarak sunabilecektir ama sürelerimiz belli limitlerle uzatılabilir ertelemeler. Yine, buna paralel olarak, bu düzenlemeye, izin sistemine, erteleme sistemine paralel olarak yakalamaya ilişkin düzenleme var. Aynen bu maddelerin mütemmimi mahiyetinde.

Yine önemli bir değişlik, kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna sevk edilen hükümlüler infaz koruma görevlilerince götürülüyorlardı ve bunların nakilleri esnasındaki masrafları hükümlü ödüyordu. Farklı bir ilde açık ceza infaz kurumuna gidebiliyorsa hükümlü için çok büyük külfetlere baliğ oluyordu bu rakamlar. Oysa açık ceza infaz kurumlarında dış güvenlik yok, zaten isterse orada firar edebilir, zaten isterse oradan kaçabilir. Dolayısıyla, pratikte bir faydası olmadığını düşündüğümüz bu uygulamayı kaldırıyoruz. Açık ceza infaz kurumuna sevk edilen bir hükümlü ya da açık bir infaz kurumundan bir başka açık infaz kurumuna nakledilen hükümlü için yanında, refakatinde bir görevli bulundurma şartını kaldırıyoruz, gönderiyoruz. Açık ceza infaz kurumuna gitmez ise firar durumuna girmiş olacak. Zaten, açığa ayrılma hakkını kazanmış olanların böyle bir şeye tevessül etmediklerini uygulamalardan da görüyoruz. Çünkü, açık ceza infaz kurumunda olabilmek, hükümlüler için önemli bir şans, önemli bir rahatlık getiriyor. Orada dış güvenlik olmamasına karşın, firar olayları çok sınırlı, çok cüzi miktarda. O açıdan, bu da, hükümlülerimiz için önemli bir rahatlık ve imkân getirecek düzenleme.

Değerli milletvekilleri, ben ana hatlarıyla tasarı içerisinde bulunan ve konu başlığı itibarıyla önem arz eden hususları sizlere arz etmeye çalıştım. Bu tasarinin, gerek tali komisyon olan İnsan Hakları Komisyonumuzdaki gerekse esas bakacak olan Adalet Komisyonundaki çalışmalarına katkılarınızı belediğimizi ifade ediyor, heyete çalışmalarında başarı diliyorum. Teşekkür ediyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) - Bir şey sorabilir miyim? Gerçekten merak ettiğim bir şey var.

BAŞKAN - Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, söz vereceğim bir saniye.

Tabii, hakikaten, özellikle ceza infaz sistemi açısından son derece önemli yenilikler getiriyor. Birçoğunu Sayın Bakanımız anlattı zaten ama yakalama emriyle alakalı da bir düzenleme var. Onu, Bakanımız, belki önemsemediği için belki de zaman almadığı için şey yapmadı.

ADALET BAKANI SADULLAH ERĐİN (Hatay) – İki cümleyle geçtim.

BAŞKAN - Bizim avukatlık yaptığımız zamanlarda iki yıl ve daha üzeri hapis cezası alanlar direkt yakalama emriyle alınırlar ve cezaevine götürülürdü. Daha sonra bu üç yıla çıktı ama şimdi bu da yeterli görülüyor ve taksirli suçlarda bunun üst sınırı beş yıla çıkarılıyor. Bunu da son derece insani bir uygulama ve düzenleme olarak görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanımız ayrılacak sanırım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERĐİN (Hatay) – Arkadaşları dinleyeceğim.

BAŞKAN – Şöyle bir usul izleyelim: Direkt sorular varsa öncelikle soruları alalım. Ondan sonra da görüşme usulleri çerçevesinde, öncelikle işin genel esasları açısından bir görüşme açacağım, daha sonra da madde madde ilerleyeceğiz ve değişlik önerileriniz varsa bunları da alacağız ama soru varsa öncelikle ben sorularınızı almak istiyorum.

Sayın Halaçoğlu, sanırım soru galiba değil mi sizin ki?

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Evet, soru.

Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bu 17'inci maddede -yani buradaki madde 3, bizdeki madde 3- bir kısıtlama bölümü var a, b, c olmak üzere. "Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar" gibi ifadeler var. Bunlar, diğer maddelerde de geçerli olacak mı olmayacak mı? Yani, ödül meselelerinde bunlar da yer alıyor mu?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Evet, değerli arkadaşlar, ödül uygulaması zaten adı üzerinde cezaevinde belli koşullara uymakla yükümlü bunlar. Bunlara uymayanlar bu ödül maddesinde yazılı olan, "odasında televizyon bulundurmak, sportif faaliyetlerden, sosyal etkinliklerden öncelikli istifade" vesaire gibi ve bu kapsamda da aile görüşmesi dediğimiz düzenlemeden bu kurallara uyanlar istifade edebilecek. Bunun düzenlenmesini kanun ikincil mevzuata bırakmış durumda, yönetmeliğe bırakmış durumda. Kanunda bunun çerçevesi çizilmiyor, ancak kesinlikle bu düzenleme sınırsız, limitsiz değil. Cezaevinin genel işleyiş kurallarına, cezaevindeki yönetimin belirlemiş olduğu ilkelere, kurallara, cezaevinde yönetimi kolaylaştırıcı faaliyetlerde bulunan hükümlü, tutuklulara, -biz buna iyi hâlli hükümlü, tutuklular diyoruz- bunlar açısından uygulanabilecek kurallardır bunlar.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bakanım onu sormuyorum, şöyle. Terör veyahut da cinsel dokunulmazlık ihlalleri çerçevesinde mahkûm olanlara bu ödül sistemi uygulanacak mı?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Şimdi, değerli arkadaşlar, ödül maddesinde "iyi hâlli olmak" gibi ödül şartlarını gerektiren hususlar çerçevesinde değerlendiriliyor. "Cezaların infazının ertelenmesi" maddesinde ise infazın ertelenemeyeceği hâller belirleniyor. İnfazın ertelenebilmesi için "o fiillerden mahkûm olmama" şartı aranır iken ödülünden istifade edebilmek için "cezaevi kurallarıyla uyumlu olmak" kriteri var.

SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara) – "Faydalananak." Diyor, yani.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Faydalananak.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bu kurallara uyumlu davrananlar istifade edebilecek.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Zaten eski düzenlemede de aynen var.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Yani, ödül uygulaması kriterleri değiştirilmedi ama bu kanuna dayalı olarak tabii ki yeni hususlar var, yönetmelikle yeniden belirlenecektir. Burada mesela belli başlı kriterler var o yönetmelikte, şu andaki yürürlükte olanda. "Tutum ve davranışlarıyla diğer hükümlü ve tutuklulara iyi örnek olmak, iyileştirme faaliyetlerine geçerli mazeret dışında sürekli ve etkin katılım göstermek, sosyalleştirme, onları topluma kazandırma faaliyetlerine ya da iş, eğitim ve öğretim faaliyetlerine geçerli mazeret dışında sürekli katılım göstererek başarılı olmak."

Ceza infaz kurumlarımızın amacı, oraya gelen hükümlü ve tutukluyu daha da agresifleştirerek daha da bir suç makinesine dönüştürecek bir uygulamaya maruz kılmak değil, onu, içerisinde bulunduğu şartlardan kopartabilmek ve tekrar toplumun içerisinde karıştığında sosyalleşmesini sağlayıp topluma yararlı bireyler hâline getirecek tedbirleri almaktır. Ceza infaz kurumları, bunları uygulamak isteyen kurumlarımız. Bu açıdan, burada, birçok kriter var, bu kriterlere uygun davrananlar ancak bu ödülünden istifade edecekler.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, gene sorular devam edecekse hepsini aynı anda alacağım.

Sayın Kaplan, soru mu soracaksınız?

HASİP KAPLAN (Şırnak) - Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, benim sormak istediğim çok basit aslında. "Savunma, yakalamayla başlar." Polis önüne çıktığınız anda savunma başlar, isnat başlar çünkü en önemli aşama da budur ama ana dilde savunma bunu kapsamıyor. Neden?

İkinci bir konu: Hükümet bir sıkıntı yaşıyor, bu sıkıntı hükümlülerin avukat görüşmesidir. İnfaz rejiminde değişiklik önerileriniz var ancak İmralı'da, Abdullah Öcalan'ın avukatlarıyla görüşmesi konusunda bir buçuk senedir hükümetin yaşadığı sıkıntıyı giderecek bir düzenleme, ihtiyaç olarak gündeme gelmedi. Oysa ki ana dilde savunmayla beraber bugün bu infaz hukukuyla ilgili bir madde, bir önerge eklenmesiyle çok ciddi bir engelin aşılarak, 65'inci gününde olan açlık grevlerinin bugün Meclisin iradesiyle İnsan Hakları Komisyonu ve ardından Adalet Komisyonu kanalıyla tarihi bir adım atılarak ve öne alınarak çözülmesi mümkün. Bu konuda, bu infaz hukukuna yeni bir ekleme yapıp bir de Adalet Komisyonu görüşmesini salıya alıyorsunuz. 65'inci gün bugün açlık grevlerinde, çok

tehlikeli bir aşamada, buna tahammülü yok, İnsan yaşamı söz konusu. Adalet Komisyonu görüşmelerini bugün veya yarına almayı düşünemez misiniz? Bu konuda bir çalışma olursa kimsenin çözemediği bir sorun Meclisin iradesiyle çözülmüş olur diye düşünüyorum. Bunu söylemek istedim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, başka soru varsa onu da alacağız

Sayın Tarhan soru mu sizin? Siz, herhâlde bir genel görüşme için katkı alacaksınız.

EMİNE ÜLKER TARHAN (Ankara) - Sordum Sayın Başkan.

Sorular çok uzun sürecek gibi görünüyor.

BAŞKAN – Ama hepsini hızlandırıp alacağız arkadaşlar. Bir saniye.

Kerim Bey, buyurun.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Sayın Bakanım, bu “bildiği dilde savunma” her duruşmada olabilecek mi?

Bir de, eşle görüşme konusunda, bu sadece hükümlüleri mi kapsıyor? Bu haktan tutuklular da yararlanabilecek mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Ertuğrul Bey, soru mu sizinki de?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Hayır, ben genel görüşme için söz istiyorum.

BAŞKAN - Tamam.

O zaman, başka soru yoksa arkadaşlar bu iki soruya cevap verdikten sonra görüşmeye geçeceğiz.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, “Savunma, yakalamayla başlar.” dedi Hasip Bey, Sayın Kaplan. Evet, bizim getirdiğimiz düzenleme kovuşturma aşaması içindir, soruşturma aşaması için değildir. Sözlerimin başında da ifade ettim. Yargılama dili Türkçedir, bu getirdiğimiz düzenleme Türkçe bilmeyenler için değildir değerli Komisyon üyeleri. Ceza Usul Yasamızın 202’inci maddesi, Türkçe bilmeyenler için yakalama anından itibaren tercüman imkânı sunmaktadır, kolluktan itibaren tercüman imkânı sunmaktadır jandarmada, poliste, sahil güvenlikte, neredeyse. Ama dikkat ederseniz bu maddedeki düzenleme, “meramını anlatacak kadar Türkçe bilmesine rağmen kendisini daha iyi ifade edebileceği bir dilde” ibaresini içeriyor. Burada yargılamanın en kritik aşaması olan iddianamenin yüzüne okunmasındaki ilk savunması ve savcının mütalaasından sonraki son savunmasına ilişkin iki noktada “Ben kendimi şu dilde daha rahat savunabilirim.” demesi üzerine getirilen bir imkândır. Dolayısıyla, burada yargılanan kişinin soruşturma aşamasında yeterince savunulmadığı, kendini savunamayacağı sonucunu çıkarmanın doğru olmadığı düşünüyorum.

İkincisi de, Sayın Kaplan, şunu da ifade edeyim.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Yani, bir Feleknas Uca örneği var. Dün terörle mücadele diyor ki: Ana dili Kürtçe konuşamazsın, Almanca biliyorsun, Alman vatandaşı, ona da tercüman veriyorsun. Ben bu arızı durumu...

BAŞKAN - Hasip Bey, karşılıklı olmasın.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bütün bu uygulamaları, ben ana dil kavramını kullanmamayı özellikle tercih ediyorum. Çünkü ana dil kavramı daraltıcıdır. Bugün KCK soruşturmalarında, kovuşturmalarda “Kürtçe savunma yapacağım.” diyenlerin bir kısmı savunma yapabilecek kadar Kürtçe bilmiyor. Şimdi, buyur, “Ana dilde savunma yap.” dediğiniz zaman o kişiye kendisini savunma imkânını daraltarak bir yol açmış oluyorsunuz. Bizim burada getirdiğimiz düzenleme savunmanın kutsallığına bağlı olarak kendini daha iyi ifade edebileceği bir dil kavramıdır.

Efendim, İnsan Hakları Komisyonu bugün görüşüyor, Adalet Komisyonu salıya bıraktı. 64’üncü gün, 65’inci gün tahammülü yok vesaire. Sayın Kaplan, burada bir çalışma yapılıyor. Adalet Komisyonu, İnsan Hakları Komisyonunun çalışması sonucu göndereceği önerilere, kendi görüşünü de alıp yapacağı Komisyon çalışmasında üyeleriyle bunu paylaşmak durumunda değil mi? Bu bir.

İki: Burada yapılan bu çalışmalar -eğer gerçekten cezaevlerinde bir zarar oluşmasını önlemek istiyorsak, istiyorsanız- yeterli gelmiyor mu ki Parlamento bu konuda bir yaklaşım ortaya koymuş, bir inisiyatif almış, bir düzenleme getiriyor. Kaldı ki bu düzenlemeyi cezaevlerindeki eylemlerin doğrudan bir sonucu olarak bu masaya getirmedi. Biz daha önceden deklare ettiğimiz Türkiye’de kendini Kürt olarak ifade eden Kürt vatandaşlarımızın hasetten problemlerini çözmeye adanmış değil, biz, bunu, temel insan hakları çerçevesi içerisinde değerlendiriyoruz. Bunun içerisinde Kürtler de vardır, bunun içerisinde farklı unsurlar da vardır ama burada Kürt hakkı, Çerkez hakkı, efendim, Arap hakkı, İngiliz hakkı gibi bir yaklaşım bizi lokalleştirir, bizi ırki temellere taşır, götürür, etnik temellere götürür. Oysa bizim için elimizde daha geniş bir kavram var, insan, evrensel haklar. Bu bağlamda baktığımızda biz, bunu, insana ve onun savunma hakkına yönelik bir uygulama için getirdiğimizi ifade ediyoruz ve örnek verirken de bunu -Kürtçe savunma yapmak

isteyen kişi için de söylediğim gibi- Almanya' da Fransa' da üçüncü kuşak vatandaşlarımızın kendini yeterince Türkçede ifade edememesi durumunu da örnekleştirerek huzurlarınıza takdim ettim. O açıdan burada iyi niyetli bir gayret bir çalışma var ama herkesi bu iyi niyete katkı sunmaya davet ediyorum.

Efendim, şu saate kadar Komisyon bunu çıkarmazsa, Genel Kurul bunu şu güne kadar yasalaştırmazsa şu olur, bu olur, vesaire olur. Lütfen, kimse böyle bir yaklaşım içerisinde olmasın. Bu Parlamento da siyaset kurumu da böyle bir yaklaşımı taşıyamaz. Ve sürekli altını çizdiğim bir husus şudur: Bizim, 74 milyon insanımızın her biri bizim için kıymetlidir. Kim olursa olsun bu ülkede insan mıdır saygıyı hak ediyor, insan mıdır haklarını hak ediyor, insan mıdır bu ülkede yaşayan her birey kadar hak sahibidir. Doğduğu il, anasının babasının mensup olduğu dil, din, ırk, etnik yapı bunların hiçbiri bizim için öncelikli bir problem değildir, insan olması kâfidir. Bakış açımız bu, onun için ben rica ediyorum Sayın Kaplan'dan bu sürece katkı sunabilecek bir konumda olduğunu da düşünüyorum.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Katkı için geldik. Komisyonları boykot etmiştik Sayın Bakan. Katkı da sunacağız, katkınız da olacaktır insan yaşamı söz konusu.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Allah razı olsun, katkı sunacak herkesten Allah razı olsun. Elbette ki önerilerinizi de sunacaksınız ama ne olur Parlamentoyu, Komisyonu, Genel Kurulu “Bak, şu saate kadar şunu yapmanız lazım, bu saate kadar bunu yapmanız lazım.” gibi bir tavrı...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Yani durum kritik bir noktadadır Sayın Bakan. Yani 45 gün açlık, ölüm sınırındadır. Kabul edin gerçekleri acı ama gerçek bu.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Lütfen, bu noktada belli hassasiyetlere saygı gösterelim. Bir diğer soru...

BAŞKAN - Kerim Bey'in sorusunu cevaplayın.

Kerim Bey'in sorusu, “Her duruşmada olacak mı?” Değerli arkadaşlar, metin çok açık. Bir, iddianamenin okunması sonrası; iki, mütalaanın verilmesi sonrasındaki iki nokta da temel savunma noktalarıdır. Buralarda bu imkân var.

Onun dışında, “Yargılama dili Türkçedir.” Dedik. Bütün evrakların tanzimi, yazışmalar, vesaireler şu anda mevcut Usul Yasamızdaki yöntemlere göre devam edecektir.

Eş görüşüyle ilgili bir soru geldi. Sadece hükümlülere mi? Hayır, hükümlü ve tutuklular için bu düzenleme geçerli olacak, tasarımın öngörüsü budur.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Sayın Başkanım, ben özür diliyorum. Sayın Bakanın konuşmasıyla yine soru gündeme geldi. Çok kısa izin verebilir misiniz?

BAŞKAN - Mahmut Bey, çok kısa olsun çünkü görüşmelere geçeceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Teşekkür ederim, kusura bakmayın.

Sayın Bakan, hemen şunu söylediniz: “Bu düzenleme kovuşturma aşaması için geçerlidir, öncesi için geçerli değildir.” Şeklinde, altını kalın çizgilerle vurguladınız. Doğru, değil mi?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Doğru.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, elimde Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2011/10-182 karar, 2011/204 Yargıtay Kararlar Dergisininin sayfa 975'te başlar sayfa 986'da hemen şöyle yazar: “Soruşturma aşamasında gözaltı raporu alınması esnasında doktor, ifadesi alınması sırasında kolluk ve -en önemli- sorgusu için sevk edildiği hâkim huzurunda yapılan işlemlerde Türkçeyi savunmasına yapabilecek ölçüde iyi derecede konuşabilirdiği ve anlayabilirdiği açıkça anlaşılan sanığa yargılama aşamasında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/3E ve Ceza Yargılaması Yasası'nın 202'inci maddesi uyarınca tercüman görevlendirilmesi zorunlu değildir.” Bu kararlar ve gerçekten mevcut olan bu düzenlemelerle, bu getirdiğiniz düzenleme tamamen çatışıyor.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Anayasa 90'a aykırı zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, bu açıdan düşünceniz nedir, hâlen bunda direniyor musunuz?

Teşekkür ederim.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Değerli arkadaşlar, hemen kısa belirteyim. Parlamento, komisyonlar ve Genel Kurul Yargıtayın içtihatlarına göre yasa yapmazlar. Yargılama makamları, Parlamentonun koymuş olduğu mevzuatı, kanunları uygulamakla görevlidirler. Burada bağlayıcı olan Anayasa'dır, bağlayıcı olan İnsan Hakları Sözleşmesi'dir ve taraf olduğumuz

sözleşmenin uygulamasından kaynaklı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıdır. Dolayısıyla, hakları genişleten bir yasal düzenlemenin Yargıtay içtihatları gerekçe gösterilerek -bana göre- eleştirilmesi doğru bir yaklaşım değil, diye ifade ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Evet, değerli arkadaşlar, aslında bu gündemimizi yaparken önümüzdeki hafta pazartesi veya salı yapmayı düşünüyorduk, ancak Sayın Kaplan'ın da belirttiği gibi, bu durumda bir hassasiyet var ve biz, Adalet Komisyonu Başkanımızla istişare ederek İnsan Hakları Komisyonumuzun gündemini daha öne çektik ve bu şekilde süreci biraz hızlandırmaya çalıştık. Ancak siz de takdir edersiniz ki Medisin, İç Tüzük'ümüzün belirli kuralları var, bunun görüşülebilmesi için önceden milletvekillerimize gönderilmesi gerekir, sizin görüşlerinizden sonra bir Komisyon raporu hazırlanması gerekir vesaire. O bakımdan zamanı daha da sıkıştırmak mümkün değil, sıkıştırabilirdiğimiz kadarını sıkıştırdık ama ancak bu kadar.

Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Sayın Emine Ülker Tarhan.

EMİNE ÜLKER TARHAN (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları; aslında bu Komisyon toplantısına neden bu kadar ilgi olduğunu hepimiz biliyoruz, neden kaynaklandığını. Belki pek çok madde var ama tasarıda asıl neyin üzerinde durulacağını da biliyoruz hepimiz ve ülkemizin her unsuruna, her rengine saygımız ve bağlılığımız birleştirici bir eksen geliştirmemizi zorunlu kılıyor. Oysa şu an önümüze gelen metin, baktığımızda -CMK 202'nci maddede yapılan değişikliği kastediyorum- hem hukuk tekniği açısından hem yasa yapma tekniği açısından sakat bir metin ve hem de bu ülkenin ihtiyacı olan birleştirici ve destekleyici etkiyi ve sonucu bizce yaratmıyor. Topluma güven vermiyor bu metin, moral ve umut aşılamaktansa ayrıştırıcı, komplaktırıcı ve bölücü bir dil kullanıyor ve bu unsurları içeriyor, biz böyle görüyoruz.

Tabii ki, savunma hakkını kutsal görüyoruz. Tabii, son yıllarda iktidarın yarattığı yargının ve onun tarafından sahte delillerle açılan davalar var, sahte iddianameler var -bizce içindeki bilgilerin çoğu sahte- onlar üzerinden, iddianameler üzerinden kışkırtıcı tanımlamalarla yaratılan her tür savunmanın ve onu içeren, savunma hakkını da içeren adil yargılanma hakkı ihlallerinin ayyuka çıktığı bir yargı düzeni var. Aslında geldiğimiz nokta, bugün, bir sürü sorunla karşı karşıya olmamız da bu yargı kararlarından kaynaklanıyor bize göre. Bireyi yok sayan ve sadece devleti kutsayan ceberut bir yargı sistemi var. Bu yargı eliyle, savunma hakkı özellikle son yıllarda, yok sayılıyor, yargı eliyle barolara -ve son biliyorsunuz, İstanbul Barosu üzerindeki baskıları- baskılar o boyuta gelmiş ki artık soruşturma düzeyine kadar taşınmış, susturma yöntemleri yargı tarafından uygulanıyor, avukatsız yargılama ve karar verme süreçleriyle toplum gerildikçe geriliyor. Şimdi, gerilimden ve komplaktan nemalanma siyasetinden vazgeçilmeli bu ülkede. Sürekli toplum komplaktırılıyor, bu komplaktırma derinleştirilmek için meydanlara çıkılıyor ve çok ağır söylemler kullanılıyor, bundan vazgeçilmeli, ancak vazgeçilmiyor. Nelere mal olacağını hiç düşünmeden bu ülkede sorumsuzca, Zerdüşlükten de söz edildi, Alevilikten de söz edildi, Ermenilikten de, hiç ama hiç utanmadan aşığılanmalar yapıldı. Bundan söz etmekten hâlâ vazgeçilmiyor bu ülkede.

Sadece bununla kalmadı, bu ülke, arkadaşlar, bölündü, bu ülkenin bölündüğünü kabul edelim. Bu ülke sadece “zengin-yoksul” diye bölünmedi, sadece “zengin-yoksul” diye bizi bölmekle yetinmediler bizi yönetenler, sadece “bizden ve onlardan” diye bölmekle de yetinmediler, şimdi fiziken de bölmeye koyuldular, bunu görüyoruz. Belli ki kafa kafaya verip yeni bölmelere ve ayırma projelerinin yöntemlerini kendi aralarında tartışıyorlar. Bir yandan “idam” diye meydanları galeyana getiriyorlar, bir yandan terörle gizli pazarlıklar yapıyorlar. Seçim kazanmak için zamanında PKK'yla iş birliği yapanlar yine, seçim kazanmak için idamı kullanmaz mı sanıyorsunuz? Bizce kullanır. Seçim kazanmak için vicdansızca komplaktırılmaya odaklanmaz mı? Bizce odaklanır.

Bakin, sayın milletvekilleri, AKP'nin yargısı, nasıl tutuklu milletvekillerini, bugün “tutukluluk” adı altında rehin tutarak savunma ve adil yargılanma hakkına bakışı konusunda bize bir fikir veriyorsa, Balyoz, Ergenekon, Oda TV, KCK soruşturma ve dava süreçlerinde de asla ve asla özgürlükler lehine yorum yapmadı. Bir yargıcın temel görevi özgürlükler lehine yorum yapmaktır, önüne gelen metni o şekilde yorumlamaktır. Özgürlüklerin koruyucusu olması gereken yargı neredeyse bu ülkede özgürlükleri kovma noktasına getirdi, o görevi üstlendi. Mevcut yasaları uygulamaktan imtina edip, Anayasa'nın 90'ıncı maddesini ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni yok sayarak belki de bilinçli olarak toplumu bu noktaya getirdi. Bugün olanların sorumlusu AKP İktidarı ve onun politik yargısıdır, bunu kabul edelim.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak savunma hakkını kutsal kabul ediyoruz, buna ilişkin tüm engellerin kaldırılması gerektiğini savunuyoruz; sanıkların, müdafilerin, baroların üzerindeki baskıların kaldırılması gerektiğini savunuyoruz; savunma üzerinden her tür istismara da karşı durulması gerektiğini savunuyoruz. Bunun bir siyasi malzeme olarak kullanılması ve meydanlarda

sadece taraftar toplama amacıyla kullanılması, bu şekilde istismarı da kabul edilemez ancak bize dayatmaya çalıştığınız bu metin hukuksal değil, tamamen çok ağır ve kurşun gibi ağır bir siyasal metindir. AKP yargısının toplumun temellerini dinamitleyen, özgürlükler aleyhindeki tutumunu âdetâ perdellemek amacıyla hazırlanmış bir metindir.

Şimdi, bakın, adil yargılanma ve savunma hakkı kapsamında asılan şu: Uzun yıllar yargıçlık yapmış birisi olarak şunu söyleyebilirim ki, kendini nasıl ifade ettiğinden de önemli olan aslında, yargılama sürecinde, belki de sanığın ifade ettiğini yargılama makamının gereğince anlamasıdır değerli arkadaşlar. Anlamalıdır ki ceza yargılamasının mutlak amacı olan maddi gerçeğe yaklaşılabilir. AKP'nin CMK 202'nci maddesine ilişkin metni uygulamada yine, AKP yargısı tarafından dahi anlaşılabilir ve uygulanamaz nitelikte ise, tabii, buna bir çözüm getirmek lazım, -bizce o nitelikte hem anlaşılabilir hem uygulanması son derece zor hem de komplaktır bir niteliği var- bunu evrensel, hukuksal metinlerle desteklemek, bunu çözmek ve anlaşılır kılmak gerekiyor bizim kanaatimizce. Bu bağlamda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında bu evrensel hukuk kuralı, ifadesini bulmuş. Sözleşmenin bu hükmünün anlaşılır ve kolay uygulanabilir bir şekilde ifade edilerek uygulayıcılara herhangi bir direniş ve antidemokratik yorum hakkı vermeyecek, net, sade, ayrıştırıcı değil, birleştirici bir şekilde formüle edilmesidir, olması gereken budur. Buna ilişkin Sayın Başkan, önerimiz, Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımız tarafından sizlere sunulacak ve tartışılacaktır.

Teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Katkılarınızdan dolayı biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Hasiş Kaplan...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün, İnsan Hakları Komisyonunda ki, Meclisin İnsan Hakları Komisyonu olarak evrensel değerlerle beraber toplumsal barışın ve adaletin sağlanmasında en hassas Komisyon olarak gördüğümüz bir yer. Yasa sürecine daha yeni bu yıl başladı ve bu tasarı karşısında, tarihî bir sorumlulukla üyeleri karşı karşıyadır. Biz düşüncelerimizi iki-üç noktada açıklayacağız, Komisyon üyesi arkadaşımız önerilerini sunacaktır.

Şunu öncelikle ifade etmek istiyorum ki, hassas bir süreçten geçtiğimiz hepimiz farkındayız. Açlık grevlerindeki 65'inci günün temel taleplerinden birisi de ana dilde savunmadır. Ana dilde eğitim tartışmaları, 12 Eylül askerî darbesiyle beraber gelmiştir bugüne. Öbür taraftan, İmralı tecridi konusu da on beş aydır, on dört aydır hukuksuz, yasa çiğneme olarak sürüyor.

Şimdi, burada, infaz hukukunu tartışıyoruz. Bu infaz hukukunu tartışırken Komisyonun değerli üyelerine önce şunu söylemek zorundayım, bir hukukçu olarak ayrıca milletvekili olmaktan öte, uluslararası hukuk alanında uzun süre çalışan bir arkadaşınız olarak: "Biz Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'ni imzalayıp onayladık mı?" diye soruyorum bütün üye arkadaşlara. Biz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalayıp onayladık mı? Biz Anayasa'nın 90'ıncı maddesini, iktidarı döneminde AK PARTİ'nin, 2004 yılında değiştirdik mi? Değiştirdik Biz, Anayasa'daki, 28'inci maddedeki dil yasaklarını kaldırdık mı? Kaldırdık. Bakın, Avrupa Birliği uyum sürecinde bütün bu yapıların hepsi Anayasa'da var. Anayasa'da olan ve sözleşme hukukuyla güvenceye alınan birtakım temel haklara, burada, Hükümetin adım atmış olmasını olumlu, önemli ama çok eksik buluyoruz. Olumlu, önemli buluyoruz çünkü bizim diyaloga, müzakereye ihtiyacımız var, siyaseten buna ihtiyacımız var, konuşmaya ihtiyacımız var, konuşarak Meclis çözmeli diyoruz.

Bakın, Konfüçyüs'e daha asırlar önce sormuşlar, demişler ki: "Bir ülkeyi yönetmeye çağırıldığınız yapacağınız ilk iş ne olurdu?" "Hiç kuşkusuz, dili gözden geçirmekle işe başladım ki insanlar düşüncelerini açıkça ifade etsin." demiş.

Şimdi, savunma hakkını, sanık haklarını, bunları tek tek saymayacağım ama bu tasarıda asla kabul edilemeyecek bir yaklaşımı koyacağım, ana dilde savunma ama her aşamada, yakalandığı andan itibaren isnatla başlar arkadaşlar, polis "Adın? Soyadın?" dediği anda, arama zaptı tutulduğu anda başlar. Yargı kararı böyle, AİHM içtihatları böyle, dünya örnekleri böyle. Çekinceli tasarı olmaz, Hükümet bu konuda yanlış yapıyor. Sınırlı olmaz, evrensel hakların taksiti olmaz, onur kırıcı olmaz. Elbette ki bir aidiyet için değil, bütün aidiyetler, bütün insanlar, bütün yurttaşlar, bütün dünya insanları için bu ülkede hukuk olacak ama bu ülkede 20 milyon üstünde bir insan, bir halk "Ana dilim Kürtçe" deyip yüz yıldır bunun mücadelesi içinde ise 12 Eylül sıkıyönetimine dahi, bakın, 12 Eylül sıkıyönetim mahkemelerinde dahi Maraşlı, Vedat Aydın, Mehdi Zana Kürtçe savunma yapabilişlerse, KCK davalarında üç senedir yargılama bu nedenle tıkanmışsa bunun siyasileşmesinde ise, yargının siyasallaşmasında ve olağanüstüleşmesinde çok ciddi bir siyasal irade müdahalesi ve yanlışlığı vardır. Bunun mutlaka giderilmesi lazım bu Komisyon görüşmelerinde ve başından başlanması lazım.

Yine, "Paranızı ödersiniz, bilirkişinizi, tercümanınızı getirirsiniz." demek insan onuruyla dalga geçmektir, alay etmektir. Ne demek? Dünyanın hangi uygar ülkesinde adil yargılama hakkı kullanırken "Git, parayı ver, tercümanını getir, burada konuş." Bunu, Kürt

halkına özellikle 10 bin tutuklu açlık grevinde yatarken bunu dayatmak insan onurunu, haysiyetini rencide edici, çok aşağılayıcı bir durumdur. Lütfen, bu ücretlendirme, tercüme ve savunma konusunda “kendi paran kadar savunma” olayını, bu ticari mantığı çıkaralım bu Komisyon görüşmelerinden.

Yine, Türkler kendi ana dillerinde savunmalarını yapıyor ama üçüncü jenerasyon Almanya'dan geldiği zaman, burada, Almanca yapmak isterse onun ücretini kendi mi ödeyecek? Bakın, dün gece, Avrupa Parlamentosu üyesi Felaknas Uca -iki dönem Avrupa Parlamentosu üyesi- B1 vitamin hapını getirdiği için Terörle Mücadele tarafından havaalanında gözaltına alındı. Avukat gitti, sabah avukatla konuştum ve Terörle Mücadelede diyorlar ki: “Savunmanı ver.” “Vereyim, benim ana dilim Kürtçe.” diyor. “Hayır, siz Almanca biliyorsunuz, Alman tercüman getirelim.” diyor. 21'inci yüzyılda kim kiminle dalga geçiyor arkadaşlar. Bu ne aymazlıktır? Bu ne, ne yaklaşımıdır? Bu ne ön yargıdır? Bu ne ırkçılıktır? Bu ne inkârcılıktır? Bu ne rettir?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İrkçılığı yapan sensin be!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Konuşma, karışma, terbiyesizlik yapma! Ben burada konuşurken...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen konuşma! Terbiyesiz sensin! Terbiyesiz!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Utanmaz! Konuşma!

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Utanmaz sensin! İrkçi!

BAŞKAN – Hasip Bey, Hasip Bey...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Konuşma!

BAŞKAN – Oya Hanım....

Değerli arkadaşlar...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sen zaten...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Söyle, söyle.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Susturun Sayın Başkan, susturun şunu!

BAŞKAN – Hasip Bey, sakın olun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Onursuzluk... (Karşılıklı konuşmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Hasip Bey...

Oya Hanım...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Konuşma, hırsız milletvekili! Millet'in iradesini seni göndermedi buraya zaten!

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Millet'in canını çalıyorsun be adam! Terbiyesiz adam!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Terbiyesizlik yapma! Konuşma!

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen konuşma!

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Hangi sosyal barıştan bahsediyorsun?

BAŞKAN – Ülker Hanım...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, susturun.

BAŞKAN – Hasip Bey, siz susarsanız...

Oya Hanım...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Uygulayın tüzük hükümlerini, susturun.

BAŞKAN – Tamam.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İrkçilik yapıyorsun burada!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Herkes haddini bilsin.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen haddini bil!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Ben böyle görüyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen bu Komisyonun üyesi bile değilsin, terbiyesiz adam!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Ben bu millet'in Vekiliyim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Biz de Milletvekiliyiz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Ben Meclis'in üyesiyim, ben burada bu hakkı kullanıyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çaldığın canların hesabını ver, hırsız!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Oya Hanım...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Milletin iradesini çalan hırsızlar burada temsilci olacak değil mi?

BAŞKAN – Hasip Bey, devam edin siz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Hatip Dicle'nin yerine konuşacaksınız sen burada.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Milletin iradesini çalan sizsiniz, baskıyla alıyorsunuz her şeyi!

BAŞKAN – Oya Hanım...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Ayrımcılık içeren bu yaklaşımı Sayın Başkan, giderek zorundayız, bunun tartışması olmaz. Avrupa Birliği sürecini bitirdik, tıkkattık. İdamı getirerek bütün kriterlerini altüst ettik zaten. Adil yargılanma ülkemizin en büyük kanayan yarasıdır. Savunmanın olmadığı bir yerde adil yargılanma olmaz, gerçek bu, bu gerçeklik karşısında ben şunu çok açık ifade edeyim: Eşitliğe davet ediyorum, "Bu ülkenin bütün vatandaşları eşittir, eşit uygulama ve hukuka tabi olur." düşüncesinin getirilmesini istiyorum.

Şimdi, burada, negatif ayrımcılık maddeleri var, onu arkadaşlarımız önermeler verecekler. Düşünebiliyor musunuz? Terörle Mücadele Kanunu'nda terörün tanımı o kadar geniş ki, kitap yazar, şiir yazar, müzik yapan, film yapan, düşüncesini açıklayan herkes bu ülkede terörist ve dünyanın en çok teröristinin olduğu ülke Türkiye.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

SIRRI SAKİK (Muş) – Bunun ne özelliği var, laf atıyor oradan?

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bunu çıkarın ya! Bu terbiyesizi çıkarın buradan!

BAŞKAN – Hasip Bey...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Burası İnsan Hakları Komisyonu.

BAŞKAN – Öyle bir şey yok ama.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bağırmanın kardeşim ya...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Nasıl böyle konuşuyor ya ikide bir? Allah, Allah!

BAŞKAN – Hasip Bey...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Hırsız milletvekillerine mi bu Komisyonu teslim edeceğiz?

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bağırmadan konuşun. Sizin bağırmanızı mı dinleyeceğiz?

BAŞKAN – Böyle bir şey yok Hasip Bey. İlk kez mi laf atılıyor komisyonlarda?

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Bir Komisyon üyesine nasıl böyle saygısızlık yapar?

BAŞKAN – Hasip Bey, toparlayın lafınızı, sözünüzü toparlayın.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani azarlanmaya gelmedik biz buraya kardeşim ya!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Konuşan, müdahale eden sizsiniz.

BAŞKAN – Hasip Bey...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bakın, konuşan, müdahale eden sizlersiniz, ben değilim.

BAŞKAN – Sayın Kaplan, biz müdahale ediyoruz. Toparlayın lütfen.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Şimdi, burada, çok net bir şey daha söylemek istiyorum.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Biz, bağırma, azar işitmeye gelmedik ki buraya ya!

BAŞKAN – Mehmet Bey...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Terörle Mücadele Yasası'ndan hüküm giyenler yani bu Meclisin milletvekili olarak şu an tutuklu olan 8 milletvekili bu yasadaki yararlanamayacak, bazı haklardan ama Roboski'nin katilleri yararlanacak, ama işkenceciler yararlanacak, ama hırsızlık, ihaleye fesat karıştıranlar yararlanacak. Bu, insanın vicdanını isyan ettiren bir hükümdür. Böyle bir hüküm, böyle negatif bir ayrımcılık yasaya konmaz. Bakın, ceza infaz hukukunda suçlarına göre, cezalarına göre uygulama farklılıkları getirirseniz ayrımcılığın ta kendisi olur, eşitlik olmaz. Bu açıdan bu negatif ayrımcılığın çok tehlikeli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Bir şey daha söyleyip bitirmek istiyorum yani bu tartışma sürecinde. Biz bu ülkede siyaset kurumu olarak, Meclis olarak hakikaten çok önemli şeyler, çözümler yapabilme şansına sahibiz. Bu yasayı bunlardan bir fırsat, bir şans olarak değerlendiriyoruz ve öyle değerlendiriyoruz ki biz Hükümetin getirdiği tasarıdaki "ana dilde savunma" teklifini bütün eksikliklerine rağmen, KCK davalarında, 10 bin aylık grevine yatan tutuklu ve hükümlü açısından tıkanan yargılamanın açılacağı bir anahtar olarak görüyoruz, bunu düzeltmek istiyoruz.

İkinci bir nokta, bu açlık grevlerini ve müzakere, diyalog süreçlerini başlatmak için infaz hukukunda hükümlülerin Anayasa ve yasadan kaynaklı avukatlarla görüşme hakları var. On dört aydır İmralı'da bu hak uygulanmıyor. Bu uygulanmayan hak için -bir sıkıntı, sorun yok yasalara göre, bir engel yok, aslında Başbakanın dudağının arasında iki kelime- engel aşılabilir ama bir sıkıntı görüyorsanız, gelin, infaz hukukunda bir 12'nci madde ekleyelim ve 12'nci maddede hükümlülerin avukatlarıyla görüşmesini formüle edelim tekrardan. O zaman hem ana dilde savunma hem tecridin iki alanını kapsayan bu düzenleme bugün ülkenin yaşadığı gerilim ve açlık grevleri konusunda ön açıcı olabilir ve bir adımda iki önemli sorunu çözmüş olarak, üstelik Meclisin iradesiyle, sadece Hükûmete yük olmadan çözüme şansını yakalamış oluruz. Bunu bütün üyelerin tekrar düşünmesini, gözden geçirmesini öneriyoruz. Bu konuda bizim de bir çalışma önergemiz olacak.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan söz verdiğiniz için. Benim amacım burada Komisyon üyelerine asla ve asla hakaret etmek değil ama haddini de bilmesi gerekir bazı insanların, onu da ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen bileceksin haddini!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Benim kimseyle ne düşmanlığım var... Düşüncelerimizi açıklarız...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Kendinizi kaybediyorsunuz, bağırarak konuşuyorsunuz, tahrik ediyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Hasip Bey.

Bakın, öncelikle ben dışarıdan gelen milletvekili arkadaşlarımıza söz verdim ki belki zamanları sınırlıdır diye ama lütfen bunu daha fazla uzatmayalım çünkü diğer arkadaşlarımızın da hakkına tecavüz etmeyelim.

Şimdi, Sayın İhsan Şener.

Buyurun.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz Komisyonumuza.

Şimdi, geneli üzerinde konuşurken Sayın Grup Başkan Vekili Emine Ülker Tarhan Hanımefendi, her cümleye “AKP'nin yargısı” olarak başladı. Kendisi de biraz önce, aynı bu salonda, uzun yıllar yargıçlık yaptığını ifade etti. Acaba kendisi hangi partinin yargıçtı? Son on yılda mı yetişti bu kadar hâkim ve savcı ki AK PARTİ'nin yargıcı olacaklar? Bu ön yargıdan Cumhuriyet Halk Partisinin kurtulması lazım, çok yanlış bir tutum. Bu, AK PARTİ'yi zedelemez, daha ziyade Türkiye'deki bağımsız yargıya töhmettir diye düşünüyorum.

İkinci olarak, Sayın Hasip Kaplan'ın en son cümlesinden başlayacağım. Bu cezaevlerindeki oruçlarla ilgili...

SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara) – Ne orucu ya?

İHSAN ŞENER (Ordu) – Neyse işte, ifade böyle olduğu için onu söylüyorum. İşte, bu, “Şu değişiklik Başbakanın iki dudağı arasındadır.” gibi bir şey söyledi. Acaba bu cezaevlerindeki bugünkü durumun organizasyonunu yapan grubunuz bu insanları ölüme terk ederek, ölüme zorlayarak nereye varmak istiyor? Sizin acaba iki dudağınızın arasında değil mi bu süreci normalleştirmek? Türkiye'de insan haklarının önündeki engeller bir bir kalkıyor, bunu hepimiz görüyoruz, uluslararası normlara çekiliyor, getiriliyor. Bu süreci baltalamak mıdır acaba, yapılacak işleri engellemek midir hedef? Türkiye'nin özgür ülke, bağımsız ülke ve özgürlüklerin alabildiği yaşandığı ülke olmasından rahatsız mısınız? Eğer bu dayatmalar, böyle, piyasada propaganda amaçlı bu dayatmalar devam ederse hem Meclisin hem Hükûmetin hem de siyasi partilerimizin Türkiye'deki özgürlükler adına yapacakları ancak engelleme amaçlı yapılmış olabilir.

Sayın Bakanımız da ifade etti. Biz 30 Eylüldeki kongremizde Türkiye'deki özgürlükler adına pek çok maddeyi deklare ettik, toplumla paylaştık. Bunlar birer birer Meclisin gündemine gelecek ve gerçekten Türkiye yaşanabilir ülke olsun diye elinden gelen gayret gösteren bir AK PARTİ Hükûmeti var ve bunu baltalamaya çalışan, bunu açık düşürmeye çalışan yine bu özgürlüklerden şikâyet eden gruplar var. Böyle bir şeyi, bu çelişkiyi ortadan kaldırmanız gerekiyor. Dolayısıyla bu uygulama gerçekten insanın onuruna, haysiyetine yakışan bir düzenlemedir. Gerçekten insan bir dil bilmiyorsa bilmediği dilde savunmaya zorlanamaz. Kendi savunmasını en iyi ifade edebileceği dilde kullanmalıdır. Dolayısıyla Türkiye'de özgürlüklerin önünü açacak olan faaliyetlere engel olmaktan vazgeçmenizi istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şener, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bülent Tezcan...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yalnız Bülent Bey, biraz kısa toparlayabilirsek çünkü diğer milletvekilleri de söz alacaklar.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Mutlaka Sayın Başkan ama biz bunu Adalet Komisyonunda da konuşacağız, oraya gelmeden önce mümkün olduğunca burada problemi çözüp orada da seri hâlde çözülsün istiyoruz. Ben aynı zamanda Adalet Komisyonu Üyesiyim, o nedenle uzatmadan ama söylenmesi gerekenleri de müsaadenizle söylemek istiyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar, çok değerli Bakanlık bürokratları; önemli bir konuyu görüşüyoruz. Bu, en azından Komisyona gösterilen ilgiden de açıkça ortada. Tabii, getirilen kanun tasarısında birçok madde değişikliği var; Ceza Muhakemesi Kanunu'nda değişiklik teklifi var, İnfaz Kanunu'nda değişiklik teklifi var ve diğer kanunlarda değişiklik teklifleri var ama hepimiz biliyoruz ki temel tartışma konusu olan nokta bu tasarının 1'inci maddesi. Tasarının 1'inci maddesiyle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesinde bir değişiklik öngörülüyor, değişiklik teklif ediliyor. Bu değişiklik teklifini bazı kesimler “ana dilde savunma” ekseninde tartışmayı doğru buluyor, öyle ifade etmek istiyor; bazı kesimler “Türkçe bilen, bilmeyen” ekseninde bir tartışmayı gündeme oturtmaya çalışıyor ve bu çerçevede kamuoyunun ilgisi de buraya toplanmış durumda.

Şimdi, önce şunu net olarak koymak lazım: Sorun bir savunma hakkı sorunudur. Yargılama sürecinde evrensel hukukun temel prensibi savunma hakkının kutsal olduğudur, savunma hakkı kutsaldır. Bu konuda hiçbirimizin ayrıldığını düşünmüyorum. Burada, hangi siyasi partiye mensup olursa olsun bu ifadeye itiraz edecek bir tane milletvekili arkadaşımızın dahi olacağını tahmin etmiyorum, altı nasıl doldurulur ayrı ama bu ifadede müttefik olduğumuz kesin, savunma hakkı kutsaldır, bir.

İkincisi: Savunma hakkı sınırlanamaz.

Üçüncüsü: Savunma hakkının her türlü kısıtlanmasına karşıyız. Bunlar hepimizin altına imza atacağımız sözler.

Dördüncüsü: Savunma hakkı adil yargılama hakkının ön koşuludur. Savunma hakkını sınırlarsanız, sanığa savunmasını yapması için bütün imkânları tanımasanız bir devlet olarak, hukuk sistemi olarak o ülkede adil yargılama hakkından bahsedemezsiniz.

Dolayısıyla savunma hakkı doğrudan doğruya hukuk alanına ait bir kavramdır. Savunma hakkı siyaset alanının kavramı değildir, önce bunu net olarak ayırılım değerli arkadaşlar. Savunma hakkını hukuk alanından çıkarıp siyaset arenasının içerisine sokarsak ve siyaset alanında şu ya da bu siyasi mülahazalarımıza bağlı olarak savunma hakkı değerlendirmesi yapmaya başlarsak doğrudan doğruya bunu yapanlar, bunu yapmak suretiyle de bir savunma hakkı ihlaline sebep olurlar. Savunma hakkını hukuk ekseninden çıkarıp siyasetin tartışma alanında tartışmak ona yeni bir ihlal kapısı açmak demektir. O yüzden hem bu kanun tasarısını görüşürken hem tali komisyonda hem de esas komisyonda bunları görüşürken bu hususa dikkat etmemiz gerekir.

Değerli milletvekilleri, tarihin her döneminde siyasi davalar olmuştur, tarihin her döneminde siyasi davalarda hukuk ihlalleri olmuştur. Hukuk ihlallerinin en yoğun yaşandığı davalar siyasi davalardır. Türk siyasi tarihinde de Türk hukuk tarihinde de siyasi davalar uzun zamandan bu yana yaşanmıştır, yaşanmaktadır ve bunlarda hak ihlalleri, savunma hakkı ihlalleri yaşanmıştır ama tarihimizin hiçbir döneminde bugünkü yaşandığı ölçüde siyasi davalarda hak ihlalleri, hukuk ihlalleri, savunma hakkı ihlalleri yaşanmamıştır. Türkiye'de yaşanan savunma hakkı ihlalleri sadece kendisini ifade edebilme ya da dil sorunu diye tarif edilen alanlarda yaşanmıyor. Savunma hakkının kutsallığı ve adil yargılama hakkının ön koşulu olduğunu kabul ediyorsak Türkiye'deki bütün savunma hakkını kısıtlayan düzenlemeleri ele alıp Parlamento olarak buna bir çözüm getirmek zorundayız. Savunma hakkı ihlalleri aslında Türkiye'de sadece hukuk düzenindeki eksiklikten kaynaklanmıyor, siyasallaşan yargının yargılama sürecine siyaset penceresinden bakmaya başlamasının maalesef olumsuz sonuçlarından birisidir bu aynı zamanda. Bu çerçevede zaman zaman yargının bu uygulamalarını ortadan kaldırmak ve önlem almak üzere Parlamento aslında yapmaması gereken ayrıntılı açıklamaları yasal düzenlemelerle yapma ihtiyacı hissetmiştir. Nitekim 3'üncü Yargı Paketi Komisyon gündemine geldiğinde -hem Adalet Komisyonu gündemine hem de Parlamento gündemine- Sayın Adalet Bakanı orada yaptığı görüşmede de benzer şeyler söylemişti. Uzun tutuklamalarla ilgili, tutuklamaya ilişkin hükümlerde değişiklik yapan maddeyi savunurken demişti ki... Biz o dönemde “Bu düzenleme zaten Ceza Muhakemesi Kanunu'nda ve mevcut Anayasa düzenlemesinde, tutuklamalarda maddi gerekçeleri mahkemeler ifade etmek zorundadır, gerekçeye yazmak zorundadır. Bu, hem Ceza Muhakemesi Kanunu gereğidir hem Anayasa gereğidir.” dediğimizde, Sayın Bakan: “Evet, böyle ama maalesef mahkemelerimiz uygulamada problem çıkarıyor, onun için bu hükmü açıklıyoruz ki, somut olgularla ilişkilendirme hükmünü koyuyoruz ki, uygulamada bu ihlalin önüne geçelim.” dedi ama uygulamada geçilemediği ortaya çıktı. Bugün, dil meselesiyle ilgili tartışma savunma hakkı ekseninden koparılıp, bugün içine düştüğümüz bu tartışma da aynı şekilde siyasallaşan yargının olaya bakış açısıyla doğrudan doğruya ilgilidir.

Değerli milletvekilleri, bakın, Türkiye’de siyasi davalarda başka hangi hak ihlalleri var? Bugün, birbiriyle çelişen bilirkişi raporlarına dayanarak hüküm kuran ya da tutuklama gerekçesi sayan mahkemelerin davaları devam ediyor. Tasfiye hâline girmiş...

BAŞKAN – Bülent Bey...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Şimdi, bakın...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Müsaade edin...

BAŞKAN – Siz, Adalet Komisyonu üyesiymişsiniz. Ben bunu bilseydim size en son söz verirdim.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, müsaade edin. Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi, burada bizim asıl Komisyon üyeleri varken...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, çok mu önemsiz? Konunun dışında bir şey mi anlatıyorum?

BAŞKAN – Size misafir milletvekili diyerek öncelikle söz verdim. Toparlamanızı istiyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, konunun dışında bir şey mi anlatıyorum?

BAŞKAN – Hayır, yani...

Toparlamanızı istiyorum ben.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Biraz konuya gelin.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Konuya geliyorum, konunun dışında değil.

BAŞKAN – Adalet Komisyonunda söylersiniz bunları uzun uzun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bakın, duruşma...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Siz değişiklikten yana mısınız, karşı mısınız, bunu söyleyin ya?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bakın, biraz sonra söyleyeceğim önerilerle doğrudan ilgili şeyler anlatacağım.

BAŞKAN – Şimdi, lütfen, bakın, toparlayın.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sabrederseniz göreceksiniz.

BAŞKAN – Ama bu, yani bu...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Duruşma...

Niye sabırsızsınız Sayın Başkan? O zaman yazılı bir metin verin, onu konuşalım.

BAŞKAN – Hayır, sabırsız falan değilim. Bakın, siz Adalet Komisyonu üyesiymişsiniz, ben bunu bilmiyordum. Benim burada söz sırası bekleyen milletvekillerim var, üyelerim var Bülent Bey. Siz, Adalet Komisyonu üyesiymişsiniz, yarın zaten orada konuşacakmışsınız. Şimdi kısa bir söz verdim ben size, toparlayın lütfen.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, belki Adalet Komisyonunda görüşmeye gerek kalmayacak, burada çözeceğiz, onun için söylüyorum.

BAŞKAN – Lütfen o zaman... Somut önerilerinizi alayım.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bitiriyorum, bitiriyorum müsaade edin.

İHSAN ŞENER (Ordu) - Top çevirip duruyorsunuz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Top falan çevirmiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, aynı çerçevede Ergenekon davasında, Balyoz davasında delillerin değerlendirilmesini isteyen sanıkların bu değerlendirme taleplerini dikkate almayan uygulamalarla müebbet hapis cezaları, 18 yıl, 16 yıl hapis cezaları verildi. Sanıklara uzun süreli duruşma yasakları, hükme kadar duruşma yasağı verildi. Avukatlara duruşmaya girme yasağı verildi, avukatsız hükümler kuruldu. Böyle bir yargılama sistemi yaşıyoruz.

Şimdi, burada önümüze getirilen tasarıya baktığımızda, bu tasarı biraz önce söylediğimiz çerçevede, savunma hakkının, adil yargılanma hakkının ön koşulu olduğu noktasındaki engelleri kaldırmaya yetiyor mu ya da başka bir şey mi getiriyor? Şimdi, burada 1’inci madde, öncelikle tümüyle reddedilmesi gereken ve değiştirilmesi, yeniden bir başka madde olarak düzenlenmesi gereken madde. Mevcut Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 202’nci maddesi Türkçe bilmeyen sanıklarla ilgili bir düzenlemeyi zaten içeriyor. Bu getirilen düzenlemeyle, Türkçe bilmeyen sanıklarla... Bu düzenleme, başlı başına, Türkçe bilen ve bilmeyen sanık ayrımı yapılarak doğrudan doğruya yargılama dilini tartışmaya açma tehlikesi taşıyan bir madde. Savunma hakkının kutsal olduğu ve adil yargılanma hakkının ön koşulu olduğu bir süreçte yargılama dilini de tartışmaya açmadan, kişinin kendini anlatabileceği, anlaşabileceği, ifade edebileceği bir dile vurgu yapmak zorundayız. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasının E bendi bu konuda evrensel bir

düzenleme getiriyor. Getirilen düzenleme, kişinin anlayabildiği ve anlatabildiği dil üzerine kurulmuş. Bu durumda, siz, eğer bu düzenlemede getirdiğiniz gibi, kendisinin Türkçe bildiği hâlde başka bir dilde savunma yapabilme imkânını kanunun içerisine sokarsanız, dil tartışmasını, dil sorununu bir savunma hakkı sorunu olmaktan çıkarıp bir yargılama dili meselesine getirirsiniz ve sorunu siyasi alana çekersiniz. Kriz burada başlar ve Türkiye'nin hassasiyet noktaları, Türk halkının hassasiyet noktaları burada tetiklenir. Onun için bu ayrımı getirmek doğru değil. Önerimiz şudur, arkadaşlarımız verecekler öneriyi: 202'nci maddeyi tamamen değiştirelim ve 202'nci maddede bu şekilde bilip bilmeme ayrımına gitmeksizin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının E bendinde düzenlenen evrensel kurallara paralel bir düzenleme getirelim ve diyelim ki yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ve mağdura tercüman bulundurma hakkını getirelim. Düzenlemeyi formüle etti, arkadaşlarımız verdi.

BAŞKAN – O zaten var Bülent Bey.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, bakın, mevcut düzenlemede sadece Türkçe bilen bilmeyen ayrımı yapılıyor.

BAŞKAN – O anlama geliyor zaten.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Kişi kendisini Türkçe ifade edemediğini beyan ettiği anda mahkeme buna anlayabileceği şekilde tercüman dâhil edeceği bir düzenleme getirilsin. Maddede tartışsınız, bir önerimiz budur. Bir başka öneri...

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ama bu maddeyle ilgili...

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Toparlıyorum. Son iki cümle Sayın Başkan, toparlıyorum, biraz sabredin.

Bunun dışında, Türkiye'de avukatsız yargılamalarla hüküm kuruldu, sanıkların duruşma yasağı nedeniyle savunma hakları ihlal edildi. Madem bu konuda bir düzenleme yapıyoruz, yine Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 204'üncü maddesine bir ikinci fıkra ilave edelim, bunu öneriyoruz. 204'üncü maddesine getirilecek ikinci fıkrayla bu maddelerde sanıklara sürekli duruşma yasağı verilemeyeceği, o oturumun dışında duruşma yasağı verilemeyeceği ve avukatlara da duruşma yasağı verilemeyeceği yasağını, hükmünü koyalım 204'üncü maddeye ikinci fıkra olarak. 67'nci maddeye de bir yedinci fıkra ekleyelim, o yedinci fıkrada da bilirkişi raporlarının çelişkinin giderilmesi konusunda sanık talepleri karşılanmadan o raporların hükme esas alınmayacağını koyalım ve adil yargılama hakkını ihlal eden yakın tarihli örnekleri ortadan kaldıracak uygulamaları yasalım diyoruz.

Son sözüm şudur sayın milletvekilleri: Eğer savunma hakkı kutsalsa, adil yargılama hakkının ön koşuluysa, savunma hakkının bütün sınırlamalarına karşı çıkıyorsak, bunu siyaset arenasının malzemesi yapmayalım, sadece hukuk alanında tartışalım; o zaman bu ülke herhangi bir tehlike, tehdit, korku içerisinde olmadan adil yargılama hakkını sağlayacak düzenlemeleri yapar. Arkadaşlarımız da bu konuda önerilerini verecekler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ederiz, sağ olun.

Sayın Mehmet Metiner...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakınız arkadaşlar, doğru oturup doğru konuşalım. Yani öyle hukuk alanıdır, siyaset alanıdır, bölücülüktür, bu tür suçlamalara gerek hiç gerek yok. Saf hukuk diye bir şey yoktur zaten, her şey siyaset alanının içindedir, hukuku da siyaset belirler. Biz burada oturuyoruz, parlamentoda yasalar yapıyoruz, hukuk sistematiğini belirliyoruz. Tabii ki hukuku siyasallaştırmak doğru değil, hukuku siyasetin emrine vermek doğru değil ama siyaseti de bu kadar lanetli bir alan gibi, memnu, yasak bir alan gibi takdim etmek de doğru değil. Bu, bir siyasal konudur aynı zamanda, hukuku ilgilendiren her konu aynı zamandan siyasal alanı da ilgilendiren bir husustur. Bu kadar çok hukukçu bakış açısı doğru değil, yani hukuku fetişize etmenin bir anlamı da yok yani. Sanki hukuku gökyüzünden melekler iniyorlar, yapıyorlar, her birimiz de bu tarafsız hukuka uyuyoruz. Yok böyle bir şey arkadaşlar. İyi ki de hukukçu olmamız yani, hukuku bu kadar çok fetişize etmenin, bu kadar sterilize etmenin bir manası yok ki. Bu, hukukun tanımına da uygun değil, yani hukukçu olmadığım için hukuka uygun olmadığını tanımlama hakkını bir vatandaş olarak kendimde görüyorum. Dolayısıyla, siyasal alanı ilgilendiren bir konudur ve dolayısıyla biz siyasetçiler hukuku gerekirse yeniden tanzim ederek bu sorunu çözebiliriz.

"Yargılamanın dili değiştiriliyor." deniliyor. Arkadaşlar yargılamanın dili değiştirilmiyor ama bu ülkede yaşayan her bir vatandaşımız kendi dilinde kendini nasıl özgürce ifade etmek istiyorsa bunun önü açılıyor, bir yasak ortadan kaldırılıyor. Sosyal demokrat bir partinin her şeyden önce bu yasağa bizatihi kendisi de karşı çıkması gerekiyor. Bir milletvekili arkadaşımızın Yargıtay

içtihadına göndermede bulunarak bir yasağı savunması akla ziyan bir davranıştır arkadaşlar. Bunu bir sosyal demokrat parti olduğu iddiasındaki birinin yapması beni derinden üzmüştür. Statükoyu savunuyorsunuz, mevcudun aynen devam ettirilmesi gerektiğini savunuyorsunuz. Zaten ne çekiyorsak bu derin statükodan çekiyoruz arkadaşlar. Bu derin statükonun oluşturmuş olduğu hukuk sistematığının nasıl bölücülüğe, ayrımcılığa, çatışmaya yol açtığını hepimiz biliyoruz. Yani, sizden rica ediyorum; burada yargılama dili değiştiriliyor değil, ayrıca Anayasa Mahkemesi'nin, Yargıtay herhangi bir dairesinin vermiş olduğu bir içtihat siyasetin iradesini kıramaz, siyasetçilerin yasama yetkisini ortadan kaldıramaz. Biz, Anayasa Mahkemesinin içtihadını da alır çöpe atarız gerekirse, Yargıtay Mahkemesi'nin kararını da. Bir siyaset kurumunun üzerinde böylesine derin vesayet, bürokratik vesayet organlarının olabileceğini varsaymak, demokratik anlayışa, siyaset kurumunun var olma gerekçesine aykırıdır. Yani, ben... Sözü o kadar çok dolandırmamıza hiç gerek yok. Şimdi, burada kovuşturma aşamasından bir şeye izin veriliyor. Türkçe biliyor olsa bile, vatandaşlarımız - tutuklu, hükümlü, sanık vatandaşlarımız- istedikleri dilde, hangi dilde istiyorlarsa o dilde... Bunda ne var Allah aşkına yahu? Yok, "Türkçe biliyorsun, illa da Türkçe savun. Kürtçe savunmak istersen bu siyasetin alanına girer, oraya girme." Yahu arkadaş, Türkçe de biliyorum, ben de Kürdüm, Türkçe biliyorum, Türkçeyi de sadece Türklerin dili olarak kabul etmiyorum, devletin resmî dili olarak da kabul etmiyorum sadece, hepimizi ortaklaştıran bir dildir ama ben Kürdüm. Ana dilinde savunma yapın dersiniz savunma yapamam, bu denli dilime hâkim değilim, bu benim ayıbım değil, bu yıllar yılı bu ülkede uygulanan inkar, asimilasyon politikalarının ortaya koymuş olduğu bir ayıptır. Bir Kürt olarak ben kendi ana dilimde savunma yapamayacaksam, makale yazamayacaksam, konferans veremeyeceksem bu ayıp bugüne kadar bu ülkeyi yönetenlerin boynundaki bir ayıptır arkadaşlar. Her şeye de bu kadar çok karşı çıkmayınız. Türkçe biliyorum ama Kürtçe savunma yapmak istiyorum. Sayın Bakanımızın değindiği bir konu çok önemli: Kürtçe savunma talebinde bulunuyor -benim gibi diyelim ki- ama Kürtçe savunma yapabilecek kadar Kürtçeyi bilmiyor. Ha, burada bir şeyin siyasallaştırıldığını söyleyebiliriz. Yani, bu örgütün bir siyasetidir ama böyle bir talep varsa bile bunu karşılamak gerektiğine inanıyoruz. Burada getirilen şey budur. Bir yasak kaldırılıyor, yerine vatandaşın seçme şeyine bırakılıyor. "İstedğin dilde savunma yapabilirsin." diyor. Kovuşturma aşamasında... Ben MHP'li arkadaşlardan da rica ediyorum, "Ya hep, ya hiç." sekterliğine hiç gerek yok. Yani, "Burada bu var, çok iyi ama niye en başından itibaren yok." Şimdi birbirimizi, bakınız burada bile Cumhuriyet Halk Partili, sosyal demokrat partili arkadaşlarımız bu kovuşturma aşamasındaki dil değişikliğine bile şiddetle ve hiddetle itiraz ediyorlar ve bu teklifin bölücülük olduğunu söylüyorlar, bölücü bir teklif diyorlar. Bakınız, her şeyin altında bölücülük arayan bir sosyal demokrat parti var karşımızda.(Gürültüler)

Şimdi, arkadaşlar, kovuşturma aşamasından getirilen bu değişiklik bence çok önemlidir, devrimsel niteliklidir. Statükonun değiştirilmesi anlamında, süreç içerisinde zamanın ruhu diye bir şey vardır. Elbette ki sorunlar bir bir çözüldüğünde soruşturma aşamasını da kapsayıcı olabilir ama şimdiden soruşturma aşamasından başlayarak "Bu yoksa bu yasanın kendisi de doğru değildir yanlıştır." gibi bir sekteryaya, "Ya hep, ya hiç." sekterliğine düşmemek gerekiyor. Bu konuda...

Bir şey daha söyleyeyim: "Bu ülke bölündü, bölündü." diyoruz her seferinde. Arkadaşlar, birbirimizden farklı düşünebiliriz, siyasal anlayışlarımız birbirimizden tamamen de farklı olabilir. Siz laikçi olabilirsiniz, bir başkası dinci olabilir, siz ne kadar Türk iseniz bir başkası da o kadar Kürt olabilir. Siz Türkçülüğü kendiniz için bir hak olarak görüyorsanız başkaları da Kürtçülüğü kendisi için bir hak olarak görebilir. Türkçülüğü meşru göreceksiniz, göstereceksiniz; Kürtçülüğe gelince de ülke bölündü, parçalandı diyeceksiniz. Laikçi olacaksınız ama bir dindar kamusal alanda yer almak istediğinde laiklik elden gidiyor diyeceksiniz. Ülkenin bölünmesi bu değildir arkadaşlar. Vatandaşlar kendilerini tanımlarlar, devlet de o tanıma saygılı olur; Sayın Bakanımızın dediği de bu, demokratikleşme perspektifi bu. İnsan olarak, vatandaş olarak kim kendini nasıl tanımlıyorsa demokratik devlet o tanıma saygılı davranmak zorundadır ve o vatandaşların da kendilerini özgürce geliştirmesine olanak sağlamak zorundadır. Bu değişiklikle yapılmak istenen şey budur. Ben Bakanlığımızı kutluyorum.

İkincisi: Bir de hiç konuyla ilgili olmayan, burada bir şey konuşuyoruz. Arkadaşlar, konuyla ilgili olmayan her bir şeyi burada boca etmeye gerek yok. "Yok PKK'yla, yok örgütlerle müzakereler yaptınız, anlaştınız, bunu getirdiniz, yok Oslo'da şunu yaptınız, burada bunu..." Gerek yok buna arkadaşlar. Yani, "PKK'yla anlaşma yaptınız, seçim kazandınız..."

Bakınız, BDP'li arkadaşlar da farklı gerekçeyle karşı çıkıyorlar, sizler farklı gerekçelerle karşı çıkıyorsunuz. MHP'li arkadaşlar, "Kovuşturma aşaması uygundur ama eksiktir." diyor. Siz de "Bölücülük var" diye karşı çıkıyorsunuz. Yani, getirdiğimiz her bir yasaya farklı gerekçelerle karşı çıkıyorsunuz. Ama bizim PKK'yla pazarlık yaparak bu değişiklikleri getirdiğimizi söylüyorsunuz. Ya, bu sosyal demokrat bir partinin dili değil; her şeye karşı çıkmayınız lütfen, her şeyi bölücülük olarak değerlendirmeyin lütfen, sizden rica ediyorum.

Ben bu yasa teklifinin çok anlamlı olduğuna inanıyorum. Savunma hakkı yeniden düzenleniyor, kim kendini hangi dilde ifade etmek istiyorsa, Türkçe biliyor olsa bile, hangi dilde ifade etmek istiyorsa ifade etmesine olanak sağlanıyor.

Ben bir konuda daha size teşekkür ediyorum Sayın Bakanım, gerçekten hepimizin yüreğini parçalayan, parçalayan bir olgudur bu. Defalarca, Sayın Başbakanımızla da paylaştık bunu, cezaevlerinde ağır hasta olan tutuklu ve yükümlüler vardır. Bunların mutlaka yani bu kapsamda salıverilmelerinde yarar vardır. Çünkü bir yanda kendileri içeride, bir yanda aileleri büyük bir dram yaşıyorlar. İster bu Ergenekon davasından içeride olmuş olsun, ister KCK davasından, sonuçta hasta kendi kendini idare edemeyecek, ağır hasta olan bu tutuklu ve yükümlülerin de salıverilmesini sağladığınız için size çok teşekkür ediyorum. Demokratikleşme perspektifinizi de çok önemsiyorum. Bakanlığınızın getirmiş olduğu bu yasa teklifinin hem demokrasimiz adına hem de Türkiye'nin sosyal barışı adına anlamlı bir katkı olduğuna inanıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Metiner.

Sayın Halaçoğlu...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Sabahın 9'undan beri buradayım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eşitsizlik yapılıyor.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, şimdi, özellikle şunu ifade etmek istiyorum: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 11'inci maddesi herkese savunma hakkı tanınmasını, savunma hakkı tanınmadan hiç kimsenin yargılanamayacağını, yargılanmadan da hiç kimsenin mahkûm olamayacağını ifade eder.

Şimdi, tarihe baktığımız zaman, özellikle imparatorluk konumunda olan devletlerde her zaman farklı dillerin konuşulması sebebiyle, kültürlerin ve inançların mevcut olması sebebiyle insanlara kendini ifade edebilmeleri ve savunabilmeleri için tercüman bulundurma hakkı verilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda da vardır, Divanı Hümayuna gelen yine Osmanlı vatandaşı olan gayrimüslimlerin kendilerini savunması için tercüman mecburen bulundurulmuştur. Bu da tabii bir haktır, yani insanların kendilerini ifade edebilmeleri ve savunmaları için böyle bir kuruma ihtiyaç vardır. Ancak bu kurumun, yani tercümanlık kurumunun savunan insanla, savunmayı dinleyen insan arasındaki doğru şekilde nakledilebilmesini sağlamak mecburiyeti de vardır. Yani rastgele bir tercümanla bu işi yapamazsınız. Muhakkak ki bunun için de, devletin, kendini savunan kişinin hâkime savunduklarını doğru aktarabilmesi için güvenilir bir tercümanlık sisteminin oluşturulması gerekir. Ancak burada Türkiye'de, 202'nci maddeye bağlı kalarak değerlendirme yaparsak Türkçe bilmeyenlere bu imkân tanınmaktaydı.

Şimdi, "Türkçe bilmeyen" dediğimiz zaman yani Türkiye'nin resmî dili olan, artık resmî dil deyince her şey içerisine girer, hukuk da girer, bilim dili de girer, resmî yazışmalar da girer, bunu da savunamayan insanlar, yani Türkçeyle de kendini tam olarak ifade edemeyen insanlar anlamına geldiğini düşünüyorum ben, "Türkçe bilmeyenler" denince. Yani, şimdi, "Ben İngilizce biliyorum" dediğim zaman İngilizceyi çat pat okuduğumu anlamak veya kendimi çat pat bir şekilde ifade edebilmek İngilizce bildiğim anlamına gelmez. Dolayısıyla, buradaki ifade de Türkçe dışında herhangi bir dilde ve kendisini savunabilme imkânı verilmesi gayet tabii olarak görülmesi gerekir ama bunun ideolojik bir konuma sokulmasını da kabul etmek mümkün değil.

Bugün, Türkiye'de bir açlık grevi var ve açlık grevini yapan kişilerin, diyelim ki kaç kişi? İşte "10 bin kişi" diyor Sayın Kaplan, KCK davasında. Peki KCK davasındaki bu 10 bin kişiden ne kadarı Kürtçe bilmiyor? Ne kadarı Kürtçe biliyor ve Kürtçe bilenlerin ne kadarı birbiriyle anlaşabiliyor? Yani bir de o tarafı var. Yani Kürtçe bilmek aynı eksende birleşmek anlamına gelmiyor. Şimdi, Abdullah Öcalan Kürtçe biliyor mu veya BDP içerisinde kaç kişi Kürtçe bilmiyor? Şimdi, bu şekilde düşünecek olursanız bunu ideolojik bir konuma sokmak son derece yanlıştır. Çünkü ideoloji işin içerisine girerse hukuk ve adalet de ortadan kalkar.

Şimdi "Adalet" dediğimiz mefhum, kişinin kendisini sadece ifade edebilmesi için baskı yapılarak "İlle şu dilde savunma hakkı tanınmalıdır." şeklindeki baskı altında adaletin ortadan kalkması anlamına gelir. O kişiye insan hakları açısından bakarsak o kişiye de hata işlenir, insan hakları ihlali uygulanmış olur. Bu bakımdan, burada doğru olan şey, tercümanın devlet tarafından belirlenmiş kişiler arasından olmak kaydıyla, gerçekte Türkçe kendini ifade edemeyecek kişilere uygulanabilir. Burada şunu ifade edeyim: 1980 yılı nüfus sayımların da ana diller de sorulmuştur. Bu yayımlanmadı, 1975 yayımlandı ama 1980 yılına ait olanlar yayımlanmadı.

Şimdi, Türkiye'de ana dili Kürtçe olarak, o tarihteki nüfus istatistiklerine baktığınız da ana dili Türkçe olanlar, Kürtçe olanlar, Arapça olanlar bunların sıralaması yapılmıştır. Mesela o tarihte "Ana dilim Kürtçedir" diyenlerin sayısı 1 milyon 600 bin kişidir.

Ama bunların içerisinde ana dili dışında dil bilmediği ifade edenlerin sayısı 600 bindir. Ayrıca bunlara ek olarak ana dilinin Türkçe olduğunu söyleyip de Kürtçe bildiklerini söyleyenlerin sayısı da 500 bindir.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – 1980 sayımında.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – 1980 sayımlarında.

HAMZA DAĞ (İzmir) – O dönemlerde insanlar Kürt olduğunu söylemeye cesaret edemiyorlardı.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Efendim...

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Yani benim ana dilim Kürtçe diyemez ki...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bakın, ana dilim Kürtçe diyenler olmuş. Yani 1 milyon 600 bin kişi bunu söylemiş, demek ki...

Şimdi, burada arkadaşlar bunu polemige sokmanın veya kavga etmenin gereği yok. Ben, size 1980'deki istatistikten bahsediyorum yani bunu kabul edersiniz, etmezseniz o sizin bileceğiniz iş. Ama ben size 1980'deki bir nüfus istatistikini söylüyorum, burada söylemek istediğim başka bir şey var. Benim asıl söylemek istediğimi dinleyin önce lütfen ondan sonra...

Şimdi, burada 600 bin kişi Türkçe bilmediğini, Kürtçeden başka dil bilmediğini ifade ediyor. Aslında devletin burada hatasını ortaya koymak istiyorum. Kendi vatandaşlarına devletin, devletin dilini öğretmek mecburiyeti vardır. Bunu öğretmediği takdirde de devlet suçlu duruma düşer.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Ben Türkçe bildiğim hâlde ana dilimde savunma yapmak istiyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Efendim, birazcık sabredebilerseniz, dinlerseniz, dinlemesini öğrenirseniz, size de konuşma hakkı gelir, konuşursunuz. Ama burada bir insan konuşurken, bir vekil konuşurken, onu dinlemesini bilmeniz gerekir. Önce dinleyin ondan sonra değerlendirmenizi yapabilirsiniz. Eğer burada medeni insanlar olarak oturuyorsak bunu lütfen kale alın.

Şimdi, dolayısıyla, ülkemizde, ülkenin dilini yani mahkemede Türkçeyle kendini savunamayacak insanlar mevcut mudur? Mevcuttur. Öyleyse devlet, kendisini savunma imkânı vermesi gerekir. Bu imkânı verirken yalnız tercümanını kendisinin getirmesiyle bu iş olmaz. Kendisi getirdiği takdirde de bu tercümanı ne kadar, hangi ölçüde ne bilip bilmediğini de bilemezsiniz. Kişinin doğru olarak savunmasının hâkime aktarılmasını sağlayacak tercüman kısmını devletin temin etmesi gerekir. Ama diğer taraftan da Türkçeyi Kürtçeden çok daha iyi bildiği hâlde ama bunu ideolojik olarak ortaya koyma gibi birtakım durumlarda herkesin bilmesi gerekir. Tabii, şurası var “Ben Kürtçe konuşacağım, savunacağım.” diyorsa ve kendisini savunamaz, mahkum olursa o da onun kendisinin bileceği işti diyebiliriz, belki bu şekilde söyleyebiliriz. Ama konunun tamamen siyasi bir arenaya sokulması yanlıştır. Diğer taraftan...

SIRRI SAKIK (Muş) – Bu adamlar siyasi, Hocam bunun için cezaevinde.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ama ideolojik olarak bunu söylediğiniz zaman, bakın, sürekli olarak ortaya konulan bir şey var: Sürekli bir Kürtçülük yapıyor, bir ülkede eğer hukukta da...

SIRRI SAKIK (Muş) – Türkçülük yapıyorsunuz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bakın, Türkçülük falan söylemedim. Şimdiye kadar da ben Türkçülük yapacak olsam herhâlde çok farklı yapardım. Ama Kürtçülük yapmak suretiyle sürekli olarak ülke içerisinde ayrımcılığa sebep olmanın bir anlamı yoktur. Eğer hukuktan bahsediyorsak, adaletten bahsediyorsak, bir ülkede yaşayan bütün insanların aynı hukuk sistemine tabi olması mecburiyeti vardır ve bu hukuk sistemi içerisinde de “Bu Kürt'tür, bu Türk'tür, bu bilmem şudur.” gibi bir ayrıma gitmek adaletin uygulanmasını engelleyecek ön önemli hususlardan bir tanesi olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ediyoruz Sayın Halaçoğlu.

Sayın Ertuğrul Kürkcü.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar, Sayın Bakan; şimdi, ben en son söyleyeceğimi en baştan söyleyeyim: Bu kanun maddesinin başka türlü yazılmasına dair bir önerge verdim size. Bütün üye arkadaşlarımızın da bunu duyması için okuyacağım, sonra da gerekçemi anlatacağım.

Tasarının 1'nci maddesiyle eklenen dördüncü fıkrasının “Meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilip bilmemesine bakılmaksızın, sanığa yargılamanın soruşturma ve kovuşturma aşamalarında savunmaya yönelik hususlar, tercüman vastasıyla tercih ettiği dilde anlatılır ve kişi yargılamanın tüm aşamalarında savunmasını tercih ettiği dilde, sözlü ve yazılı olarak yapar.” Bu şekilde değiştirilmesini istiyorum. Neden?

Şimdi, birincisi: Bu kanun, bize, Türkiye mevzuatına uluslararası anlaşmalar dolayısıyla 1924'ten beri girmiş olan bir hususu hafifçe kayıt altına almaktan başka yeni bir şey söylemiyor. Size okumak istiyorum... 1924'ten bugüne kadar nasıl ağır bir ihlal düzeni içerisinde yaşadığımızı ve bunun aslında çok geç ve çok az olarak bu ihlalin bir kısmının ortadan kaldırılmasına hizmet ettiğini düşünmeye sizi davet ediyorum.

Lozan Anlaşması'nın 39'uncu maddesinin dördüncü fıkrası şöyle diyor: "Herhangi bir Türk uyruğunun, gerek özel gerekse ticaret ilişkilerinde din, basın ya da her çeşit yayın konularıyla açık toplantılarında dilediği bir dili kullanmasına karşı hiçbir kısıtlama konulmayacaktır." Bu kısıtlamalar çok uzun yıllar, son on yıla gelince kadar vardı. Ama bizim konuştuğumuz konu 39'ncü maddenin beşinci fıkrasının tam metni de şu: "Devletin resmî dili bulunmasına rağmen, Türkçeden başka bir dil konuşan Türk uyruklarına, mahkemelerde kendi dillerini sözlü olarak kullanabilmeleri bakımından uygun düşen kolaylıklar sağlanacaktır."

Şimdi, demek ki aslında ta 1924'den beri var olan bir hakkın kullanılmasının sistematik olarak engellenmesi, özellikle son KCK duruşmalarında bunun artık buna karşı direnen güçlü siyasi kanaate sahip muhataplar, nesnel bulmuş olması dolayısıyla Türkiye'nin gündemine geldi bu konu. Şimdi, bunu değiştirmek için bir adım atıldı. Bu adımın atılmasını, arkadaşlarımız da söyledi, olumlu görmekle birlikte bu çok geç ve çok az. Çünkü apaçık ortada, bu yasa maddesi, bize mahkemede sadece sözlü savunma hakkı sağlıyor, kişinin kendi istediği dilde sadece sözlü savunma. Peki, yazılı savunma yapmak istersem, buna göre yapamam ya da yargıç yapmamamı uygun bulabilir. Çünkü der ki bana, "sözlü savunma" diyor, başka da bir şey demiyor. "Yaptın mı sözlü savunmanı? Otur yerine." Oysa kendini ifade etmek meselesi, kendini en iyi ifade edeceği dilde etme meselesi o kadar önemli ki bunu sadece bir mahkemede değil, bir uluslararası toplantıda da hissedebilirsiniz. Bunu polisle konuşurken de hissedebilirsiniz, bunu herhangi bir resmî makamla konuşurken de hissedebilirsiniz. Siz ancak kendinizi rüyanızı gördüğünüz dilde en iyi anlatırsınız. Bu, bilinen, çok esaslı pedagojik, psikolojik bir hakikattir. Şimdi, bu burada dururken kalkıp bunu sözlüyle sınırlamak, aslında bizi 1924 koşullarına iade etmektir. 1924'te öyleydi, okuma yazma bilmeyenlerin sayısı bilenlerden çok daha fazla idi. O nedenle, akla gelmemiş bile olması... Aslında yargılama mevzuatının da nasıl olduğunu iyi bilmiyorum. Eminim ki yazılı savunma diye bir şey belki de yoktu avukatlar haricinde. O nedenle bunun böyle girmiş olması mevzuata şaşırarak bir şey değil ama bunca yıl yaşadıkdan sonra, bunca mücadelelerle karşılaştıktan sonra, Türkiye, bunca uluslararası anlaşmanın altına imza attıktan sonra, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, ayrımcılığa karşı sözleşmeye, başka pek çok bu konuda özgürlükleri ve hakları teminat altına alan sözleşmelerin altına girdikten sonra, artık bununla yetinemez. Artık diyemez "Sadece sözlü savunma yapabilirsin." Polis karakolundan, hatta trafik polisiyle konuşmaktan başlayıp mahkemeye, hapisaneye gelinceye kadar bu hak bütün imkânlarla birlikte güvence altına alınmalıdır. Eğer bunda şaşacak bir şey buluyorsanız, ben buna şaşarım çünkü altına girdiğiniz bütün uluslararası sözleşmeler bu deneyimlerden çıkıyor.

İkinci nokta: "Bunun suistimal edilmesini önlemek." ne demekse, insan savunmayı nasıl suistimal edebilir ki? İnsan kendini sonsuzca savunma hakkına sahip olmalıdır. Ama diyelim ki suistimal ediliyor, bunu önlemek için aslında günümüzün zihniyetine çok uygun bir yaklaşım. Paran kadar konuş, tercümanı getir, kaç saat çalışıyorsa tercüman o kadar para ödeyeceğine göre, çok konuşursan çok ödersin. Hiç paran yoksa tercümanı da biz sana veremeyiz çünkü artık bununla birlikte hüküm değişmiştir. Devletin tercüman sağlama yükümlülüğü bu maddeyle ortadan kalkmaktadır. Sosyal devlet ilkesi, Anayasa'nın eşitlik ilkesi bu maddeyle birlikte havaya uçmaktadır. Peki, bunu bizi yapmaya ne zorlayabilir? Bunu bizi yapmaya ancak alalecele hazırlanmış bir yasa zorlayabilir. Bu yasa, benim dediğim istikamette, başka arkadaşlarımızın da katkısı olursa değiştirilmelidir, çok iyi olur.

Şimdi, bütün bunların bir siyasete hizmet edip etmediği tartışmasını ben hakikaten bahtsız bir tartışma olarak görüyorum. Medisten başka siyaset kurumu var mı Türkiye'de? En yüksek siyaset kürsüsü burası. Burada siyaset konuşmayacaksak... "Ya, Yargıtay Genel Kurulu mu burası! Burada siyaset konuşuluyor." diye bize azar çekiliyor. Burada siyaset konuşacağız, yargıçları da siyaset zapturapt altına alacak. Türkiye'de çünkü ordunun boşalttığı yeri yargıçlar çoktan doldurmuştur. Türkiye, bir yargıçlar diktatörlüğü haline gelmek durumundadır, buraya doğru gitmektedir. Buna da aslında bu vesileyle dikkat çekmek isterim. O nedenle elbette ki biz, bir kere yasa yasa olduktan sonra, bir yasalar tutarlılığı içerisinde adilane bu hükümlerin icra edilmesinden yanayız. Bunu herkesten çok biz isteriz, şahsen ben isterim. Hayatım boyunca her türlü hukuksuzluğa maruz kalmış birisi olarak, yargıçların siyasi otoriteden bağımsızlığına en çok ben düşkün olabilirim aranızda ama şöyle diyemezsiniz: "Kanunun nasıl olacağına yargıçlar karar versin." Yargıçlar kanunun nasıl adalete tatbik edileceğine karar verebilirler, başka da hiçbir şeye karar veremezler. Bu yargıçlar diktatörlüğü son bulacak Türkiye'de umarım biz iktidar olduğumuz zaman çünkü siz onlarla çok daha yakın ilişki içindedesiniz.

Sevgili arkadaşlar, siyasetten bahis açmam boşuna değildi. Biz bu yasayı durup dururken bugün yapmıyoruz. Durup dururken sizin gündeminize de bugün gelmiyor. Programınızda ve politikalar paketinizde neler var neler ama onların değil, birinin değil

de bunun bugüne gelmiş olması tabii ki Türkiye’de yaşadığımız gerilimlerle ilgili, açlık grevlerinin yarattığı tansiyonla yakından ilgilidir. Umarım bu tansiyonun düşmesine yardımcı olabilir ama benim dediklerimi yaparsak daha çok yardımcı olur. Böylelikle, bugün cezaevlerini, cezaevlerinin kapısında bekleyen herkesi yürekleri ağzında bir hâle getiren bu gerilimin üç sebebinden birini böylece ortadan kaldırebiliriz. O zaman bizim de yüzümüz olur, başkalarına dönüp gidip, arkadaşlar, şimdi daha iyi bir durum var üçte bir daha iyi demeye benim yüzüm olur ama İhsan Bey’den rica ederim, nasıl diyebilirsiniz. “Onları siz sevk ediyorsunuz, siz onları yönlendirdiniz.”? Bu, cevap ister. Onları biz yönlendirmedik, onları biz yönlendiremeyiz de aslında çünkü o insanlar, kimsenin fikrini sormadan, bundan otuz yıl önce, yirmi yıl önce, on yıl önce kendi verdikleri kararlarla siyasetin tanıdığı en sert mücadele biçimlerinin içine girmişler, hayatta kalmışlarsa eğer cezaevine girmişler ve on, on beş, yirmi yıldır oralarda yatan insanlar. Bunlar, biz istedik diye bu kararlarından vazgeçmez. Ama biz şuna bakabiliriz: Bu istekler meşru mu, mazur mu? Aslında, bu yasa teklifi, bu isteğin meşru ve mağdur olduğuna bir gönderme yapıyor. Çok güzel, ben diyorum ki diğer iki talebe de Meclisimizin başka komisyonları gönderme yaparsa siz o zaman BDP’lilere şunu deme hakkına sahipsiniz: Daha hâlâ siz gidip bu açlık grevlerini sona erdirmek için inisiyatif kullanmıyorsanız size yazıklar olsun. Hakikaten o zaman bize yazıklar olsun ama elde var üçün yarısı, henüz bu bize hiçbir imkân sağlamaz. Eğer hakikaten bizimle birlikte çalışmak istiyorsak bu mevzuatı iletirmek bakımından, sizden destek istiyorum ve biz size yarım adıma, yarım adımla karşılık veriyoruz. Evet, değiştirilmek koşuluyla bu yasa teklifi makbuldür, biz bununla iş görebiliriz ama lütfen bunun sosyal devlet, eşitlik, insan hakları, uluslararası sözleşmelerle uyumlu hâle getiren bir başka şekilde yazılmasına yardımcı olalım.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ertuğrul Bey, biz teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ertuğrul Bey, o, sizin söylediğiniz maddeler, Lozan’la ilgili maddeler azınlıklarla ilgilidir.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Hayır efendim, herhangi bir Türk milleti.

BAŞKAN – Değerli Hocam...

Şimdi, değerli arkadaşlar, değerli üyeler; çok sayıda konuşmacı var, sırada bekliyor ama bir ara vermek durumundayız.

İsterseniz saat 14.30’ da toplanmak üzere bir ara verelim.

Evet, saat 14.30’ da toplanmak üzere ara veriyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 13.08

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekillerimiz, toplantımızı açıyoruz.

Genel görüşmeye devam edeceğiz ama öncelikle usulü bir işlem yapmamız lazım.

İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mahmut Tanal'ın daha önce Komisyonumuza sevk edilen üç tane kanun teklifi var. Bu kanun tekliflerinin de tasarıyla birleştirilerek görüşülmesine ilişkin bir önergesi var. Öncelikle bunu okutup işleme aldıktan sonra görüşmelere devam edeceğiz.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

15.11.2012 tarihli Komisyon toplantısında görüşülecek olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı kapsamında, daha önceden vermiş olduğum, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına havale edilen ve komisyonda gündeme alınmak üzere bekleyen 2/240, 2/370, 2/956 sayılı kanun tekliflerimin Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 35. Maddesi gereğince anılan tasarı ile birleştirilmesini ve görüşmelere 1/708 esas numaralı Kanun Tasarısının esas alınmasını arz ve teklif ederim, selam ve sevgilerimi sunarım.

Mahmut Tanal
İstanbul

BAŞKAN – Mahmut Bey, bir gerekçesini açıklar mısınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 956 sayılı teklifim, cenaze ziyareti nedeniyle -yasamız uyarınca verilen izinle ilgili uyarınca zaten maddede de hüküm var- ziyaret sırasında o geceyi cezaevinde geçirmek olmaksızın cezaevinde bulunan kişinin ailesiyle birlikte o geceyi geçirmesine, birlikte, beraber geçirmesine ilişkin bir teklif çünkü bugüne kadar yaşanan hadiselerde ölenin başsağlığı nedeniyle verilen izin nedeniyle ancak cezaevinde geceyi hükümlü veya tutuklu geçirmekteydi. Bu, tabii, acıyı dindirme anlamında daha fazla bir acı vermekte. Bu açıdan, güvenlik tedbirleri alınarak bunun aileyle birlikte geçirilmesinde yarar var. Bu birinci bir teklifimdi. Hatta, mevcut olan tasarıda ise “valiliğin öngöreceği bir yer” deniliyor. Takdir edersiniz ki burada eğer valilikte bunu yaparsak bir kargaşa olur, bir yetki kargaşası olur. Bu açıdan benim teklifimin esas alınmasını... Bağlantı açısından da İç Tüzük'ümüzün 35'inci maddesinde de “arada bağlantı varsa” deniliyor, 35'inci maddenin koşulları o anlamda gerçekleşiyor.

Gelelim, ikinci teklif, 370 numara. O da tutukluğun devam edeceği CMK 101 açısından. Mahkemeler, tutuklu yargılama devam ederken hüküm kurduğunda, mahkûmiyet kararı verildiğinde tutukluluğun devamı şeklinde bir madde yok CMK 101'de ve bu açıdan bu eksikliğin giderilmesi açısından yarar var diye düşünüyorum. Yine Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca bir bağlantı olması nedeniyle birlikte ele alınmasını... Hasta tutukluyla ilgili var. Bu da, gerekçe uzun uzun, gerçi bunu yazmışız.

BAŞKAN – Mahmut Bey, içeriğine gerek yok. Yani anlaşıldı.

Görüşülmekte olan 5271 sayılı Kanun'un başkaca maddelerinin değiştirilmesini teklif ediyorsunuz. Yine bir diğer teklifinizde de yine görüştüğümüz 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un başkaca maddelerinin değiştirilmesini teklif ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İki tanesi mevcut olan, görüşülenle alakalı Sayın Başkan, bir tanesi yine farklı ama netice itibarıyla İnsan Hakları Komisyonuna havale edildiği için usul ekonomisi açısından...

BAŞKAN – O hangisi? Anlayamadım onu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu 240 var.

BAŞKAN – Bizim kanun tasarısında Ceza Muhakemesi Kanunu'nda değişiklik yapmıyor muyuz Sayın Müsteşarım? Yapıyoruz galiba.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, iki tane var.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Yapıyoruz ama 202'nci maddede sadece, bu 101'e ilişkin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – CMK 202 var ve bir de 5275'te güvenlik var. Güvenlik infazlarıyla ilgili iki tane var bizim, bir tanesi cenaze, bir tanesi hasta ile ilgili. Burada CMK 202'yle yapıyoruz ama kanun itibarıyla bir bağlantı teşkil ettiği için ve Komisyonumuzda beklediği için bu var. Yani eğer biz CMK'nın diğer hükümlerine gitmiş olsaydık bende epey var, sekiz tane daha var ama yani netice itibarıyla CMK'yla ilgili ve İnfaz Yasası'yla ilgili olan burada. İki tane İnfaz Yasası Sayın Başkan, bir tanesi CMK'yla ilgili. Yani usul ekonomisi açısından da yarar var. İki, zaten arada bir bağlantı var. O açıdan bunun kabul edilmesini arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz bu açıklamalarınızdan dolayı.

İç Tüzük'ün 35'inci maddesine göre, komisyonlar kendilerine havale edilen kanun tasarı veya tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilirler, birbirleriyle ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler. Benim kendi şahsi kanaatim, bu üç teklif görüştüğümüz kanunlarla biraz ilintili geliyor bana, birleştirmemizde fayda var gibi geliyor ama takdir tabii ki Komisyonumuzun. Birleştirme kararı verilirse yine tabii, görüşmelerimiz 1/708 sayılı Kanun Tasarısı üzerinden yapılacaktır, yani bunun üzerinden devam edecektir.

Evet, bu konuda görüş..

İhsan Bey...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Usul açısından tali komisyonun böyle bir şeyi var mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Havale edilmiş.

BAŞKAN – Yani ikisi de şu anda bize havale edilmiş zaten. Şu anda bizim gündemimizde. O tasarıları da normalde gündeme alabiliriz biz karar verirsek. Dolayısıyla yani bir sıkıntı yok kanaatimce. Muhtemelen, yani biz burada birleştirmesek de aynı teklifi Adalet Komisyonuna verdiniz mi? Oraya havale edildi mi acaba?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani Sayın Başkan, netice itibarıyla, bu hem size havale edilmiş hem Adalet Komisyonuna. Yani ikisinde de var ama ben tabii, sırf muhalefet partisinden olduğum için yapmazlık yapmayalım, doğru olmaz.

BAŞKAN – Hayır, böyle bir şeyimiz olmaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru olan ne varsa onu yapalım. Yani eğer...

BAŞKAN – Bir saniye, İhsan Bey sözlerini bitirsin.

Devam edin İhsan Bey.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Şunun için ben söylüyorum: Mahmut Bey'in teklifleri bize tali komisyon olarak mı havale edilmiş, aynı usulle mi gelmiş?

BAŞKAN – Evet.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Aynı usulle gelmiş.

BAŞKAN – Aynı usulle gelmiş ve bizim gündemimizde şu anda, her ne kadar görüşme kararı almadıysak da sevk edilmiş vaziyette.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Yani burada Adalet Bakanlığı, esas kanunun hazırlayıcısı, bu kanunun hazırlayıcısı. Usul bakımından belki hani doğru bir şey yapıyoruz ama esas bakımından Adalet Bakanlığının görüşü önemli bence. Onu dinlemekte fayda var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, öncelikle tabii, bu tamamen Komisyonunuzun takdirinde olan bir husus ama Sayın Vekilimin ifade ettiği tekliflerden birisi -diğerleri aynı maddelere ilişkin herhâlde, bildiğim kadarıyla- aynı maddeye ilişkin fakat birisi CMK'da değişiklik öngörmesine rağmen, bizim CMK'da tutuklulukla ilgili bir düzenlememiz yok burada. Yani onun bağlantısı biraz tartışılabilir bir konudur ama diğerleri bizim de kanun tasarısında değişiklik öngördüğümüz metinler olduğu için ilgisi var ama bunları birleştirerek görüşüp görüşmemek tamamen Komisyonunuzun ve Başkanlığınızın takdirindedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, Mahmut Bey, son ilave edeceğimiz bir şey var mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani yok. Meramımı söyledim, takdiri Komisyonun.

BAŞKAN – O zaman, değerli arkadaşlar, Sayın Mahmut Tanal'ın daha önce Komisyonumuza sevk edilen 2/240, 2/370, ve 2/956 sıra sayılı kanun tekliflerinin şu anda görüşmekte olduğumuz 1/780 esas numaralı Kanun Tasarısıyla birleştirilerek görüşülmesi hususlarını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Mahmut Bey'e destek veriyorum gördüğünüz gibi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum efendim, doğruları savunuyorum dikkat edersiniz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi bu üç kanun teklifiyle bir kanun tasarısını birlikte görüşeceğiz ancak görüşmeler 1/780 esas numaralı Kanun Tasarı üzerinden yapılacak. Bilgilerinize sunuyorum.

Şimdi, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz isteyenler?

Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bu düzenleme yasalastığında ceza infaz sistemi için önemli değişiklikler getirecek. Tutuklu ve hükümlü insanların şartlarını bilmek gerekir. Bunu bilmek için gazete okumak, roman okumak, film seyretmek yetmez. Hakikaten bir de insanın içeriden tecrübesi olması gerekir, damdan düşmesi lazım. İçeride olan, içeride yatmış olan epey insan da var burada. Yapılan düzenlemenin tutuklu ve hükümlülere neler getirdiğini takdir etmek bakımından onların daha avantajlı olduğu kanaatindeyim.

Bunlar yeterli görülmebilir, mümkündür fakat hukuki düzenlemeler, toplumsal şartların, tartışmaların, burada pozisyon almış siyasilerin müzakereleri neticesinde şekillenir. Yani toplumsal gerçeklik her ne ise tabiri caizse onun bir fonksiyonu olarak şekillenir. O yüzden, mevcut düzenlemeyi de böylesi bir bağlama oturan bir düzenleme olarak görmek gerekir.

Sabahki oturumdan takip edebildiğim kadarıyla CHP'nin bu tasarıya ilişkin pozisyonunu, nerede durduklarını ben çok iyi anlayamadım ama sanki mahcup bir itiraz varmış gibi geldi. Bir intiba olarak söylüyorum bunu. İtiraz bu düzenlemeye fakat çok da açıktan olmayan ve dile getirilen sözel repertuara baktığımızda da başkaca birçok hususu anlatarak bir bakıma işin esasını da değiştiren bir dille ortaya konulan mahcup bir itiraz. MHP'nin daha keskin bir itirazı olduğunu anladım yine çok net olmamakla birlikte. Zannediyorum, benim anlayışında bir kıtlık olsa gerek yoksa arkadaşlar muhakkak nerede durduklarını gayet iyi anlatmışlardır. BDP'nin de eksik bulunduğunu "daha ileri" diye adlandırdığı bir düzenleme talep ettiğini görüyorum. Doğrusu şöyle bir formül çok pratik olurdu: CHP, MHP ve BDP bir araya gelip, herkesin onay vereceği hem toplumsal vicdanın hem de Türkiye'deki her kesimin onay vereceği bir mucizevi metin kaleme alabilirler mi bundan çok emin değilim.

Esasen iki farklı itiraz bağlamında bakıldığında, yapılan bu düzenlemenin ortalama akliselimi temsil ettiğini, daha geniş kesimlerin, kimilerinin katlanarak kimilerinin de isteyerek böyle bir hususa rıza göstereceklerini düşünüyorum. Tabiatıyla insan haklarına ilişkin düzenlemeler siyasetin konusu değil, sadece temel normlardır, bunları kabul etmek gerekir şeklinde bir savunma mümkündür ama her şey siyasi ve demokratik bir ülkede muhakkak toplumdaki eğilimler, bunların meseleyi nasıl telaffuz ettikleri her türlü düzenlemede hesaba katılmak durumundadır, o çerçevede görmek lazım.

Bir başka husus: Aslında son zamanlarda hem Meclis Genel Kurulunda hem de buradaki konuşmalarda çok dile getirildi. Sürekli bir "bölücülük" lafı havada uçuyor. "Bölücülük" denilirken bazen karıştırılıyor da bu, yine bir intiba olarak söylüyorum. 75 milyonluk bir toplumda tabii ki farklılıklar olacak, zenginler olacak, fakirler olacak, farklı toplumsal mevkilerde bulunanlar olacak, Türkiye'nin meselelerine ilişkin çok farklı telaffuzlar ve bunların siyasette temsilleri olacak. Bu tür fay hatlarının kendisi bölücülük değildir. Eğer biz bu fay hatlarına aşkın bir ortaklık oluşturabilme becerisini de gösterebilirsek bunları bölücülük olarak değerlendiremeyiz. Benim kanaatim, bölücülük şudur: Bir salonda yaptığınız konuşma orada coşkulu bir şekilde alkış buluyor, insanlar "Helal! Nur ol!" diye bağırıyorsa ve siz aynı konuşmayı başka bir salonda yaptığınızda yapamayacak oluyorsanız, insanlar size hakaretler ediyor ve ayakkabı fırlatıyorsa işte o konuşmayı yapmak bölücülüktür. Aynı ülkede farklı salonlarda siz aynı konuşmayı yapamıyorsanız bu konuşma bölücülüğe girer. Bunu da herhâlde siyasetçilerin kendi diskurları itibarıyla nerede durduklarını, "bölücülük" lafının öyle uluorta kullanılmaması gerektiğini hesaba katacakları bir nesnel kriter olarak değerlendirebilirler.

Bu çerçevede, yapılan düzenlemeyi destekliyorum. Bu düzenlemenin kimi maddelerine ilişkin benim de aklıma takılan hususlar oldu. Mesela, genel olarak tutuklu sanıkların tercüme etme durumu hasıl olduğunda devlet tarafından ödenirken Türkçeyi bilen insanlara karşı bir kriter getirilmesini, bunu Türkiye'deki toplumsal ve politik gerilimin bir neticesi olarak görüyorum, yanlış görüyor da

olabilirim ama burada yürütülen siyasal mücadelenin ve buna ilişkin çok çeşitli pozisyonların, anlamlandırmaların getirdiği bir hukuki ifade olarak değerlendiriyorum. Türkiye’de her şeyi normalleştirebilsek keşke, o zaman zannediyorum, bu tür hususlar da gerilim unsuru olmaktan çıkar. Basit bir örnek vereyim: Her gün Medis koridorlarında, okullarda, her yerde insanlar birbirleriyle “merhaba” deyip, geçip giderler, selamlaşırlar. Selamlaşmanın bir manası vardır. Selamlaşmak, benden emin olabilirsiniz anlamına gelir. Birisine selam verdiğinizde, merak etme, sana karşı hiçbir husumetim yok anlamına gelir. Bu mesajı vermeyeceğim insanlar için de yolu değiştiririz çünkü yanlış bir anlayışa kapılmasınlar diye yolumuzu değiştirerek başka yerden gideriz. Fas’ın derinliklerinde yaşayan Tuareg halkı vardır. Şu Wolksvagen’ in bir cipi de oradan alır ismini. Tuareglerin çölde yalnız başlarına seyahat ettiklerini düşünün. Karşından bir adam görülüyor, in midir, cin midir, dost mudur, düşman mıdır belli değil. O gerilim ortamında o insanların selamlaşması “merhaba” deyip geçmek şeklinde olmaz. O selamlaşma bir saatlik bir seremoniyle, karşılıklı üçer adım, beşer adım atarak, silahları varsa onları yerine bırakarak yavaş yavaş birbirine yaklaşma şeklinde olur çünkü emin olamazlar. Bugün Türkiye’de de insanların emin olmadıkları bir durum vardır. Bu yasa tasarısını Tuareglerin selamlaşması gibi görebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz hocam.

Sayın Esat Canan.

ESAT CANAN (Hakkâri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, aslında bugün Komisyonunda, bu İnsan Hakları Komisyonunda bana göre çok önemli bir tasarımı görüşüyoruz. Çok önemli bir tasarı çünkü uzun bir süreden beri Türkiye’de beklenen toplumsal bir gerçek karşısında birtakım talepleri de karşılayabilecek ölçüde bir tasarı, bir yasa bekleniyordu. Parlamentonun görevi aslında da budur. Yani toplumsal ihtiyaçlar ortaya çıkınca yasa yapmaktır fakat şunu da hemen söyleyeyim: Önümüze getirilen bu tasarıya baktığımız zaman gerçekten kamuoyundaki beklentilere cevap vermede yetersiz bir tasarıdır. “Yetersizdir” diyorum ancak şunu da hemen söyleyeyim, bu yetersizlik karşısında biraz önce özellikle muhalefete, CHP’ye ve MHP’ye mensup arkadaşlarımızın ileri sürdüğü iddialara bakınca eksiği bile söylemem gerektiği içimden geçti. Yani şimdi, böyle bir eksik ortadayken yargılamanın sadece iki noktasında -yani yargılama boyunca değil- farklı bir dilde savunma yapmaya karşı “Bu bölücülüktür, bu yargılamayı zedeliyor, bu adil yargılama değil.” şeklindeki yaklaşım gerçekten üzüntü vericidir, onu söylemem gerekiyor. Çok önemli bir tasarıdır ve bu tasarı sadece, şunu açıkça ifade etmeliyim, iktidar partisini de çok fazla... Tasarı oradan geldiği için “evet” ama yani bugün Türkiye’de yaşadığımız bir sorun var, bir gerçek var. bu gerçeği sadece iktidar partisinden bekleyemeyiz. Tüm muhalefet partileri de dâhil hepimiz bundan sorumluyuz., buna bir çözüm üretmek durumundayız. Ana dilde savunma bir hak, bu bir hak. Bu hak ya verilir ya verilmez. Bu, Parlamentonun vereceği bir iradeyle ortaya çıkabilir ama yani biraz önce bazı arkadaşlarımız bizi ırkçılıkla suçladılar. Bizi ırkçılıkla suçlamayın lütfen, biz ırkçı değiliz, gerçekten ırkçı değiliz. Bilmiyorum, yani siz ırkçılıktan ne anlıyorsunuz? Bir ana dili savunmak ırkçılıksa, böyle düşünüyorsanız öyle diyebilirsiniz bize ama bence ırkçılık bu değil. Kendisini ifade edemeyen, ana diliyle kendisini ifade edemeyen bir insan çıkıp “Ben ana dilimle konuşmak istiyorum.” diyor ise siz de buna “İrkçilik yapıyorsunuz.” diyorsanız bunun çıkış noktasını bulamayız arkadaşlar, bulamayız. İrkçilik demek, o dilin üstündeki dilin, kendisini efendi olarak kabul eden, kendisini üstün olarak gören anlayıştaki bir dildir. Biz burada ırkçılık yapmıyoruz ama bu yirmi yıldır, otuz yıldır bu ülkede kanayan bir yara var. Bu, toplumun talebidir. Bunu bırakın, yani sadece cezaeviyle de sınırlandırmıyorum. Yani bugün cezaevindeki tutuklularla ilgili bayağı işte, “örgütün dili” gibi, bu tür yaklaşımlar çözüm üretmiyor arkadaşlar, üretmiyor. Bu ülkede yaşayan bir toplumun talebidir, ana dilde savunma yapmak bu insanların talebidir. Bu bir hak, hele hele İnsan Hakları gibi önemli bir komisyonunda bu mesele görüşülüyorsa... Yani insan hakları açısından da yaklaşmakta yarar var. Yani milliyetçilikle, ülkenin bütünlüğüyle, efendim, ülke bölünüyor yaklaşımla bu meseleyi çözemeyiz ve Türkiye’nin bütün sorunlarının çözüm yeri burasıdır. Biraz önce, arkadaşların anlatımlarına bakınca âdeta, neredeyse kendimi bir duruşma salonunda hissettim, sanki bir duruşma salonu, hukuki kavramlarla gelip gidiyoruz. Arkadaşlar, o hukuku yaratan bu Parlamento, o yasaları yapan bu Parlamento, halkın iradesi. Şimdi, arkadaşımızın biraz önce Yargıtayın bir kararını göstermesi... Biz, Yargıtayın kararlarına göre hareket edeceksek zaten yasa yapamayız. O Yargıtay kararını oluşturan 5 tane hukukçu varsa bu Parlamentoda onun üstünde çok sayıda da hukukçu var. Yani bizim görevimiz yasa yapmaktır. Onlar böyle düşünüyor, onlar “Siz tercüman kullanamazsınız.” diyorsa Yargıtay, biz de çıkıp da aynı doğrultuda “Evet, doğrudur bu karar. Biz de tercümanı kullanamayız.” diyorsak bu yaklaşım bu Parlamentonun, milletvekilinin, bir siyasi partinin söyleyebileceği bir kavram değildir. Ben buna katılmıyorum, gerçekten katılmıyorum, üzülüyorum. Yani bu konuyu bir siyasi malzemenin ötesinde ele almamız gerekiyor. Ne muhalefet partisi ne iktidar partisi ne bizler bunu bir siyaset malzemesi yapmayalım. Hassas bir konudur, önemli bir konudur. Böyle bir

imkân tanımak bu Parlatentonun görevidir. Bu görev, bu imkânı hep birlikte tanıyalım. Biraz önce arkadaşımızın söylediğine katılıyorum. Keşke buradan ve diğere, Adalet Komisyonundan da hatta Genel Kuruldan da oy birliğiyle, el birliğiyle, hiç üzerinde siyasi rant peşinde koşmadan, açık ifade ediyorum, böyle bir şeyi, böyle bir imkânı yaratabilelim hep birlikte. Bunun üzerinden birbirimizle siyasi çekişmeye girmeden bu ülkeye eğer yararlı olmak istiyorsak bunu yapmamız gerekiyor.

Ben size söyleyeyim: Tasarıya baktığım zaman, tasarı gerçekten hem hukuk tekniği açısından hem savunma hakkı açısından eksiklerle dolu, biraz önce söyledim. Nerede eksiklik var? Şimdi, CMUK'un 202'nci maddesine bir fıkra ekleniyor. Bu fıkra ekleniyor ancak yine aynı maddenin 3'üncü fıkrası maddeden çıkarılıyor. Yani 202'nci maddenin üçüncü fıkrasının maddeden çıkarılmasıyla ilave edilen fıkranın anlamı kalmıyor. Özellikle bunu şunun için söylüyorum: Soruşturmayı kapsamaması için özellikle üçüncü fıkra maddeden çıkarılıyor. Bu üçüncü fıkrayı neden çıkarıyoruz? Yani bu fıkranın çıkmaması o eklenen fıkrayı biraz daha işlevsel kılar, biraz daha çözüm üretecek bir hâle getirebilir ama niçin o fıkrayı çıkarıyoruz doğrusu bunu anlayabilmiş değiliz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Fıkrayı okuyabilir misiniz?

ESAT CANAN (Hakkâri) - Şimdi, şöyle diyor: Birinci ve ikinci fıkra hükümleri getiriliyor üçüncü fıkraya göre, bu madde hükümleri orada var. Bu madde hükümleri çıkarılıyor, bu madde hükümleri yerine birinci ve ikinci fıkralar yerleştiriliyor. Bunun amacı, sonradan ilave edilen fıkranın anlamını ortadan kaldırmak çünkü neden söylüyorum? Savunma bir bütündür, siz savunmayı parçalamazsınız. Bir insan, gözüne alındığı andan itibaren veya bir isnatla karşı karşıya geldiği andan itibaren kendisini ifade etme, kendisini savunma ihtiyacını görür. Siz eğer bu hakkı tanırıyorsanız o andan itibaren tanımanız gerekir, burada o hak tanınmıyor.

Biraz önce değerli milletvekili arkadaşım Sayın Bakana soru sorarken... Sayın Bakanın verdiği cevap aslında yanlış, bilmiyorum Sayın Bakan soruyu yanlış mı anladı. Çünkü sayın milletvekilim: "Her duruşmada bu farklı dille savunma yapılabilir mi?" diye sordu. "Evet." dedi Sayın Bakan, "Evet, savunma yapılabilir." dedi. Hayır, hayır öyle değil, yani bu yasa tasarısına göre öyle değildir. Sadece iki noktada... Nedir o nokta? İddianame okunduktan sonra sanığın çıkıp farklı bir dilde savunmasını yapma imkânı var, sadece o noktada var, bir.

İkincisi: Yargılamanın sonunda iddia makamı eğer son mütalaasını vermişse, ona karşı da çıkıp o nokta da yine savunmasını yapacak. Yani, iki duruşmada diyebilirim, iki duruşmada bu savunmayı farklı dilde yapabilir, onun dışındaki tüm duruşmalarda bu hakkı kullanamıyor, yani en iyi bildiği dilini kullanamıyor, bu yasada yok böyle bir şey.

Hepimiz biliyoruz ki yargılama esnasında ara talepler var, kimlik tespiti var, mahkemenin sorulan sorularına cevap var ama bunların hiçbir tanesi bu tasarıda yok. Hatta, işte, sanığa son söz sorulduğunda bile bu Türkçe yapılacak, farklı bir dilde bu tasarıya göre mümkün değildir, bu da mümkün değildir. Yani bütün bu eksikliklere rağmen böyle bir tasarıyla karşı karşıya olduğumuzu ifade etmeliyim.

O maddenin dışındaki diğer maddelerle ilgili, İnfaz Yasası'yla ilgili getirilen hükümlerin genellikle olumlu olduğunu söylemek mümkün. Ancak dediğim gibi eğer -buradaki bu eksiklik Komisyondaki görüşmeler- Genel Kurulda bu eksiklikler giderilirse bu tasarı bir anlam kazanır, eğer bu eksiklikler giderilmezse bugün yaşamakta olduğumuz sıkıntıların devam edeceğini tahmin ediyorum. Neden? Çünkü görüyoruz, en somut olarak söyleyelim: Bugün yürümekte olan KCK davası var, tıkanmış üç yıldır devam ediyor. Böyle bir yasa, böyle bir olanak getiriyor mu? Baktığımız zaman, yani, bir noktada getiriyor öbür noktada tekrar kapatıyor. Neden kapatıyor? Şimdi, yarın iddianameye karşı Kürtçe savunmasını verir, aradan bir sonraki duruşmada çıkar oradaki ara kararlarla ilgili Türkçe konuşmak zorunda kalır, oradaki sanık dinlenebilir, derki: "Hayır, ben Kürtçe cevap vermek istiyorum. Hayır, ben ana dilimle cevap vermek istiyorum." O zaman ne demektir bu? Yargılama yine tıkanacaktır, yani yasa bir ihtiyaca cevap vermelidir, yasa bir ihtiyaca cevap vermek durumundadır, cevap verecek durumda değildir. Kaldı ki siz, hazırlık soruşturmasında, ek soruşturmada çıkıp başka bir dil kullanacaksınız, belirli aşamalardan sonra farklı bir dille savunmayı devam ettireceksiniz, bütün bunlar bu yasa tasarısının eksikliği.

Umarım ve diliyorum ki, biraz önce söylediğim gibi bu konuyu partiler çok dikkatli bir biçimde komisyonlarda, Parlatentoda bunu geliştirerek daha iyi bir noktaya getirir ve bunu da siyaseten söyleyeyim, iktidar partisinin getirmiş olduğu bu eksik tasarımı biraz daha ileriye götürmek muhalefetin görevidir, muhalefetin görevidir. Muhalefetin, "Evet, bu eksiktir, buradan buraya kadar gelmesi gerekir." demesi gerekir, demiyorsa "Ana dil kutsal." demenin hiçbir anlamı yok. Yani, biraz önce arkadaşımız söyledi, grup başkan vekili de söyledi, "Ana dil kutsal." Nerede kutsal? Yani, benim evimin dört duvarı arasında kutsal olduğunu söylüyorsan bırak da onu ifade ettiğimi de kutsal say. Niye onu saymıyorsun? Zaten, dört duvar arasında dilime kimse karışmıyor, karışmak isteyen varsa evimi kilitliyorum, kimse içeri girmiyor zaten kullanıyorum ben ama bırak onu ifade ederken niye kutsal saymıyorsunuz? Bu doğru bir yaklaşım değil, bu doğru bir yaklaşım değil, bu ülkede, bu, hepimizin sorunudur. Bunu çözmemiz gerekiyor. Çözecek tek yer de bu

Parlamentodur, İnsan Hakları Komisyonudur ve diğer ilgili komisyonlardır. Bunu çözmek zorundayız, bunu siyasi polemik konusu yapmayalım. Ben, şahsen, buna çok karşıyım. Kendi içinde bulunduğum Barış ve Demokrasi Partisi adına da söylüyorum, onlar da böyle bir şey yapıyorsa yanlış yapar iktidar partisi de yaparsa yanlış yapar diğer muhalifet partileri de yaparsa yanlış yapar. Buna bir çözüm üretmek zorundayız. Türkiye, bu yarıyı bu şekilde artık ileriye götüremez. Böyle ucuz siyasetlerle bu tasarıya yaklaştığımız anda anlamı ortaya çıkmaz ve yine Türkiye sıkıntılarla karşı karşıya kalır. Amaç eğer üzüm yemekse bağcı dövmeye gerek yok, burada bağcı dövülüyor. Ben, buna karşıyım, önemli olan üzülmeylem.

Hepinize teşekkürler, önce saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler.

Sayın Abdurrahim Akdağ.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önümüzdeki yasal düzenleme, infaz aşamasında hastalık nedeniyle hapis cezasının ertelenmesi, hapis cezaları için erteleme süreleri, cezaların infazıyla ilgili doğrudan yakalama emri sürelerini düzenlemekte. Ayrıca, çocukların aileleriyle görüşme ve ziyaret saatleri artırılmakta, kapalı ve açık cezaevlerinden açık cezaevlerine nakili düzenlenmekte, yıllık verilen izin süreleri üçten dörde çıkarılmakta, denetimli serbestlik yöntemiyle ceza infazlarının daha iyi şartla yapılmasının yanında, cezaevinde bulunan eşler ile mahrem bir yerde bir araya gelmelerinin insani bir durum, insan hakları açısından ileri bir adım olduğunu düşünüyorum.

Ayrıca, popüler olan, şu anda da en çok konuşulan konu olması hasebiyle, tutukluların kendilerini daha iyi ifade edeceği dilde -bu kapsamda Kürtçe- savunma yapma düzenlemesi insan hakları açısından, demokrasimiz açısından ve toplumsal düzenimiz açısından çok önemli ve ileri bir adımdır. Zira insanlar rüyalarını ana dilde görürler, kendilerini daha iyi ifade etmek adına insanlar sevdiğilerine ana dillerinde ilk defa seni seviyorum derler. Ben buradan, İnsan Hakları Komisyonundan toplumun temsil makamı olan bu mukaddes çatı altında bir çağrı yapmak istiyorum: Açlık grevine gerekçe olarak ileri sürülen konuda, yasal düzenleme yapıldığı bir aşamada biz AK PARTİ olarak yaşatmayı ilke edinmiş bir partiyiz. Ey! açlık grevinde bulunanlar, yaşamanızı istiyoruz. Kendinizi kanun önünde savunun, medyada kendinizi ifade edin. Sizinle aynı siyasal düşünceyi paylaşan parlamenterler görüşlerinizi, taleplerinizi dile getiriyorlar, her insan eşrefi mahlukat olma hakkına sahiptir. Bolu cezaevinde açlık grevinde bulunan Şanlıurfa'daki 20 yaşındaki Abdurrahman'ın yaşamasını istiyorum. Bir milletvekili olarak, bir bölge milletvekili olarak BDP milletvekillerinden de bir ricam var, gerçi Ertuğrul Bey bu konuda yapabileceklerinin sınırlı olduğunu söylemişti ama ben yine de çağırımı yapmak durumundayım. Bazıları açlık grevine başlamış olsalar bile, açlık grevlerine son verilmesi çağırısını yapın. Toplumun konu ile ilgili duyarlılığı gerçekleşmiştir, Türkiye'yi daha çok germenin kimseye faydası yoktur.

Bu yasal düzenlemenin demokrasimize, ülkemizin birliğine, kardeşliğine hizmet edeceğine yürekten inanıyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Bitti mi Abdurrahim Bey?

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) - Evet.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Mahmut Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları hepinize saygılarımı sunuyorum. Öncelikle, üç tane teklifime İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca bağlantı nedeniyle onay verdiğiniz için çok teşekkür ederim hepinize.

Konuyla ilgili hiç kimseye satışmalar nedeniyle laf atmaksızın, açık ve sade olarak, tüm kimliklerimle birlikte derdimi, meramımı, tasarıdaki "meram" meselesiyle ifade etmeye çalışacağım.

Şimdi, "Görüşülmekte olan 5271 sayılı Ceza Kanunu'nun 202'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir." şeklinde bir önerimiz var, madde 202 fıkrası bir. Bunu söylerken referansımız şudur: Referansımız Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesidir, referansımız Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarıdır. Yani biz, Türkiye'de hangi konu savunma hakkının ihlalidir hangi konu savunma hakkının ihlali değildir, referans hep neyi gösteriyoruz? Efendim, Avrupa İnsan Hakları şöyle söylüyor, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin hükmü şudur, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı şudur. Referansımız, tamamen bire bir üst norm olan, uluslararası sözleşme olan, uluslararası Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendi. Öncelikle (e) bendini okuyacağım, ondan sonra teklifi okuyacağım ben. "Duruşmada kullanılan dili anlamıyor ya da konuşamıyorsa bir çevirmenin yardımıyla ücretsiz olarak yararlanmak" diyor. Yani, teklifimizi okuyorum: "Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ve

mağdura, bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkemece tercüman tayin edilir, bu hak kötüye kullanılamaz.” İki, ikinci fıkrâ: “Engeli olan sanık ve mağdur hakkında yargılama sürecini anlayabilmesini sağlayacak önlemler, bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkeme tarafından alınır.” Üçüncü fıkrâ: “Bu madde hükümleri soruşturma evresinde şüpheli, mağdur ve tanıklar hakkında uygulanır.”

Huzurumuza gelen teklifte şüpheli kavramı yok. Şüpheli kavramının tanımı nedir? Yani, bunu da, bizim Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2'nci maddesinde “Tanımlar” var değerli milletvekilleri. Şüpheli, soruşturma evresinde suç şüphesi altında bulunan kişi. Yani, polise şikâyet edildi, sorgudan itibaren yapılan işlemle o kişiye şüpheli deniliyor, yani polis anından itibaren bu hükmün tatbik edilmesini talep ediyoruz. Mevcut olan tasarıda bu var mı? Mevcut olan tasarıda “soruşturma aşaması” demiyor, “kovuşturma aşaması” diyor. Kovuşturmanın tanımı nedir? Yine, Ceza Muhakemesi Kanunu 2'nci maddesinin “Tanımlar” kısmının (b) bendinde: Sanık, kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar suç şüphesi altında bulunan kişiye deniliyor. Bu açıdan bizim teklifimiz mevcut olan tasarıdan daha ileriye, yani kovuşturma aşamasından değil, soruşturma aşamasına getirmiş bulunmaktayız.

İkinci olay nedir? “Ücretli” deniliyor. Değerli arkadaşlar, mahkemelerde Adli Müzaheret Bürosu var. Adli Müzaheret Bürosundan, eğer parası zaten yoksa ondan yararlanır ve bu tasarı, “Parası olan konuşur, parası olmayan savunma yapamaz.” çok tehlikeli bir gidişat. Hatta, bununla ilgili, yani kusura bakmazsanız onu da ben size göstermek isterim. Profesör Doktor Durmuş Tezcan'ın “İnsan Hakları El Kitabı” kitabında, bunun ücretinin devlet ve Hazine tarafından karşılanması gerektiğine ilişkin, diğer ülkelerin bu konuda mahkûm olduğuna ilişkin kararlar var. Mevcut olan düzenlememizle ilgili, tercümanla ilgili ücretleri kim karşılıyor? CMK 324 son fıkrâ: “Türkçe bilmeyen ya da engeli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercüman giderleri yargılama giderleri sayılmaz ve o giderler Hazinece karşılanır.” Mevcut olan tasarı yani teklif edilen tasarı, mevcut olan kanunun çok gerisine gitmekte. Biz, bu geriye gidişi bir hak ihlali olarak gördüğümüzden dolayı buna katılmak mümkün değil. Doğrusu, temel hak ve özgürlüklerin genişlemesi açısından, daha ileriye gitmesi açısından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendinde bizim önermiş olduğumuz bu üst norm daha doğru, daha yerinde bir teklif.

Bununla birlikte -Ceza Kanunu 760- rahmetli Uğur Mumcu'nun bir tanımı vardır: “Türk vatandaşının tanımını yapar mısınız?” derdi, şöyle bir tanımı vardı: “İsviçre Medeni Hukukuna göre doğan, Fransa idare hukukuna göre idare edilen, İtalya Ceza Kanunu'na göre cezalandırılan, Alman Ceza Muhakemesine göre yargılanan, İslam hukukuna göre gömülen kişiye Türk vatandaşı denilir.” tanımı aynen bu şekildeydi. Şimdi, buna baktığımız zaman, buradan ifade etmek istediğim konu... Burada nedir? Bu Ceza Muhakemesi Kanunu o günden bu güne kadar geldi de... Benim babam da Türkçe bilmiyordu annem de bilmiyordu, gidince gayet rahat, hiçbir yargıç, doksan yıldan beri kimse “Kardeşim, sen bildiğin dilde meramını anlatamazsın, ben seni konuşturmuyorum, savunmanı yapamazsın.” yaşamadık biz bunu. Bu olay, tamamen özel yetkili kurgulanmış mahkemelerden kaynaklandı. Sorun nedir? Sorun... Hiç kimse diğer mahkemelerde bu sorunu yaşamıyor da özel yetkili mahkemelerde niye yaşıyor? Sorun yaratan, bu sorunu önümüze getiren özel yetkili mahkemeler. Özel yetkili mahkemelerden önce yani herkes Türkçe mi biliyordu? Yo, herkes bildiği dili, meramını en iyi bir şekilde, neyi dile getiriyorsa mahkemelerde anlatıyordu ve hiçbir mahkeme bu konuya kadar sorun çıkarmıyordu. Özel yetkili mahkemelerle birlikte bu sorun başladı, yani bu sorunun asıl sebebi özel yetkili mahkemelerdir. Teşhisi doğru ve yerinde koymak lazım.

İki: Şimdi, bizim teklifimizde yani biz burada savunma hakkı diyoruz, evet, doğru savunma hakkı kutsaldır, adil yargılamanın parçasıdır, zaten adil yargılama madde 6 başlığı altında düzenlenmiş. Peki, değerli arkadaşlar, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun altmış yedinci fıkrasında “Bilirkişi raporları arasında çelişki içermesi hâlinde bu çelişkinin giderilmesi yolunda taraf talepleri karşılanıp mevcut çelişki giderilmeden söz konusu raporlar hükme esas alınamaz.” Bunu neden söylüyorum değerli arkadaşlar? Benim elimde bu konuyla ilgili Ankara Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığına Bilgi Edinme Kanunu uyarınca, şu anda İstanbul'da devam eden gerek KCK davasında gerek Balyoz davasında gerek Ergenekon davasında bilirkişilik yapan 4 tane emniyet mensubunun ismi var. Bu kişilerin İstanbul Adalet Komisyonunun bilirkişi raporuna kaydı olmadığını hâlde Ankara'ya kayıtlı bilişim alanıyla ilgili uzmanlıklarını sordüğümüzde üç günlük, dört günlük, beş günlük aldıkları eğitim seminerleriyle bunlar bilirkişi olarak seçilmişler. Sanıklar bu bilirkişi raporlarının yerinde olmadığını ve dışarıdan birden fazla alınan raporlarla çelişkilerin olduğunu, bu çelişkilerin giderilmesi açısından bağımsız bir bilirkişiye gönderilmesi hususunda talepte buldukları zaman maalesef bu taleplerin hiçbirisi karşılanmamış durumda. Peki bu adalet midir, bu adil yargılama mıdır? Hatta ben bunu Sayın Bakanımıza sunmuşum, Sayın Müsteşar burada, eğer Sayın Başkan izin verirse, bunun da birer suretini Müsteşara takdim edeyim. En azından,

gerçekten vatandaşımızın yargıya olan itimadını sarsmamak için de üç günlük aldığı eğitim semineriyle, bir haftada insanın hayatını içeride karartmamak lazım. Yani bu için ehli olan insanlara en azından dosyalar verilirse uzmanlık açısından yararlı olur. Bununla ilgili bir teklifimiz vardı, bununla bağlantılı olarak.

Aynı şekilde 204'üncü maddenin ikinci fıkrası... Ben bir avukatım. Avukatlar bugüne kadar hep siyasal iktidarlara karşı göğüs gerdiler, geçmişte böyleydi, bugün böyle, gelecekte böyle. Çünkü nerede bir hak ihlali varsa, hukuk ihlali varsa haksızın karşısına dikilip haklının sesini hep dile getirdiler.

Şimdi, ne yapılıyor mevcut olan bu davalarda? Şu yapılıyor: Efendim, 204'üncü maddenin ikinci fıkrasında "Görülmekte olan oturuma ilişkin uygulanır, sonra oturumları kapsayacak şekilde duruşma yasağı getirilemez, bu yasak müdafiyeye uygulanmaz." Mahkeme karar alıyor, sanık o duruşmanın inzibatını bozdu, kalkıyor... Yani, o sanığın tek celse, o celse eğer uzaklaştırılır ise belki sonraki celselerde sanık kendisini toparlamış olur, yanlış yaptığının farkına varır, belki ondan sonra daha sağlıklı bir şekilde duruşmalarına devam eder. Mesela dün yaşanan bir hadisede Silivri'deki özel yetkili mahkemelerde, gizli tanığa sanık sesini yüksek çıkardığı için davanın sonuna kadar duruşmalardan men edilmiş durumda Sayın Müsteşar.

Şimdi, hepimiz insanız değerli arkadaşlar. Bir ses yüksekliği, tün yüksekliğiyle siz bunu tek celse men edersiniz, ikinci sefer çağırıldığınızda eğer ikinci sefer de yapıyorsa, periyodik olarak maksat, uyumu ve intibakını sağlamak açısından bunun düzenini sağlarsınız ama bunu sürekli olarak duruşmadan men etmek "Bak, ben istediğimi yaparım." "Korku yaratmak" demektir. Yargının işi korku yaratmak değildir, yargının işi daha şefkatli olmak, daha adil olmak, daha kucaklarını açmak olmalı. Geliyoruz burada aynı şekilde bu hüküm avukatlara da uygulanıyor, avukatlar da sürekli duruşmalardan men ediliyor. Avukatın girmediği duruşmada adil yargılama olamaz, avukatın olmadığı duruşmada savunma hakkı olamaz. Savunmanın bir parçasıdır avukat. Bizim bu önergemizde, Sayın Komisyon Başkanına verdiği mizde, bu hükmün avukatlara da uygulanmaması gerektiği yolundadır.

Şimdi, bu konuya devam ederken Sayın Canan Bey hemen dedi ki "hukukçu arkadaşımız bize Yargıtay kararını ibraz ediyor." Değerli Canan Bey, bu Yargıtay kararı sizin ifadelerinizi pekiştirmek açısından. Siz kalkıp kovuşturma sırasında veriyorsunuz, soruşturma sırasında vermiyorsunuz. Mahkemeler ne diyecek? Bu kişi soruşturma sırasında bu dili kullanıyor da gelip kovuşturma sırasında ben dili bilmiyorum deme hakkına sahip değil diyecek mahkeme.

ESAT CANAN (Hakkâri) – Biz de onu söylüyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Netice itibarıyla mahkeme bunu söylemiş diyorum ben. Yani siz bu getirdiğiniz düzenleme diyorum. Bakın, Yargıtay bunu çözümlenmiş ve siz burada çelişkili bir durum yaratıyorsunuz ve alay ediyorsunuz bununla diyorum ben.

ESAT CANAN (Hakkâri) - Biz de onun, tasarıdaki şeyin yanlış olduğunu söyledik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Ama burada Yargıtay kararı diyor ki... Ben burada bu tasarının, Yargının daha önceden söylendiği bu tasarının resmen kafa karıştırıcı ve gerçekleriyle örtüşmeyen, bağdaşmayan bir tasarı olduğunu, Ceza Genel Kurulunun kararıyla bunu söylüyorum ben. Yani burada söylediğim şey doğru, hukukî ve somut bir olay. Yani bu açıdan ne olur kavramları doğru yerine oturtursak sorun olmaz.

Gelelim, bir başka sorun: Efendim, her mahkemede uygulanır mı? Doğru arkadaşımızın sorusu doğruydü, Bakanın cevabı doğruydü, her aşama yanlıştı. Her aşamada soru sorulsaydı zaten Bakan o aşamada da cevap verdi, dedi ki..

ESAT CANAN (Hakkâri) - "Her duruşmada savunma yapılır." dedi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Her duruşma, mahkeme anlamında o mahkemede bir sorun yok. Yani burada sorunun asıl kaynağı özel yetkili mahkemeleri kaldırmak. Ben gerek Diyarbakır'daki KCK davasını gerek İstanbul'dakini gerek Ergenekon'u gerek Balyoz'u gerek Oda TV'yi izleyen bir milletvekiliyim. İstanbul'daki duruşmada Arap kökenli bir arkadaşımız KCK davasında yargılanıyor, Arapça konuştu, mahkeme heyeti önyargılı, "Kürtçe konuştu." diyor. Ya, arkadaşlar, yani orada yargılanan tüm sanıklara... Yani mahkeme eğer o dili zaten anlamıyor ise yapıştırıyor, hemen Kürtçe konuşuyor. Ya, Arapça konuştu kardeşim.

ESAT CANAN (Hakkâri) -Bilinmeyen dil Kürtçe olduğu için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bu açıdan bunun asıl sorunu özel yetkili mahkemeler sorundur, öncelikle bu sorunun asıl kaynağı özel yetkili mahkemeler olduğu için kaldırılması lazım. Çünkü o Arapça konuşan arkadaşımıza, devam eden davada mahkeme şunu sorsa "Beyefendi sizin konuştuğunuz dil neydi, bana onu söyler misiniz veya hangi dilde siz savunmanızı yapacaksınız?" demiş olsaydı o savunmasını yapan sanık şunu söyleyecekti: "Ben meramımı Arapça anlatabiliyorum." ve Arapça bilen bir tercüman tayin edilecekti, yani burada önyargılar var, bu sorunun asıl kaynağı, baş sebebi özel yetkili mahkemeler.

ESAT CANAN (Hakkâri) - Arapça olduğunu bilseydi Başkan söz verecekti ama Kürtçeye karşı alerjisi var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama onu da sorma imkânı, ona da fırsat verme imkânı sağlamıyor Sayın Canan Bey. Şimdi, geliyoruz değerli milletvekilleri tasarının...

BAŞKAN - Mahmut Bey, maddelere geçince de değerlendirme yapacağız, isterseniz toparlayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl?

BAŞKAN – Maddelere geçince de maddelerle ilgili değerlendirme yapacağız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Genelle ilgili Sayın Başkanım.

Genelle alakalı olarak, efendim, içeride bulunan işte tasarının 51'inci maddesi uyarınca “evli çiftlerle” alakalı olan bir olay. Tasarıda gelen 51'inci madde maalesef bu aileleri tam bir araya getiremeyecek, getirmekten yoksun olacak. Neden yoksun olacak? Orada “Yakın nezareti olmaksızın aile görüşmesi yaptırılabilir.” deniliyor. Bununla ilgili Sayın Komisyon Başkanına teklifimizi verdik. Burada “Yakın nezareti olmaksızın mahrem görüşme yapma hakkına sahiptir.” deniliyor. Neden? Çünkü yurt dışındaki diğer ülkelerde bu kavram aynen yerleştirilmiş durumda, siz bu kavramı eğer buraya yerleştirmeniz bu imkânın sağlanması mümkün olmayacak, yani “mahrem” kavramının olması gerekir.

5'inci maddedeki ödüllendirmeyle ilgili cevap vereceğim değerli milletvekilim Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve Sayın Müsteşar, burada ödüllendirmenin maddeleri yeni değişiklikle yapılmış ancak takdir ederseniz Tüzük'ün 159, 160, 161'de daha geniş kapsamlı, burada kanunda daha daraltıcı ve ileride sıkıntı yaratabilir ama son hükümlerle “Bu yönetmelikle düzenlenir.” denilmiş, ikincil mevzuatta. Yani bunu mümkün olduğunca hani daha üst kuvvetli bir normla acaba düzenlenebilirse insanlar daha fazla düşünür, taşınır, hata yapmamaya özen gösterir. Çünkü yönetmeliği yarın öbür gün zırt pırt değiştirmenin de önünü engellemiş olmaz mıyız diye düşünüyorum.

Tasarının 6'ncı maddesinde “nakil” ibaresi yerine, “görevli nezaretinde yapılan nakiller”... Yani, değerli arkadaşlar, ben bu nakil kavramını infaz hukukunda araştırdığımda zaten infaz hukukundaki her türlü nakiller, bu görevli nezaretinde yapılan nakiller olur. Yani nakilin görevli nezaretinde olmayana da varsa ben bunu da öğrenmek isterim. Yani burada nakil ibaresi anlamında, görevli nezaretinde nakil... Yani, cezaevinde yapılan tüm nakiller görevli nezaretinde yapılan nakillerdir. Görevli olmaksızın yapılan nakilleri ben bu tasarıyla öğreniyorum ki yani sanki görevli olmayan nakilleri kendi cebinden bu ödemeleri yapacak bir sonuç ortaya çıkıyor, bu da yanlış bir olay.

Gelelim, 8'inci maddesinde, burada, gidilen yerin güvenlikle ilgili, güvenlik tedbirleriyle ilgili işte, 94'üncü madde, tasarının 8 ve İnfaz Yasası 94'teki “Yerin valisi tarafından karar verilir.” o ve 10'uncu madde, ikisini birlikte değerlendirdiğimiz zaman teknik bir konu ama Sayın Müsteşarım, takdir ederseniz bu konuda iç kargaşada yetki kargaşası çok çıkar. Şimdi, savcı veya mahkeme kararı verecek filan yerde kalınmasına, vali “Efendim, ben güvenliği sağlayamam, ben izin vermiyorum.” diyecek ve bu uygulamada epey sorun yaratacak olan iki madde. Burada benim önerim, Sayın Komisyonumuzun da Adalet Komisyonuna tavsiyesi açısından istirhamım şu: Amacımız fazla niza çıkarmak değil, sorunları bitirmek ve en aza indirebilmek, tartışmayı en az seviyeye indirebilmek ise, bu yetkiyi biz gidilen yerin cezaevi cumhuriyet savcısına veya gidilen yerin cumhuriyet başsavcılığına bu yetkiyi verebilirsek o yetki karmaşasını da en aza indirmiş oluruz, tartışmaları da bitirmiş oluruz diye düşünüyorum.

Şimdi, bununla birlikte, bu özel yetkili mahkemelere topu atarken, niye bunun asıl sebebi özel yetkili mahkemelerdir? Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Müsteşarım; Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna verdiğim bir dilekçe var. Dilekçede diyorum ki... Hani, biz “Özel yetkili mahkemeler ihtisas mahkemeleridir. Bu konuda uzmanlaşmış mahkemelerdir.” diyoruz yani iç dünyamız öyle diyor ama... Dedim ki: “Bu özel yetkili mahkemelere tayin edilen hâkimlerin içerisinde aile mahkemesine tayin edilen var mı? Kadastro mahkemesine tayin edilen var mı? Asliye hukuktan, asliye ticaretten, sulh hukuk mahkemesinden buralara tayin edilen var mı madem bu kadar özel ihtisas mahkemesi?”

Hemen kısaca bitiyorum, son paragraf. Diyor ki, hukuk mahkemesine baktığı gibi ceza mahkemesine de bakabilmektedir bunlar. “Bazı durumlarda aynı zamanda hem hukuk hâkimliğine hem de ceza hâkimliğine birlikte bakılması söz konusu olabilmektedir. Bu itibarla özel mahkemelerde görevli hâkimlerin tümü bu mahkemelerde görev yapabilme yeteneğine sahiptir.” diyor. Yani ben aile hukuku hâkimiyim, hiç bugüne kadar ceza hâkimliğine bakmamışım, ceza hukukunu bilmem, adli alandan geldim asliye hukukta, sulh hukukta... Ama maalesef biz kafamızı kuma gömüyoruz, aslında bunların -yani hiçbirisi demeyeceğim, o kadar da karamsar olmayayım- içlerinde gerçekten bu alanda ihtisas sahibi olmayan o kadar yargıç olması nedeniyle karşımıza bu şekilde kötü tablo çıkıyor.

Uzattığım için, sabrınız için hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Ahmet Salih Dal...

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Özellikle son dokuz, on yıldan bu yana demokratikleşme ve özgürlükler alanında birçok yenilikler gündemimize geldi ve birçok yeniliklerin altına imza atıldı. Bu atılacak adım da kanun tasarısı da özgürlükler ve demokratikleşme adına çok önemli bir tasarıdır. Dolayısıyla Adalet Bakanlığına da teşekkür ediyorum.

Hiçbir insan haklarını savunmak, demokratikleşmeyi savunmak, özgürlüklerin önünü açmak kesinlikle ülkeyi bölünme noktasına götürmemiştir ve götürmez de. Aslında bu noktalarda ülkenin bölünmesinden korkanlar bölünmeden değil kendi zeminlerini kaybettiklerinden dolayı korkuyorlar ve manayı buraya getiriyorlar. Biz insan haklarını savunmada, demokratikleşmede özgürlüklerin yolunu açmaya devam edeceğiz ama isteriz ki bu konularda muhalefetin de güçlü bir desteği olsun ki gördüğümüze göre, özellikle ana muhalefet partisi çelişkili ifadeler kullanıyor, daha berrak bir şekilde kendilerini ifade ederlerse biz de ondan faydalanmış oluruz.

ESAT CANAN (Hakkâri) – Muhalefetin görevi her şeye muhalefet etmek zaten!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yazılı, net veriyoruz. Daha ne kadar net istiyorsun?

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Ayrıca, tercüman, devlet tarafından karşılanmalı ve bu tercümanın aracılığıyla savunma hem kovuşturma anında hem de soruşturma anında yapılmalı. Eğer ki kişi kendisini kovuşturma anında Türkçe diliyle ifade edemiyorsa soruşturmada da ifade edemez. Dolayısıyla iki tarafta da tercüman bulundurma hakkı uygulanmalı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Sayın Hamza Dağ...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben özür dilerim Sayın Başkanım. Arkadaşlar satışmada bulunuyorlar. Yani ana muhalefet partisi, biz...

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Yok canım, şahsınıza bir şey demedim Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şahıs değil bakın, partimize yöneliktir bu. Biz yazılı, -özür dilerim konuşmacı arkadaşımızdan- net bir şekilde vermişiz yani tutumumuzu, tavrımızı yazıya dökmüşüz. Daha artık nasıl bir netlik istiyorsunuz? Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin bir üst normunu istiyoruz.

BAŞKAN – Mahmut Bey, yani şimdi karşılıklı olmasın, bunu değerlendiririz sonra.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman onu hiç olmazsa dağıtın Komisyon üyelerine, bilsinler.

BAŞKAN – Ama daha maddelerine geçmedik, maddelerine geçince dağıtacağım merak etme.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İnceleyeceğiz tabii Mahmut Bey, yapma böyle.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Mahmut Bey, değerli katkılarınız için gerçekten çok teşekkür ederim, çok iyi çalışmışsınız, çok güzel. Ben de sizi ciddiyle dinledim, gayet güzel.

BAŞKAN – Evet, Hamza Bey konuşuyor.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Tekrar teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değeri milletvekili arkadaşlar, ben de hepinizi selamlıyorum öncelikle. Sabahtan bu yana bu kanunla ilgili bir görüşme yapıyoruz. Tabii, daha çok 1'inci maddeyle alakalı görüşler, ifadeler geneli üzerindeki görüşmeler dile getirildi.

Şimdi, Mahmut Bey her ne kadar bunu bu şekilde söylemiş olsa da, "Biz net olarak bunu dile getiriyoruz." demiş olsa da aslında Komisyona katılıma baktığımızda dahi Cumhuriyet Halk Partisinin, ana muhalefetin bu anlamda kafa karışıklığı içinde olduğunu görüyoruz çünkü Komisyonumuzun üyesi Sayın Sezgin Tanrikulu ve Sayın Hüseyin Aygün bugünkü toplantıya katılmazken Grup Başkan Vekili Emine Ülker Tarhan -Komisyonumuzda bir görevi yok- aynı şekilde Genel Başkan Yardımcısı Bülent Tezcan Komisyona katılım sağladılar. Bu, Cumhuriyet Halk Partisinin tam net bir şekilde, böyle bir durumda da ne diyeceğini bilemediği için ve Komisyon üyesi arkadaşların bu konuda daha farklı bir söylem içinde bulunma ihtimalleri nedeniyle herhâlde onların Komisyona katılımını engellediği kanaatinde olduğumu ifade etmek istiyorum.

Tabii, bir düzenleme yapıyoruz, gerçekten on iki, on üç maddeden ibaret bir düzenleme yapıyoruz. Öncelikle, şunu herkes dile getiriyor, bunu herkes söylüyor, burada herkes de dile getirdi: Bir kere, yapılan düzenlemelerin tamamında geriye bir gidiş yok, bu düzenlemelerin tamamında yarım adım, bir adım, iki adım, beş adım -kimine göre az kimine göre çok- bir ileriye gidiş var, bir ilerleme

var. Eleştiri noktasında baktığımızda, açıkçası soruşturma ve kovuşturma evresinde bu hakkın gerçekleştirilmesi noktasına baktığımızda, değerli arkadaşlar, Türkçe bilmeyen kişilerle alakalı bir düzenleme yapmıyoruz. Bir kere, Türkçe bilmeyen kişilerle alakalı hem soruşturma evresinde hem de kovuşturma evresinde bir tercüman yardımıyla faydalanma imkânı gerçekten var, mevcut. Bunun dışında kendisini savunma noktasında olduğu... Burada birçok kimse benden yaşça büyük ve hukukçu olanlar da eminim ki benden çok fazla davaya girmişlerdir ama hasbelkader ben de ceza davalarına girdim. Bu işin temel noktası, hepimiz biliriz ki, ilk celse, tensip zaptı dediğimiz, tensip duruşması dediğimiz ilk celsede iddianamenin okunmasından sonra sanığın savunmasının dile getirilmesidir. Daha sonraki aşamalarda daha çok usuli işlemler yapılır, evraklar istenir, gelir gider, bunlarla ilgili açıklamalar yapılır ve bunların büyük bir çoğunluğunu da zaten avukatlar yapar. Bunu hepimiz uygulama içinde olanlar olarak çok iyi biliyoruz ve en önemli noktası, tensip zaptı, tensip duruşması ve esas hakkındaki mütalaa söylendikten sonraki savunmalardır.

Dolayısıyla buralarda daha iyi ifade edebileceği bir dilin getirilmiş olmasını ben ileri bir aşama olarak görüyorum, gözlemliyorum. Tercümanı sanığın kendisinin karşılaması noktasını da açıkçası yine Türkçe bilmeyen kişilerle alakalı, Türkçe bilmeyen kişilerle ilgili eğer bir tercüman ihtiyacı varsa, bunun devlet tarafından karşılanması en doğal haktır ve kanunumuzda vardır. Burada, Türkçe kendisini ifade edebilecek, belli bir eğitim seviyesini geçirmiş kişilerle ilgili bir düzenleme durumundayız. O açıdan bu anlamda da şu mevcut duruma göre bir yanlışlık olmadığı düşüncesindeyim.

Sadece bu maddeye benim bir teklifim olacak, bu maddeye teklif olarak... Burada hepimiz çok iyi biliyoruz ki Adalet Komisyonu başkanlıklarında bununla alakalı hem bilirkişi hem de tercüman konusunda bir liste hazırlanır ve bir ihtiyaç olduğunda bilirkişi veya tercümana buradan mahkemeler bunun tedarikini yaparlar. Ben bu konuda da bir başvuru sisteminin kurulmasını -belki bu kanunla konulmaz ama yönetmelikle konulabilir- ve her Adalet Komisyonu Başkanlığında 40-50 kişi -artık ne kadar olursa bu yönetmelikle belirlenir- bir listenin oluşmasını ve bu tercümanların bu listeden kurulmasını, bu listeden seçilmesini teklif ediyorum, bu da, tabii, biz tali komisyon olduğumuz için bir öneri, bir rapor şeklinde olacaktır Adalet Komisyonuna. Bu teklifi de ben öneri olarak sunuyorum.

Genel olarak söyleyeceklerim bunlardır ama şunu çok iyi biliyoruz ki -geneli üzerinde bir konuşma olduğu için söylüyorum- gerçekten, biraz önce azınlıklarla alakalı Lozan Bildirilerini okurken Sayın Kürkcü şunu ifade etti. Gerçekten Sayın Kürkcü'nün zaman zaman böyle demokratik çıkışları oluyor, benim de bunu takdir ettiğim olmuştur, kendisini.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Zaman zaman mı?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Zaman zaman evet. Yani en son buluşmayı görünce ben o konuda “zaman zaman” diye ifade ediyorum yani sizi orada görünce ben şaşırıldığımı, onu da ifade edeyim aynı zamanda, kucaklaşmayı, onu kastediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Hocam, senin de yolunu bir kessinler de...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Neyse yani konuyu farklı noktalara götürmeyelim, boş verin. Ben onu kastettiğimi yani zihnimdeki “zaman zaman” asıl noktasının o olduğunu ifade etmek için söyledim.

Yani kendi arasında, kişilerin kendi ana diliyle konuşması noktasında son on yıla gelinceye kadar çok ciddi sıkıntılar olduğunu, on yıldan bu yana bir düzelme olduğunu Sayın Kürkcü'nün dile getirmesini de BDP açısından ileri bir adım olarak görüyorum. On yıldan beri iyi bir adım atıyoruz, ilerliyoruz sürekli, adım adım birtakım şeyler düzeliyor. İnşallah bu da yasalaştığı zaman önemli bir sorunu gidermiş olacağız diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Ülker Güzel...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Sayın Başkanım, ben, tabii, aslında konuşmamı sabahki oturumda yapmayı tercih ederdim ama biz her zaman muhalefet partilerine saygımızdan hep sözleri onlara veriyoruz ve sabırla beklemesini biliyoruz.

Efendim, bir çağdaş infaz sistemini geliştirebilmek, oluşturabilmek için, hükümlülerin ruh ve beden sağlığının korunmasını sağlamak için ve çocukların haklarının korunmasını sağlamak üzere bir kanun tasarısı hazırlanmış ve görüşlerimize arz edilmiştir. Ancak bunun üzerinde konuşma yaparken bazı arkadaşlarımız ülkemizin fiilen, fiziken bölündüğünü, savunma üzerinden her türlü baskının yürütülmekte olduğunu ve her türlü özgürlüklerin perdelendiğini ve bu metnin siyasi bir metin olduğunu ifade ettiler ve böylece bu uygulamayı bilinçli olarak AK PARTİ'nin yapmakta olduğunu ifade ettiler. Yine aynı şekilde, bu toplumda toplumsal barışın sağlanabilmesini engelleyen uygulamaların yapıldığından bahsettiler -şimdi, ben, şunu söylemek istiyorum- ve bu arada da Lozan Anlaşması'nın hükümlerinin ortadan hemen hemen kaldırılmakta ve aynen uygulanmamakta olduğundan da bahsettiler, Lozan Anlaşması'ndan da bahsettiler.

Ben size soruyorum arkadaşlar, bu Lozan Anlaşması hangi şartlarda ve ne şekilde imzalandı? Hepimiz bir tarih bilincimizi geçmişe doğru yönlendirsek veya bilgilerimizi tazelersek bunu çok iyi anlarız diye düşünüyorum. Lozan Anlaşması hangi şartlarda ve ülkenin varlığını halkıyla birlikte, her türlü etnik gruplarıyla birlikte bu ülkenin topraklarının verilmemesi için ve bu ülkede huzur ve refahı getirmek için yapılmış bir mücadele sonunda imzalanmıştır ve bu anlaşmanın hükümlerinden sonra bu millet yıllarca her türlü etnik gruplarıyla birlikte huzur ve sükûn içinde yaşarken son otuz yıldır bu ülkede yapılmak istenen, parçalanmak istenen bu topraklarımızdan bir milimetrekaresinin dahi verilmeyeceğini burada tekrarlamak istiyorum. Bu toplumsal barışı bozmak isteyenlerin - PKK ve onun yandaşlarının- hiçbir zaman bu ideallerinde de başarılı olamayacaklarını tekrarlamak istiyorum.

Biz son yıllarda, özellikle son on yılda bu ülkenin refahı için AK PARTİ olarak, bu ülkeyi bölmekten değil bu ülkeye huzur ve refahı getirmek, ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak için her türlü yasayı çıkarmaktan çekinmedik. Aslında bu kanun tasarısı bu ülkeyi bölmek için çalışan PKK ve yandaşları için bir lütuftur diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen?

İhsan Bey, buyurun.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tabii, önemli bir kanun maddesini görüşüyoruz, tali komisyon da olsa herkes görüşlerini açıklayacak. Burada, biraz önce, Mahmut Bey'in de bahsettiği mahremiyet konusu önemli yani eşlerin görüşmesiyle ilgili söylüyorum. Aslında, mekân olarak, bana göre, devletin maddi imkânları, bütçesi uygun olsa her cezaeviyle ilgili böyle bir yapı oluşturabilir. Yani hem güvenlik açısından hem de mahremiyetin sağlanması açısından bir apart biçiminde bir yapı oluşturulur cezaevlerinde ve burada insanlar rahatça görüşebilir, mahremiyet de mutlak manada oluşabilir. Belki bu, yönetmelikle düzenlenebilir diye düşünüyorum.

Hamza Bey'in bahsettiği tercümanlarla ilgili barolarla ortak bir çalışma yapılabilir mi bilmiyorum yani baroların böyle bir imkânı olur mu. Her ilde barolar bir liste oluşturur tercümanlarla ilgili. Kesinlikle ben de giderlerin devlet tarafından karşılanmasının uygun olacağı kanaatindeyim. Belki bugün yoğunluklu olarak konuştuğumuz şey KCK davalarından kaynaklı bir sorun yani burada bir kastlı davranış var; Türkçe bilmediğinden değil, inadına bir süreç yaşanıyor. Bu inatlaşma sürecinde tercüman parasının sanık tarafından verilmesi esaslı uygun bulunuyor ama bunu uzun vadeli düşünmek lazım. Bu inatlaşmanın ve zıtlaşmanın çözüldüğü andan itibaren devletin yargılama süreçleriyle ilgili sanık lehine düzenlemeler yapması lazım diye düşünüyorum. Belki bir sonraki aşamada bunu konuşuyor ve değerlendiriyor olacağız, öyle tahmin ediyorum.

Tavsiye niteliğinde olacak belki ama ben Mahmut Bey'in mahremiyetle ilgili talebini uygun görüyorum, teşekkür ediyorum kendi sine de hassasiyetine.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, gerek siyasal iktidardan gerek diğer muhalefet partileri; efendim, Cumhuriyet Halk Partisinin duruşu nettir, Cumhuriyet Halk Partisinin eğer duruşundan haberleri yoksa hemen bu kanun tekliflerinin birer tanesini dağıtayım ben. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi referans olarak dediğimiz, üst norm 6'ncı maddenin üçüncü fıkrasının (e) bendi. Yani nerede bir hak ihlali varsa, hukuka aykırılık varsa sığındığımız liman nedir? Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendidir. Biz, buradaki düzenlemeyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendi uyarınca o maddenin bire bir olarak tatbik edilmesini talep ediyoruz ve mevcut olan düzenleme bizim bu teklifimizin gerisinde olan bir tekliftir.

Gelelim diğer arkadaşlarımızla ilgili... Sayın Hamza Bey'in açıklaması hakikatle örtüşmemektedir. Arkadaşlarımızın her birisi ayrı bir yerlerde görevlidir şu anda görevleri nedeniyle bulunduğu yerlerde olması sebebiyle Komisyona katılamamışlardır. Yani bu anlamda kendinizi ifade edemiyorsanız, teklifinizin karşısında duramıyorsanız ve maddeyle ilgili hiçbir sözünüz olmadı, sadece ve sadece Cumhuriyet Halk Partisi... Cumhuriyet Halk Partisi teklifini sundu, teklifinin arkasında, adil yargılamayı biz istiyoruz. Mesela adil yargılamanın bir parçası, geçmişte aynı şekilde cezaevlerinde, Sayın Müsteşar, daktilo vardı. İnsanlara savunmasını yapabilecek daktilolar verilmiyor Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; cezaevinde bulunan insanların...

BAŞKAN – Mahmut Bey, bunları maddelerine geçince konuşacağız tekrar. Toparlayalım lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, ne kadar ileriye gittiğimizi söylemeye çalışıyorum. Cezaevinde bulunan insanların kendi savunmasını yapabilecek nitelikte geçmişte odasına daktiloyu sürekli koyabildiği hâlde bugün daktiloyu koyamıyor, daktilo verilmiyor. Savunmada biz ileride miyiz, geride miyiz? Bu kriterlerle çok ilerideyiz. Herhâlde siyaseten bunu anlamak istemiyoruz, ayrı bir sorun, bilemiyorum ama -bitireceğim Sayın Başkan- Sayın Şener'e teşekkür ederim destek verdiği için. Hemen bu mahrem görüşüyle ilgili ufak bir pasaj yani ileride bunu tartışma konusu yapabilirler, nasıl oldu bu? Bazı ülkeler ziyaretçi ve mahpus arasındaki görüşmeye cinsel ilişkiyi de kapsar şekilde göz yummakta ve bunu düzenlemek suretiyle açıkça izin vermektedirler. Örneğin...

BAŞKAN – Mahmut Bey, hakikaten maddelere geleceğiz ya.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ona gelinceye kadar, bitiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama yani tali komisyon burası değil mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...Kosta Rika'da özel odalarda karı koca arasındaki görüşmelere yatak odalarında izin verilmekte olup çiftler buralarda dört saat ile bir gece arasında kalabilmektedirler. Bu uygulama evli mahpuslara tanınan bir ayrıcalık olarak görülmekle birlikte aynı şekilde İskandinavya ülkelerinde ve Kanada'da bu uygulamalar var, bu Birleşmiş Milletler asgari kurallarının 60'ıncı maddesinde de yer bulmaktadır. Bu açıdan da bunun kaynağı var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, müsaade ederseniz, maddelere geçelim, maddelere geçtikten sonra ilk sözü size verelim ve hem ilerlemiş oluruz hem de maddeler üzerinde konuşmuş olursunuz yoksa bu durumu toparlayamayacağız. Ne dersiniz?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Allah razı olsun.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Evet, arkadaşlar, geneli üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, (1/708) esas numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi, 1'inci maddeyi okutacağım, orada önergeler var, önergeleri dağıtacağım.

1'inci maddeyi okutuyorum:

CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLE CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 202 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Bu madde hükümleri," ibaresi "Birinci ve ikinci fıkra hükümleri," şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(4) Meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanık,

a) İddianamenin okunması,

b) Esas hakkındaki mütalâanın verilmesi,

üzerine sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir. Bu durumda sanık, savunma yapacağı oturumda tercümanını hazır bulundurmak zorundadır. Bu imkân, yargılamanın sürüncemede bırakılması amacına yönelik olarak kötüye kullanılamaz."

BAŞKAN – Bu arada, değerli arkadaşlar, görevliler, önergeleri dağıtsın. Söz alanlar hem önergeler üzerindeki görüşlerini hem de madde üzerindeki görüşlerini beyan etsinler.

Değerli arkadaşlar, sizlere söz vermeden önce, şimdi, burada, bir "ana dilde savunma" kavramı ile "kendisini daha iyi ifade edebileceği bir dilde savunma yapma" hususu ve böyle bir ikilem doğdu, kamuoyunda da böyle bir ifade var. Gerçi Sayın Bakanımız kendini daha iyi ifade edebileceği dilde savunmanın daha bir geniş kavram olduğunu beyan etti. Ancak bunu ben Sakarya'daki bir durumla açıklamak istiyorum. Şu anda Sakarya'da Irak'tan gelen mülteciler var, bunların bir kısmı da Türkmen. Normalde Türkmenlerin ana dili Türkçe fakat Irak toplumu içerisinde kala kala Arapçayı Türkçeden daha iyi kullanır hâle gelmişler. Şimdi, ana dilde savunma yapacak diye bir kısıtlama yaptığınızda yarın o mülteciler diyelim ki mahkemeye düştüğünde siz daha az bildiği Türkçeyle savunma

yapmaya zorlayacaksınız ama burada daha bir genişlik sağlanıyor yani kendini daha iyi ifade edebileceği dille alakalı. Bence bu kullanılırsa bundan sonra yani bir terminoloji olarak daha faydalı olacağı düşüncesindeyim.

Bir başka husus, gerçekten, son yıllarda, bütün hükümetler sanıklara ciddi manada avantaj sağlayacak hükümler getirdiler. Şimdi, bizim öteden beri bir ilkemiz vardır hukukta, yargılamalarda “silahların eşitliği” diye bir ilkesi vardır. Yani siz davacıya ne veriyorsanız, davalıya da onu vermeniz lazım, sanığa ne veriyorsanız mağdura da onu vermeniz lazım fakat son yıllarda sanık hakları mağdur haklarının katbekat önüne geçmiş durumda. Biz ileriki günlerde belki arkadaşlarımızın da kararı olursa Komisyonumuzda mağdur hakkıyla alakalı bir alt komisyon kurup mağdur haklarını da gündeme getirmek de istiyoruz. Bildiğim kadarıyla Adalet Bakanlığında da bir ara böyle bir çalışma vardı galiba. Yani düşünün ki şurada Kızılay’ da giderken bir vatandaşımız işte, 150 kilometre hızla giden bir arabanın altında kaldı, sakat kaldı. Sanığın her türlü hakkı var ama o gariban mağdurun, felç olmuş insanın burada bile hakları yok.

Şimdi, burada da yani getirilen düzenlemede -bilemiyorum niçin böyle yazıldı, belki bir anlamı da vardır- “meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanık” denmiş. Burada bir “mağdur” kelimesi önceki fıkralarda var ama burada yok, ya belki atlandı ya da bir şeyi var ama hiç olmazsa kayıtlara geçsin diye söylüyorum, rapora da geçsin diye söylüyorum belki önergeye oy vermeyeceğiz ama Adalet Komisyonunda bu hususun da enine boyuna konuşulmasında fayda var. Yani biz sanığa bir hak veriyorsak ola ki sanığın karşısında bir mağdur vardır, -bir dayak yemiştir, efendim, trafik kazasına mağdur kalmıştır- sanığa bu hakları verirken mağdura bu hakların verilmemiş olması sanki bana bir eksiklik gibi geliyor. Bir sadece beyan olarak kayıtlara geçsin ve rapora geçsin diyebiliyorum. İnşallah, daha teknik bir komisyon olan Adalet Komisyonunda bu hususun da enine boyuna konuşulmasını aruz ediyorum.

Şimdi, madde üzerinde görüşmelere başlayacağız.

Ertuğrul Bey...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Sayın Başkan, aslında bu madde üzerinde sabahtan beri hepimiz konuştuk, en çok bunun üzerinde konuştuk. Şimdi, sonuca gitmek için konuşalım.

Birincisi: Bu, Cumhuriyet Halk Partisinden gelen yani Mahmut Tanal ve Sinan Aygün arkadaşlarımızın imzasını taşıyan değişiklik önergesinin aslında bütün hususları içerilebilir, bu bizimkiyle çelişmez. Sadece bir arada anlaşmazlık olmaması için, daha doğrusu birbirimizi iyi anlayalım diye, bu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı maddesinde geçen adil yargılama hakkını burada tekrar etmek bence bizim işimizi görmez çünkü Türkiye bu anlaşmanın imzacısı olduğu için bu genel hükümler itibarıyla zaten üstün yasa olarak bütün yasaları belirliyor. Ancak bizim tartıştığımız, Türkiye’ye özgü, spesifik bir durum açısından eldeki tasarının tercih ettiği dilde belirlemesi buradan daha iyi çünkü aslında şu an görülmekte olan özel yetkili ağır ceza mahkemelerindeki davalarda yargıçlar tersinden bu hükme zaten sığınıyorlar. Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşmadığı takdirde, diyor ki yargıç: “Anlıyorsun ve konuşuyorsun çünkü senin polis ifadeni okudum. O yüzden, hadi bakalım, şimdi Türkçe konuş, sana tercüman getirmiyorum.” Oysa bu tasarı bu tartışmayı çözmede Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin bu maddesini tekrar etmekten daha önemli bir rol oynayabilir. Bu açıdan bunun muhafazasından yanayım. Ancak, bizim verdiğimiz değişiklik önergesinin diğerleriyle birleştirilmesi kolay ve mümkün.

Şunu tartışalım o zaman, hepsi birleştiğine göre geriye ne kalıyor bizim ısrarcısı olduğumuz? “Duruşmanın, kovuşturmanın bütün aşamalarında tercüman bulundurulması.” Bu konu eşitlik bakımından, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne uygunluk bakımından eski yasada bulunan hükümlerin geriye doğru döndürülmemesi, çünkü eski yasa bu bakımdan buna göre daha anlamlı, bunu iddianame ve esas hakkındaki mütalaa ile sınırlamıyorum, duruşmanın bütün süreci için var olan bu hükmü şimdi iki noktada sınırlamak, aslında bu manada yasayı geri götürmektir. O nedenle eski yasanın soruşturmanın ve kovuşturmanın bütün aşamalarını içeren özelliğini muhafaza etmeyi ve diğer bütün önerilerin birleştirilerek yasaya içerilmesini diliyoruz. Böyle olursa, hakikaten ileriye doğru bir adım atmış olacağız ama böyle kalırsa, bu değişiklikleri içermezse, birincisi: Paran kadar konuş ilkesi yasaya girmiş olacak, bu sosyal devlet anlayışına, eşitlik anlayışına aykırıdır. İkincisi: Savunma parçalanmış olacak, bu savunma açısından kabul edilemez.

Evet, bu iki husus çok önemli, bunları giderecek bir düzenleme yapıldığı takdirde bizim değişiklik önergemize diğerleri içerilerek bence iyi bir adım atabiliriz.

Diliyorum bu dikkate alınır. O zaman tabii hakikaten övebilirim, övmüş gibi yapmam.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, şöyle bir şey yapalım, üç tane önergemiz var ya önergeleri de okutmuş olalım bu arada, çünkü tekrar işlem yapmamak adına. Konuşmacı hem önergesini açıklasın hem madde üzerinde konuşsun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tam tutanak tutuluyor değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Tabii, tam tutanak.

Evet, Mahmut Bey'in önergesini okuyun:

TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Ceza Muhakemesi Kanunu İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın çerçeve 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 1- Görüşülmekte olan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 202'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 67'nci maddesine 7. Fıkra olarak bir fıkra ve 204'üncü maddesine de 2. Fıkra eklenmiştir.

MADDE 202 -1) Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ve mağdura bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkemece tercüman tayin edilir. Bu hak kötüye kullanılamaz.

2) Engelli olan sanık ve mağdur hakkında yargılama sürecini anlayabilmesini sağlayacak önlemler bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkeme tarafından alınır.

3) Bu madde hükümleri soruşturma evresinde şüpheli, mağdur ve tanıklar hakkında da uygulanır.

MADDE 67/7. Fıkra

Bilirkişi raporlarının çelişki içermesi halinde, bu çelişkinin giderilmesi yolundaki taraf talepleri karşılanıp mevcut çelişki giderilmeden söz konusu raporlar hükmüne esas alınmaz.

MADDE 204/2.Fıkra

Bu madde hükmü sadece görülmekte olan oturuma ilişkin uygulanır. Sonraki oturumları kapsayacak şekilde duruşma yasağı getirilemez. Bu yasak müdafiyeye uygulanamaz.

BAŞKAN – Evet, diğer önergeleri de okuyalım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığı'na

1/708 sıra sayılı kanun tasarısının 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasının "04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir" şeklinde değiştirilmesini,

Tasarının 1'inci Maddesi ile eklenen 4'üncü fıkrasının "Meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilip bilmemesine bakılmaksızın, sanığa, yargılamanın soruşturma ve kovuşturma aşamalarında savunmaya yönelik hususlar, tercüman vasıtasıyla tercih ettiği dilde anlatılır ve kişi yargılamanın tüm aşamalarında savunmasını tercih ettiği dilde sözlü ve yazılı olarak yapar." Şeklinde değiştirilmesini, arz ve teklif ederim.

BAŞKAN – Sayın Hamza Dağ'ın, Sayın Nevzat Pakdil'in...

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 esas numaralı Kanun Tasarısının çerçeve 1'inci maddesi ile değiştirilen 5271 sayılı Kanununun 202'nci maddesine eklenen fıkranın son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümlenin eklenmesini arz ve teklif ederiz

"Bu durumda tercüme hizmetleri, adli yargı adalet komisyonlarınca düzenlenen listeden, sanığın seçeceği tercüman tarafından yerine getirilir."

Hamza Dağ

İzmir

Nevzat Pakdil

Kahramanmaraş

BAŞKAN – Evet Sayın Tanal, hem madde üzerinde hem de önergeniz üzerinde söz veriyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bizim buradaki teklifimiz, mevcut olan tasarıya baktığımız zaman burada kovuşturma aşamasında başlıyor, yani kovuşturma aşamasında başladığı zaman bu sefer mahkemeler diyor ki "Kardeşim sen poliste ifade vermişsin, Türkçe konuşmuşsun, mahkemenin dilini konuşmuşsun. Sen karakolda da ifade vermişsin, bu aşamada sen hakkını kötüye kullanıyorsun, senin bu beyanlarını ben kabul etmem" diyor. Mevcut olan fiili durum bu ve siz bu tasarıyla bunu tescil ediyorsunuz. Bu tasarı o anlamda mevcut olan yasal düzenlemenin gerisine gidiyor. Niçin gerisine gidiyor?

Bir: Bizim teklifimiz, bir sefer burada sadece sanık için değil, mağdur için de aynı söz konusu. Sayın Başkan dedi ki "Silahların eşitlik ilkesi." Peki silahların eşitlik ilkesi burada sadece sanık için demek lazım, burada mağdur için de demek lazım.

Hükümetin tasarısı bu konuda eksik ve yerinde değil. Bizim teklifimiz tamamen mevcut olan soruna çözüm getiren bir yaklaşım, açık ve net. Hani hep söyleriz ya, hep söyleniyor ya “Kardeşim bu İnsan Hakları Sözleşmesi’nde böyle bir hüküm yok. Efendim İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına ters.” Getirilen teklifimiz İnsan Hakları Sözleşmesi’ni ve İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını referans alan bir tekliftir.

Aynen teklif şu: “Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ve mağdura bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkemece tercüman tayin edilir. Bu hak kötüye kullanılamaz.” Mevcut olan tasarıda “Ücretini kişi ödeyecek.” deniliyor. Ben biraz önce size okudum, Ceza Muhakemeleri Kanunu’nda mevcut olan düzenlemeye göre “Bedelini devlet öder.” Diyor, bu geriye gidiş. İki: Yine hani referans diyoruz ya İnsan Hakları Mahkemesi kararları, evet Sayın Profesör Doktor Durmuş Tezcan’ın reklam olmasın diye, Seçkin Yayınları 4’üncü baskı İnsan Hakları El Kitabı’nda aynı şekilde, bu konun devlet tarafından karşılanması gerektiğine ilişkin bazı devletleri tazminata mahkûm etmiş.

İki: Düzenlemede şu yok değerli arkadaşlar “Engellilerle ilişki, sağır ve dilsiz...” Nasıl yapacaksınız? Geldi ifade verecek, mağdurdur veya müşteki sanıktır. Bununla ilgili, bu konuyu anlayan, bu konunun eğitimini görmüş olan birisinin tercümanlık yapması gerekmez mi, işaret dilini kullanması gerekmez mi? Bunu kim yapacak? Mevcut olan düzenlemelerimizde bu eksiklik var, 2’nci fıkramız buna yönelik. Yani biz bu toplumda herkesin sorunlu, mevcut olan yasada böyle bir boşluk var, bu boşluğu da düzenlemek lazım.

En önemli madde, bu madde hükümleri Sayın Hükümetin tasarısında kovuşturma aşamasında dava açıldı, iddianame düzenlendi, Eee öncesi ne olacak? Biz bunu taa soruşturmanın başından itibaren, hem mağdur hem sanık hem tanıklar için de şahitler için de bunun uygulanması lazım. Şahit geldi, konuyu gördü veya mağdur aynı şekilde. Niye biz bundan yararlandırmıyoruz? Bu açıdan bizim teklifimiz ileride.

Yani burada sorun... Yani elimizi vicdanımıza koyalım Sayın Ertuğrul Bey de burada, Sayın Başkanım, sizin nezaretinizde Bolu Cezaevine gittik. Açlık grevine gidenlerin hepsi şunu söylemedi mi? “Ey siyasal iktidar -yani ben polemik yaratmak istemiyorum- siz bizi Habur’da karşıladınız, -sizlere teşekkür ettiler, Ertuğrul Bey burada- İki: Siz bizimle Oslo’da görüşünüz, -yine size teşekkür ettiler- Ya kardeşim, siz bize bu verdiğiniz sözleri niye yerine getirmiyorsunuz?” dediler. Sizler de dediniz ki “Bakın biz programımıza koyduk, 4’üncü Olağan Kongremize koyduk, ana dilde savunmayı koyduk.” Ne dediler size? “Efendim siz diğer sözlerinizi yerine getirmedığınız için biz bu açlık grevine girdik.” dediler, Ertuğrul Bey burada. Bu açlık grevlerinin sorumlusunun siyasal iktidar olduğunu söylediler bizim huzurumuzda.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Ben de söylüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bunun sebebi siyasal iktidar. Siyasal iktidar bu siyasal talepleri...

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Bakın, yalnız bu şekilde, kelime kelime bu şekilde söylemediler...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, yok, hiç değil, açık ve net. Başkan da oradaydı, hiç polemige girmiyorum dikkat ederseniz. Benim notlarımda bende, ben bu yazdığım notları da getireyim. Yani ben hiç polemige girmiyorum. Yani burada...

BAŞKAN – Mahmut Bey, kanun hakkında görüşlerinizi alabilir miyiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani burada tabii konu bunun gündeme gelişini, oradaki açlık grevine gidenler sizin yüzünüze karşı bunu söylediler. Yani burada bunu yaratan özel yetkili mahkemelerdir. Çözümü, özel yetkili mahkemeler bu ülkede savunmayı engelliyor, duruşmaya girecek olan avukatları duruşmadan atıyor, üç günlük eğitim almış bilirkişileri alıp, uzman bilirkişi olarak tanıtıyor ve sanıkların savunmasına yönelik tanıkların dinlenmesini talep ediyor ve mevcut olan özel yetkili mahkemeler hiçbir şey tanımıyor. Bugüne kadar bu kadar yoğun bir tartışma olmadığı hâlde, doksan yıldan beri savunmasını, meramını bildiği şekilde, gerek Türkiye’de yargılanan yabancı sanıklar, gerek vatandaşlarımız meramını anlatıyordu. Bunun asıl sorumlusu özel yetkili mahkemeler ve siyasal iktidarın yaratmış olduğu iklimden kaynaklanıyor ve teklifimizin kabul edilmesini arz eder, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Dağ, hem önergenizi açıklayın...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Evet, ben biraz önce geneliyle ilgili görüşme yaparken önergemle ilgili fikrimi söylemişim.

Açıkçası, uygulama da zaten yürütülen bir uygulamadır. Adalet komisyonu başkanlıkları bununla alakalı hem bilirkişi hem de tercüman konusunda başvurular alır, her sene için bununla ilgili olarak bir liste hazırlarlar. Bu konuda da bunun bu şekilde hazırlanması gerektiğini düşünüyorum.

Bunun yanında Sayın Tanal’ın vermiş olduğu önergeye baktığımda aslında bunun çok uygulanabilir bir önerge olduğu kanaatinde değilim. Çünkü çok muğlak ifadeleri var “Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ve mağdura bedeli devlet

tarafından karşılanmak üzere mahkemece tercüman tayin edilir, bu hak kötüye kullanılamaz.” Yani biraz önce eleştirdiğiniz mahkemeleri de dikkate alırsanız ve cümlelerin tamamını dikkate aldığımızda, bu 2’nci bölüm, özellikle çok dile getirmediniz “Bu hak kötüye kullanılamaz.” bölümünün çok geniş yorumlanacağını ve bu yorumlama neticesinde bir çok kimsenin bu haktan faydalanamayacağını ben çok net bir şekilde uygulamada yaşayan ve bunları bizzat gören biri olarak görüyorum. O açıdan bu önerge kabul edilebilir bir önerge değildir, mevcut şu anki tasarının çok çok gerisinde bir önerge. Eğer uygulamaya geçtiğimizde bunu hemen hiç kimseye uygulanmayacağını çok net bir şekilde görürüz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, özür dilerim...

BAŞKAN – Mahmut Bey, karşılıklı olmasın, bir şey yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İsimim geçti. Yani yanlış, ben açıklayacağım...

BAŞKAN – Ama açıkladınız zaten, ben dinledim sizin önergenizi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu kadar, konu bitmişti zaten.

BAŞKAN – Evet, hadi buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, değerli milletvekilleri, İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 17’nci maddesi var, “Hakların kötüye kullanımının yasaklanması.” Yani burada eğer siz mevzuatın yani İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 17’nci maddesine bakmadan bu şekilde düşünüyorsanız, yanlış düşünüyorsunuz.

Yani onun için.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani ukalaca davranmak zorunda mısınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani böyle hukuk ukalılığı yapmak zorunda mısınız illaki? Karşınızdaki...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, temiz dil kullanır mısınız! Temiz dil kullanır mısınız!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani çıkıyorsunuz.... Allah Allah.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani ben sizin gençliğinize bağlıyorum. Sizin gençliğinize bağlıyorum.

BAŞKAN – Hamza Bey...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğer bilmiyorsanız öğreteceğim ben size.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ukalalık yapmasanız olmaz, sanki siz okuyorsunuz, biz hiç okumuyoruz!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beyefendi, temiz dil kullanır mısınız! Bakın gençsiniz, çocuksunuz, yani bunu söylemek zorunda kaldım, bağlıyorum gençliğinize, gençliğinize bağlıyorum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, devam edin siz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani burada İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 17’nci maddesi var. Biz bu tasarımı sunarken, teklifi sunarken bir bütün olarak bunu sunduk. Bu açıdan arkadaşlarımızın 17’nci maddeyle birlikte İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’nci maddesinin 3’üncü fıkrasının (e) bendiyle birlikte yorumlarsa açık, net, berrak bir teklifin olduğu, ileri bir teklif olduğu anlaşılacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Şimdi değerli arkadaşlar, Sayın Müsteşarım, bir değerlendirme yapacak mısınız, yoksa oylayalım mı?

Bir değerlendirme yapın isterseniz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; tabii verilen önergelere ikisi özellikle gerekçelendirilirken, sanki huzurunuzda görüşülen kanun tasarısı mevcudu daha da geriye götüren bir düzenlemeymiş gibi takdim edilmeye çalışıldı. Burada biz, herhâlde doğru ifade edemedik, bir yanlış anlaşılma var. Öncelikle şunu arz etmek isterim ki şu andaki meri 202’nci madde düzenlemesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde aranan asgari şartları tamamen karşılayan bir düzenlemedir. Yine hem uygulamamız hem de mevzuat bu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni yorumlamakta en üst makam olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarıyla da tam uyumludur. Bizim huzurunuzda getirmiş olduğumuz kanun tasarısında yapmış olduğumuz düzenleme mevcut meri hükmü aynen muhafaza etmektedir, bunu değiştirmemektedir, bunu kaldırmamaktadır, geriye götürmemektedir ve mevcut düzenleme, sanık veya mağdurun ki aşağıda soruşturma aşamasında tanıklara ve şüpheliye de teşmil edilen

bu düzenleme meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmeyenlere özgü bir düzenlemedir. Biz bunu aynen muhafaza ediyoruz fakat yeni getirilmesi önerilen düzenlemedeyse yine aynı şeyi diyoruz “Meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanığa yeni imkân getiriyoruz.” Yani, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin aradığı asgari koşulların daha ötesinde, mahkemenin içtihatlarında aranan asgari standartların daha ötesinde bir düzenleme getiriliyor. O açıdan geriye getirildiğini söylemek mümkün değil.

Önerilerin diğer teknik açıdan söylenebilecek şeyler var, onları da ifade etmeye gerek görmüyorum. O açıdan tasarıdaki düzenlememiz gayet yerindedir.

İkinci olarak şunu ifade etmek isterim: Sayın Dağ’ın teklifinde belirtilen husus tamamen Komisyonun takdiriindedir. Yani bu hususun, tercüman konusunun biraz daha disipline edilmesi, daha doğru işleyişi bakımından bilirkişi listelerinin oluşumuna benzer bir tarzda, bu tercümanlara ilişkin olmak üzere adalet komisyonlarında bilirkişi listeleri oluşturmak ve sanığa bu listelerden seçim hakkı vermek suretiyle bu müessesenin işletilmesi de düşünülebilir, kabul edilebilir. Öngördüğümüz sistemi ilga eden veya değiştiren bir şey değildir, belki tamamlayıcı olarak değerlendirilebilir. Takdir Komisyonundur.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Mahmut Tanal’a cevap olsun diye kesinlikle söylemiyorum ama yanlış anlamayın, hakikaten ben de sizin önerenize baktığım an zaten var bir hükmü görüyorum. Yani şu andaki 202’nci maddede 1’inci fıkrasında fazla fazla verilmiş gözüküyor bu hak. Şimdi getirilen düzenlemede ekstrasından verilen bir düzenleme. O bakımdan yani sizinki sanki tekrardan ibaret gibi geliyor ama sizin farklı açıklamalarınız var ona saygı duyuyorum.

Şimdi değerli arkadaşlar, önerileri tek tek oylayacağız.

Sayın Mahmut Tanal’ın önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Ertuğrul Kürkcü’nün önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Hamza Dağ ve Sayın Nevzat Pakdil’in önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi, kabul edilen bu öneriler doğrultusunda tasarıнын 1’inci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Evet, madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 16’ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "üçer aylık" ibaresi "bire yıllık" şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlardan mahkûm olanlardan kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlar hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu kişilerin cezası, ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunur."

(5) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı, üçüncü fıkrada belirlenen usûle göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir."

BAŞKAN – Evet, bu maddede de bir önerge var onu okutup, ondan sonra maddeyi görüşlerinizi açacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığı'na

1/708. sıra sayılı kanun tasarısının 2’nci Maddesi ile madde metninin 4’üncü fıkrasına eklenen cümlelerin madde metninden çıkarılmasını,

Tasarı ile maddeye eklenen 5’inci fıkrasında yer alan "ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü

Mersin

BAŞKAN – Bir hususu anlamak için soruyorum Sayın Müsteşarım: Şimdi, bu maddenin 2’nci fıkrasında “Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlardan mahkûm olanlardan kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlar hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz...” diyor ve devam ediyor madde. Şimdi, ola ki 5 tane adamı öldürmüş ve ömür boyu hapse mahkûm olmuş birisi

bununla alakalı bir hüküm gelirse ve gebe kalırsa yani o zaman ara mı verilecek, öyle mi anlıyorum? Yani cezası dışarıda mı infaz edilecek? Yani terör suçu değil, gitmiş normal bir cinayet işlemiş, 5 kişiyi öldürmüş.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, şu anki mevcut düzenlemenin, 4'üncü fıkrasına zaten bu hükmün ilave edilmesi düşünülmüyor. 4'üncü fıkrasının mevcut hâli şu şekilde: “Hapis cezasının infazı gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince ceza infaz olunur.” Yani şu anki hâlde zaten bir sınırlama yok, ama nedir, şu anda nasıl olabilir? Suçu işlemeyen önce gebe kalmıştır...

BAŞKAN – Onu diyorum. Önceki madde suçu işlemeyen öncekini düzenliyor, şimdiyse...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Şöyle, suçu işlemeyen değil, suç işlenmiştir, tutuklanmadan önce veya infaza başlamadan önce. Halbuki şimdi, “aile görüşmesi” gündeme geldiği için ondan sonraki aşamada bu ihtimal -bayanlar da bundan faydalanacaktır- her zaman için ihtimal dâhilindedir. Biz Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlar bakımından bunu faydalandırmamayı ama bu kişilerin cezasının -yani bu döneme özgü cezasının da- ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunacağını hükme bağlıyor. Sizin sorduğunuz durum hasıl olursa, onlar yine eski uygulamadan, yani şu anki meri mevzuattan istifade edeceklerdir ve şey yapacaklardır...

BAŞKAN – Ara verilecektir.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Gebeliği süresince ara verilecek.

BAŞKAN – Yani tabii şimdi, eski uygulamada yalnız şöyle bir şey vardı. Eski uygulamada “Cezaevine girmeden önce gebe kalma durumu” vardı. Şimdiyse, yani diyelim ki infazın onuncu yılında bir kadın düşünelim, eşi vardı veya başka bir şekilde. Onunla bir izdivaç yaptı ve gebe kaldı. onuncu yılda biz infaza ara vereceğiz, doğum olacak, diyelim ki 11'inci ay tekrar içeriye alacağız.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Doğru.

BAŞKAN – Şimdi yalnız, diyelim ki terör örgütü propagandası yapmaktan içeri girmiş bir insana bu hakkı tanımayacağız ama 5 kişiyi canice öldürmüş bir insana bu hakkı tanıyacağız. Bana ters geliyor, yani kaçmalar olabilir, toplum vicdanını sıkıntıya sokabilir, yani o konuda bence bir daraltma yapmak lazım. Ya bu daraltmayı tamamen kaldıralım ya da öbür taraftan da bir daraltma yapalım. Yani bazı suçlar sayabiliriz, belki bazı bap'lar sayabiliriz Ceza Kanunu'nda. Ne dersiniz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, şunu arz edeyim. Biz aslında bu “aile görüşmesi” üzerinde çalışırken bu konu gündeme gelince en çok üzerinde tartıştığımız maddelerden birisi de budur, Bakanlıkta hazırlık sürecinde. İşin doğrusu kendi içimizde de farklı görüşler gündeme getirilmiştir ama Terörle Mücadele Kanunu'ndan dolayı mahkûm olanlar bakımından böyle bir sınırlama yapılması sonucu ortaya çıkmıştır ama dediğiniz hususlar da gündeme gelecektir. Yani bu tamamen yasa koyucunun burada takdirindedir. Bu tamamen de kaldırılabilir fakat yarın bir gün toplumu rahatsız edecek sonuçlar da ortaya çıkabilir ama sizin verdiğiniz örnekte de bir eşitsizlik gibi algılanabilir. Bunu aslında biz “aile görüşmesi”yle bağlantılı olarak düşündüğümüzde, acaba görüş hakkını, çünkü orada koşullar falan ikincil düzenlemeye bırakılıyor, kapsam, suç türü, orada da halledebiliriz.

BAŞKAN – Şöyle yapsak Sayın Müsteşarım, beş yıldan fazla ceza almış olanlar desek veya on yıldan... Bakın annesini işte vahşice öldüren bir üniversite öğrencisi var, annesini öldürdü. Şimdi bu durumda gebe kaldığı takdirde bunun infazına ara verilecek, dışarıda ne kadar süre kalacak bilemiyoruz...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Altı ay, doğumdan sonra altı ay.

BAŞKAN – Altı ay kalacak, yani bu biraz toplum vicdanını rahatsız eder, İki: Firarlara da kapı aralar gibi geliyor ama makul bir süre vardır, işte bu belki beş yıldır, on yıldır, yani o süre içerisinde kaçmayı göze almaz, toplumda da fazla bir rencide etmez, nasıl yakalamalara geçtik, birazdan dile gelecek. Diyoruz ki: Beş yıla kadar taksirli suçlarda adamı davet edelim. Bunun gibi bir sınır koysak, yani toplumu rahatsız etmeyecek.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – O sınır düşünülebilir, yani bu tamamen bir sınırlama ihtiyacı olup olmadığına... Aslında rakamları size sunduğumuzda, yani içerdeki tutuklu ve hükümlülerin dağılımına ilişkin olarak baktığımızda, Sayın Bakanım da konuşmasında kısmen bahsetti, bugünkü durum itibarıyla bunu zaten kapalı ceza infaz kurumundakilere tanıyoruz. Tutuklular da, yine soru üzerine Sayın Bakanımın vermiş olduğu cevapta belirtilmiş olduğu gibi, bu 51'inci maddede, aile ziyareti 51'de düzenleniyor, 116'ncı maddede de 51'e atıf yapıldığı için tutuklulara da tutukluluk hâliyle uygunluğu ölçüsünde uygulanacak bir hüküm. Şimdi baktığımızda, kapalı kurumlardaki hükümlü ve tutuklulardan 38.153'ü evli, bunun 1.404'ü kadın. Zaten bu tartıştığımız

husus kadınlarla alakalı, biliyorsunuz. Yani kalan 36.749'u erkek. Yine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası bakımından baktığımızda toplam hükümlü sayısı 1.017, bunlardan 396'sı evli ve evli olanların 16'sı kadın. Yine Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlardan da toplamda 79 evli kadın hükümlü ve tutuklu bulunmakta, yani tablomuz da bu. Bu çerçevede sınırlamanın niteliği... Yani biz dediğimiz gibi en çok bunu tartıştık ama Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki bakımdan böyle bir istisna getirmenin toplum bakımından daha kabul edilebilir olacağı sonucuna vardık ama gerek burada gerek Adalet Komisyonunda yapılan tartışmalarda veya görüşmelerde farklı bir sınırlama düşünülebilir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Pakdil...

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu ceza ve tutukları bir ıslaha yönelik olarak bir tedbirdir. Şimdi buradaki insanlar, Bir: Yaptıkları işin, suçun karşılığı neyse onu çekeceklerdir, İki: Buradan da devletin kontrolünde tabii daha ıslah edilmiş olarak, daha topluma yararlı bir insan olarak çıkmaları gerekir. Bu, hepimizin kabul ettiği bir husustur ama biraz önce sizler de bahsettiniz, şöyle bir uygulama oluyor, sanki mağdur olan, hakları gasbedilmiş olan, çiğnenmiş olan insanlar, kimsesiz hâle dönüşüyor. Öbür taraf, suç işlemiş insanların belirli bir kısmı çok daha örgütlü hâle gelerek, her gün toplumun gündemini şu veya bu şekilde işgal ederek bir kısım hakları alma noktasına geliyor.

Dediğiniz gibi doğru, mesela tecavüzden yatan bir insan yani ufak bir noktadaki bir kız çocuğuyla ilgili olarak böyle bir şeyi yapmış hatta bir kısmı bunları öldürmüş olan insanlar var. Şimdi, bu insanların veya adam katil, işte seri hâlde öldürüyor yani kan davası veya başka bir şekilde. Şimdi, bu insanlarla ilgili olarak bir kısım düzenlemeler yaparken –bu işlerin başında da Sayın Bakan da ifade etti- “Aile, Türk toplumunun temelidir.” dedi. Doğru, bugüne kadar bu kadar travmayı aile müessesemizin sağlamlığı sayesinde atlattık ama bir kısım uygulamalar, genişçe bir şekilde icracılar tarafından da uygulanarak âdeta bu mağdurlara bir mağduriyet kapısı daha açarken, suç işlemiş olan insanların da bir nevi ödüllendirilmesi anlamına geliyor. Şimdi, çocuğu, eşi, kardeşi, bilmem nesi toprağın altında yani defnedilmiş, ölmüş, şehit olmuş, her neyse, bir insan veya her türlü ızdırabı, hayatının her safhasında yaşayan bir kadın, bir anne. Şimdi, bunların kimsesi kim olacak? Bunların kimsesinin devlet olması lazım yani şimdi, bu cani insanların, bu işi alçakça işlemiş olan insanların, her türlü kötülüğü toplumda icra etmiş olan insanların şu veya bu şekilde böyle bir fırsata dönüşmesi doğrusu toplum vicdanını ciddi anlamda yaralar yani toplumun buna bir tepkisi olur. Çünkü cezalara falan baktığımız zaman mevcut hukuk içerisinde işte tecavüzler, diğer şeyler... Bir kısım insanların bir değerleri vardır ki bunları, dünyayı verseniz o insanlara iade edemezsiniz ama şimdi mevcut, meri hukuk, bir kısım uygulamalar şunu gösteriyor: İnsanlar çok rahat bir şekilde işte arada çıkacak olan aflar, başka bir kısım şeyler işte veya zamanasımı falan hususlarında çok rahat bir şekilde bu işlerden yakalarını sıyrabiliyorlar. Peki, öbür tarafta toplumun içinde olmuş her insanın kendi mağdur bile olsa bazen istemeyerek de olsa hatırlanan bir kısım olaylardan dolayı mahvolmuş olan bir hayat, ömrü ne kadar süreceksin bitmiş olan bir hayatın karşılığında bu insanlara imkân, fırsat verirken de ıslahı tabii ki mümkün. Mesela diyelim ki, biraz önce bahsettiğiniz gibi işte efendim 50 kilometreyle gidecekken 150 kilometreyle giderse bu insanın da bir kasti vardır efendim. Bu sadece sadece bir trafik kazasıdır deyip geçmemek gerekir veya insanları yakarak ondan sonra, öldürerek bir kısım işleri yapan insanlara karşı toplum vicdanını da Başkanım, rahatlatmak gerekir diye düşünüyorum.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Kürkcü...

Şöyle isterseniz efendim, burada bir önerge değil de bu biraz beyanat olarak geçsin raporlara, beyan olarak geçsin yani.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Öyle yapmayacağım zaten. Ben sizin teklif ettiğiniz tarzda bir değişiklikten yanayım doğrusu. Çünkü bu özellikle kadınlarla ilgili tartışmayı ben çok erkek gözüyle yaptığımızı düşünüyorum, şundan ötürü. Bir kere yani Bakanlığın da verdiği rakamlar üzerinden bakacak olursak yani o kadar çok evli kadın yok, dert etmeyin demeye getiriyor Bakanlık bu rakamları ortaya koyarken. Biliyorsunuz doğuranlar sadece evli kadınlar değil. İkincisi bu insanlar bir insan doğuruyorlar ve çocuk hakları dediğimiz bir süreç aslında gebeliğin geri dönülmez hâle gelmesinden doğumun işte on sekiz yıl sonrasına kadar sürüp gidiyor. Şimdi, dolayısıyla burada çocuk hakları yönünden de bu meseleye bakmak gerekir. Yani kadınlardan bir tanesi -sadece cezaevinde iki kadın olsaydı da bu tartışma böyle yapılmalıydı- kadınlardan bir tanesi, çocuğunu stresten uzak, onun doğum öncesi sürecini mümkün merteye elverişli koşullarda geçirmek için avantajla donatılırken kadınlardan diğeri bu avantajdan yoksun kılınıyor ama bunun sonucunda aslında dezavantajlı hâle gelen, doğan çocuk. Şimdi, o nedenle bu bir kere bence bu açıdan kabul edilemez bir durum. Bu sınırlamayı hiçbir suç nevi için yapmamak lazım.

İkincisi, diğer yani argümanlar... Yani sonuçta ceza sistemi ıslaha dair vaatle bulunduğu için cezaevine girdikten on beş sene sonra hâlâ ıslah olmadığı yani iyileşmediği yani toplumun içerisine geri dönemeyeceği varsayımıyla belirli suç çeşitlerine bunun uygulanmasından kaçınılması da bence ıslah sisteminin mantığıyla ilgisiz. Bana sorarsanız; ne ceza olsun ne cezaevi olsun ama madem tıkkıldık içeriye bari hani burada bir avantaj olsun diye şey yapıyorum. Sonuçta bu ıslahı gayri mümkün kategorisi bana çok acıklı geliyor çünkü ben, 1982'den sonra nakledildiğim bütün cezaevlerinde dosyamın üzerinde "ıslahı gayri mümkün" yazıyordu. Bakın, şimdi durum ne oldu. Şimdi, o yüzden bu kadar kategorik davranmamak ve özgürlükçü ve hakçı bir yerden bunu yorumlamak yerinde olur, bu kısıtlamalar bu sebeple de kalkmalıdır bence.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Ülker Hanım.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, burada masum birtakım kişilerin öldürülerek sonra bunu öldüren veyahut da bir şekilde hayatını bitiren kişilerin cezaevine girdikten sonra bazı imkânları elde etmeleri karşısında sanki bir haksızlık yapmışız düşüncesine kapılıyorum. Ramazan Bayramında şeker isteyen, kapısına gelen çocukları katleden bir katili düşünün. Karısını doğrayan bir adamı düşünün. Sokakta dolaşırken hiçbir suçu olmayan vatandaşın, terör suçundan dolayı elindeki silahlarla veya bombalarla ölen çocukları ve masum çocukları, kadınları düşünün. Şimdi, bu suçlardan dolayı içeri girmiş insanları ıslah edebilmek için birtakım gayretler sarf ediyoruz, belki insani açıdan doğruymuş gibi geliyor ama hakkı kaybedilen, hakkı gasbedilen, yaşama hakkı ortadan kaldırılan bu insanlara karşı bir haksızlık yapmış olmaz mıyız?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, arkadaşlar, şimdi Sayın Ertuğrul Kürkcü'nün önermesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi, maddeyi oylarınıza sunuyorum. Evet, 2'nci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Evet, 3'üncü maddeyi okutuyorum, arkadaşlar.

MADDE 3- 5275 sayılı Kanunun 17'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 17- (1) Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıl veya daha az süreli hapis cezalarının infazı, çağrı üzerine gelen hükümlünün istemi üzerine, Cumhuriyet Başsavcılığınca ertelenebilir.

(2) Ertelene, her defasında bir yılı geçmemek üzere, en fazla iki kez uygulanabilir.

(3) Ertelene süresi içinde, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması hâlinde, ertelene kararı kaldırılarak ceza derhal infaz olunur.

(4) Birinci fıkra hükmü;

a) Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar,

b) Mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler,

c) Disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar,

hakkında uygulanmaz.

(5) Birinci fıkrada belirtilen hapis cezalarının infazına başlanmış olsa bile, hükümlünün yüksek öğrenimini bitirebilmesi, ana, baba, eş veya çocuklarının ölümü veya bu kişilerin sürekli hastalık veya malûllükleri nedeniyle ailenin ticari faaliyetlerinin yürütülebilmesinin veya tarım topraklarının işlenebilmesinin imkânsız hâle gelmesi veya hükümlünün hastalığının sürekli bir tedaviyi gerektirmesi gibi zorunlu ve çok ivedi hâllerde, Cumhuriyet Başsavcılığınca altı ayı geçmeyen sürelerle hapis cezasının infazına ara verilebilir. Ancak bu ara verme iki defadan fazla olamaz.

(6) Ertelene isteminin kabulü, güvence gösterilmesine veya diğer bir şarta bağlanabilir."

BAŞKAN – Evet, Ertuğrul Bey'in bir öneresi var onu da okutuyorum.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyon Başkanlığına

1/708 sıra sayılı kanun tasarısının 3'üncü maddesinde yapılan değişik ile 5275 sayılı kanunun 17'nci maddesine eklenen 4'üncü fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü
Mersin

BAŞKAN – Evet, Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Gerekçeyi okuyun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutalım.

Gerekçe:

Değişiklik ile birlikte yeni 4. fıkra eklenerek terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkum olanlar, mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler, disiplin veya tazyik hapsine mahkum olanlar hakkında infaz ertelemesinin yapılamayacağı belirtilerek mevcut madde metninden oldukça geriye düşülmüş, yeni bir ayrımcılık maddesi getirilmiştir. Mevcut maddeden geriye gidilmesi infaz rejiminin daha da ağırlaştırılması anlamına gelmektedir. Ayrıca yukarıda da ifade ettiğimiz gibi 3713 sayılı kanunun geniş terör tanımı ile birlikte ifade özgürlüğünü sınırlayan ve yasaklayan mevcut maddeleri yürürlükte olduğu sürece buna dayanarak yeni hükümler ihdas etmek, infazda ayrımcılığı daha da arttıracak ve temel haklara aykırılık teşkil edecek uygulamalara sebep olacaktır. Kanun tasarısının 5275 sayılı ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı hakkında kanunda yaptığı değişiklikler, BM Genel Kurulunun 09.12.1988 tarih ve 43/173 sayılı kararı ile kabul edilen Herhangi Bir Biçimde Alıkonulan Ya da Hapsedilen Tüm Kişilerin Korunması İçin İlkeler Manzumesi çerçevesinde değerlendirilmeli, mahpusların işledikleri suçlar bakımından farklı infaz rejimine tabi tutulmaması sağlanmalı, infazda eşitliğe azami düzeyde dikkat edilmelidir.

BAŞKAN – Evet, Mahmut Bey söz mü istiyorsunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan izin verirsiniz...

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, burada 3'üncü maddenin 4. fıkrasındaki "c" bendi; "Disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar" Burada "disiplin" kavramını bence çıkarmaktan yanayım çünkü "disiplin" kavramı takdir edersiniz tüzük ve yönetmenlikte çok basit nedenlerden dolayı dahi bu ceza verilebiliyor ve bu "disiplin" kavramını bunun içerisine sokmak, ileride daha ağır sonuçlar ortaya çıkabilir. Hele, tazyik hapsine bir diyeceğim yok ama bu "disiplin" kavramını çıkarmakta yarar var, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Müsteşarım, bir açıklık getirir misiniz? Yani sanırım burada, önceden disiplin cezası almış birinden bahsediyoruz herhâlde değil mi yani? Çünkü isteğe bağlı ertelemede daha henüz cezaevine alınmadan ki bir durum var, cezaevine girmemiş bir adamın disiplin cezası olmuş olması lazım, önceden başka bir suçtan herhâlde veya başka bir olaydan dolayı.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Yok, hayır efendim.

BAŞKAN – Nasıl?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Yani gerek hukuk muhakemesinde gerek ceza muhakemesinde, muhakeme esnasında hükmedilen...

BAŞKAN – Ha, muhakeme esnasında disiplin.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR - Disiplin hapisleri var, onlar bakımından bunun, bu ertelemenin uygulanmayacağı öngörülmektedir.

BAŞKAN – Tamam, yani şimdi anlaşıldı. Yargılama sırasında disiplin.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Yargılama sırasındaki disiplin.

BAŞKAN – Anladım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman buraya, yargılama disiplini diyelim, başka yani bu ileride yanlış ... Şimdi, bu çok geniş bir nokta

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Efendim orada sizin yani yanlış anlaşılabilirceği biz dediğiniz kapsama ne girer örneğin?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Örneğin, mesela disiplin, işte güya iki tane hükümlü burada birbirine selam vermemesi gerekirken ilk girişte, selam vermesi bir disiplin suçu değil mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Bu, yalnız, infazın ertelenmesi, ara verme değil. O, olmaz yani orada, o başka bir müessese. Eğer hükümlüyse içerideyse zaten buraya girmez yani burada muhakemeye bağlı şey o. Onda yanlış bir anlaşılma söz konusu olacağını zannetmiyorum ama biz yine bakalım yani eğer Adalet Komisyonunda bunu tekrar düşünelim fakat buradan bir problem olacağını zannetmiyorum.

BAŞKAN – Evet, buna da dikkat edelim, en azından bizim raporumuza girsin, bu “disiplin” kelimesi biraz daha netleştirilsin. Yani acaba yargılama sırasında mı yoksa? Mesela ben de öyle anladım, sanki daha önceden disiplin cezası almış gibi algıladım, maddeyi okuyunca öyle, fikrim böyle gelişti. Yargılama esnasındaki disiplinsizlik mi ya da öyle bir şey...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Netleştirilsin.

BAŞKAN – ... netleştirilsin. Bunu da raporumuza notunu alalım.

Evet, şimdi önergeyi oyluyoruz, Ertuğrul Bey'in önergesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 3'üncü maddeyi oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 5275 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıldan fazla hapis cezasının infazı için doğrudan yakalama emri çıkarılır."

(3) Adli para cezasından çevrilen hapsin infazında hükümlüye öncelikle çağrı kağıdı gönderilir."

BAŞKAN – Evet, yine bir önerge var.

İnsan Hakları İnceleme Komisyon Başkanlığına

1/708. sıra sayılı kanun tasarısının 4 üncü Maddesi ile 5275 sayılı kanunun 19' uncu maddesine eklenen 3'üncü fıkrasında "gönderilir" ibaresinden sonra gelmek üzere "gelmediği takdirde yakalama emri çıkarılır." ibaresinin eklenmesini, arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü

Mersin

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe:

Çağrı kağıdı gönderildiği halde gelmeyen sanık için yakalama emri çıkarılacağı hususu açıklığa kavuşturulmuştur.

BAŞKAN – Sanırım zaten bu işin mantığında var galiba değil mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, zaten mevcut 1'inci fıkra yani onda değişiklik öngörmüyoruz. Orada hükümlü hapis cezası veya güvenlik tedbiri ki bu 3'ncü fıkrada artık para cezasının ödenmemesi sebebiyle hapse çevrilme söz konusu. "Gönderilen çağrı kağıdının tebliği üzerine, on gün içinde gelmez, kaçır ya da kaçacağına dair şüphe uyardırırsa Cumhuriyet Savcısı yakalama emri çıkarır." diye hüküm var zaten.

BAŞKAN – Var zaten.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – O yüzden gerek görmüyorlar.

BAŞKAN – Evet Mahmut Bey, bir şey mi diyecaktiniz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu 3'üncü fıkrada "öncelikle çağrı kağıdı gönderilir" ibaresi var. "Orada çağrı kağıdı tebliğ edilir" daha doğru teknik bir kavram olmaz mı? Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – 1'inci fıkradaki, Sayın Başkanım, yazımda da yani paralellik olsun diye "güvenlik tedbirinin infazı için gönderilen çağrı kağıdı" dediği için, burada da aynı jargon kullanılmıştır. Arz ederim.

BAŞKAN – Anladım yani buradan zaten tebliği anlıyoruz herhâlde yani biraz...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Tabii, tabii tebliğ.

BAŞKAN – Tamamen tebliğ.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hukuk deyimi açısından "gönderilir" yani biz hukuk deyimi "gönderilir" teknik bir hukuk kavramı değil, karşılamıyor yani madem bu anlaşılıyorsa o zaman o kavramı kullanın, yukarıdaki bahsettiğiniz sizin deyiminizle "jargon" yanlışsa o zaman onu da şey etmeyelim yani düzgün bir hukuksal kavram kullanalım.

BAŞKAN – Doğru, haklısınız ama baştan beri bu kullanılmış ya...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani hukuktaki dil birliği açısından Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben "tebliğ" anlıyorum buradan, ben bir savcı olsam tebliğ olarak algılarım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben anladım onu da yani netleştirelim bugün gündem...

BAŞKAN – Rapora geçsin o şekilde o da Adalet Komisyonunda, bu şekilde bir düzenleme yapsınlar.

Evet, Ertuğrul Bey'in önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 5275 sayılı Kanununun 51'inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(3) Hükümlülere ödül olarak; azamî ziyaret süresi uygulanabileceği gibi tek kişilik odalarda televizyon bulundurma imkânı, takdir belgesi, hediye veya tavsiye mektubu verilebilir. Ayrıca, hükümlülerin sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerden öncelikli olarak ve daha uzun süreli yararlanmaları sağlanabilir."

"(4) Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan evli hükümlüler, üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmi dört saate kadar eşleri ile ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın görüşme yapabilir.

(5) Çocuk hükümlülere, iki ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmi dört saate kadar ana ve babasıyla veya vasisiyle ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın aile görüşmesi yaptırılabilir.

(6) Ödüllendirme sisteminin usûl ve esasları ile bu ödüllerden yararlanmanın kapsam ve şartları, suç türleri dikkate alınarak yönetmelikle belirlenir."

BAŞKAN – Üç tane önerge var, önergeleri okuyalım.

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 esas numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin infazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 5. Maddesi ile 5275 sayılı kanunun 51'inci maddesine eklenmesi teklif edilen 4'üncü fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sinan Aydın Aygün

Ankara

Mahmut Tanal

İstanbul

" 4) Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan evli hükümlüler, üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmi dört saate kadar eşleri ile ceza infaz kurumu personelinin yalın nezareti olmaksızın mahrem görüşme yapma hakkına sahiptir."

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

1/708. sıra sayılı kanun tasarısının 5'inci Maddesi ile ^(x) eklenen 4'üncü fıkrasında yer alan "üç ayda" ibaresinin "bir ayda"; 5'inci fıkrasında yer alan "iki ayda" ibaresinin "on beş günde" şeklinde değiştirilmesini, arz ve teklif ederim?

Ertuğrul Kürkcü

Mersin

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 esas numaralı Kanun Tasarısının 5. maddesinin (4). fıkrasının "aç ayda bir olmak üzere" yerine "iki ayda bir olmak üzere" (5). fıkrasının "iki ayda bir kez olmak üzere" yerine "ayda bir kez olmak üzere" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Kerim Yıldız

Ağrı

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Gerekçesini okuyalım.

BAŞKAN – Evet, Ertuğrul Bey'in gerekçesini okuyun.

Gerekçe:

Yapılan değişiklik ile hükümlünün sosyal bağlarının kopması engellenmek ve çocukların kişisel gelişimleri için gerekli olan ebeveyn desteği sağlanmak istenmiştir. Yine söz konusu hususlar temel insan hakkı kapsamında olup, bu hakların "ödül" olarak nitelendirilmesi hukuk kaidelerine de aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle var olan ve karşılanması gereken temel hakların ödül sistemi içerisinde değerlendirilmesi hatalı bir yaklaşımdır.

BAŞKAN – Kerim Bey buyurun. Kendi önergesiyle alakalı.

(x) 5275 sayılı Kanununun 51'inci maddesine

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Kendi önergemle ilgili. Eşlerle görüşmeyi sağlıyoruz burada. Üç ayda bir deniliyor, eşler içinde, eşler arasında biri suçlu diğeri suçsuz biri diye düşünsek, suçluyu cezalandırıyoruz hapiste. Dolaylı olarak da diğer eş de cezalandırılmış oluyor. Onun da bazı hakları var, yeme, içme, uyuma, cinsel hayat bu insanlar için doğal ve zorunlu olan ihtiyaçlar. Eşler üç ayda bir araya gelmek, doğrusu, yılda dört defa bir araya gelme gibi bir şey. Bunun, daha sık olması uygun diye düşünüyorum. Yine çocuklarla da aileleri ne kadar sık görüşürse o kadar iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Madde üzerinde başka görüş serdedecek kimse var mı? Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim önergem vardı, gerekçeyi okursanız.

BAŞKAN – Mahmut Bey'in önergesini okuyalım.

Gerekçe:

'Mahrem görüş hakkı' olarak adlandırılan bu durum, birçok ülkede 1970'lerden beri uygulanmakta olan bir haktır. Genellikle iyi halli tutuklu ve hükümlülere 8 haftada bir tanınan bu hak, disiplin cezası alanlardan, aile içi şiddet veya cinsel saldırı suçlarından hüküm giyenlerden ve bazı tehlikeli suçları işleyenlerden esirgenebilmektedir. Avrupa hapishane kuralları, kişilerin yakın çevresi ile mahrem görüş hakkını korur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin konu ile ilgili tavsiye kararı, bu hakların 72 saat gibi, kişiler arasındaki ilişkinin mahremiyetini sağlayabilecek uzunlukta olmasını önermektedir. Türkiye'de bu yönde bir düzenlemenin bulunmaması, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği tarafından uzun süredir eleştiri konusu edilmektedir. Düzenleme, tutuklu ve hükümlü hakları bakımından gerekli ve olumludur. Görüşmenin tam olarak nasıl adlandırılacağı konusunda ortaya çıkan eksikliğin giderilmesi için görüşmeye benzer düzenlemeyi yapan Avrupa ülkeleri ile paralel olacak şekilde mahrem görüşme denilmesi doğru olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, bu zaten yani mahrem olması gereken bir şey değil mi yani?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, bizim önümüzdeki önergede yani mahrem vurgusunun yapılmasına bizim bir diyeceğimiz yoktur. Zaten mahrem olması gerekir ama "hak" şeklinde ifade edilmesi bizim getirdiğimiz sistemle bağdaşmıyor. Bu, Sayın Bakanımızın da ifadesinde arz edildi, biz bunu "hak" değil bir "ödül" olarak düzenliyoruz ki gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gerekse Konseyin bu konuya yaklaşımı bunun bir ayrıcalık, bir ödül şeklinde olması gerektiği yönündedir.

BAŞKAN – Mahmut Bey, önergede mahremiyetin dışında başka ifadeler de mi vardı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada Sayın Bakan ve Müsteşarla görüştük yani haklılık payları var. Yani onu...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Mahremiyet vurgusunu yapabiliriz ama "hak" olarak ifade etmeyi kabul edemeyiz artık.

BAŞKAN – Yani mahremiyet vurgusu kalmak şartıyla düzeltilebilir misiniz önergenizi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğer, bana bir iki dakika izin verebilerseniz onunla ilgili, yanılmazsam... Var mıydı yok muydu?

BAŞKAN – Şu mevcut önergede bir düzeltme yapabilir misiniz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Böyle olur mu Sayın Müsteşar?

"Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan evli hükümlüler, üç ayda bir kez olmak üzere üç saatten yirmi dört saate kadar eşleriyle ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın mahrem görüşme yapabilir." Bu uyar mı size?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Tamam, onu ekleyebiliriz, olabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, onu o zaman geri alalım bunu ben...

BAŞKAN – Nasıl?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Yani mevcut metinde efendim, "görüşme yapabilirler" in önüne "mahrem" i ekliyoruz.

BAŞKAN – "Mahrem" i ekliyoruz, tamam.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Yok, yok problem yok.

BAŞKAN – Tamamdır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onu alalım, bunu verelim.

BAŞKAN – Önergenin kabul olması için ne kadar çaba sarf ediyorum Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama arkadaşlar doğruyuu...

BAŞKAN – Evet, öncelikle Ertuğrul Bey'in önergesini oyluyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Ertuğrul Bey'in önergesi kabul edilmemiştir.

Sayın Mahmut Tanal'ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Evet, bir de Sayın Kerim Yıldız'ın...

Sayın Müsteşarım, burada da bir iyileştirme var. Kerim Bey de zaten hem bir baba hem de bir doktor hekim, o da üç ay diyor. Artık takdir Adalet Komisyonunun ama bir iyileştirme görüşürüz burada, bunu da kabul...

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Her cezayı herkese uygulamak...

BAŞKAN – Evet.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR - Yani, bu aslında, tabii kaç ay olacağı noktasında bizim sadece bu açıdan yani aile görüşmesi açısından bizi endişe ettiren husus bunun altyapısını oluşturmaktır ama tasarının bütününe baktığımızda şöyle bir paralellik vardır: Biz, 95'inci maddede, açık ceza infaz kurumlarında bulunanların sahip olduğu izne gitme hakkını üçten dörde çıkarıyoruz yıl içinde, yani o da üç ayda bir oluyor. Burada da ona paralel bir düzenleme getiriyoruz yani bizim mantığımız, yaklaşımımız tamamen bu. Takdir Komisyonunun ama bunun altyapısının oluşturmak biraz şu anda zor olabilir, belki ileriki aşamalarda düşünülebilir.

BAŞKAN – Gene de burası İnsan Hakları Komisyonu, bir iyileştirme yapalım, artık Adalet Komisyonu kendi bilir.

Evet. Önergeyi kabul edenler...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Kerim Bey'in önergesi mi?

BAŞKAN – Evet.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Bak, Kerim Bey.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Evet.

Şimdi, değerli arkadaşlar, kabul edilen bu önergeler doğrultusunda 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 5275 sayılı Kanununun 58'inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasında yer alan "Nakil" ibaresi "Görevli nezaretinde yapılan nakiller" şeklinde değiştirilmiştir.

"(3) Çocuk eğitim evlerine nakiller kurum görevlisinin nezaretinde yapılır. Açık ceza infaz kurumlarına nakiller ise kurum görevlisi olmaksızın yapılır. Bu hâlde hükümlünün, aynı il sınırları içinde bulunan ceza infaz kurumları arasındaki nakillerde aynı gün içinde; farklı illerde bulunan ceza infaz kurumları arasındaki nakillerde ise kurum amirinin kırk sekiz saati geçmeyecek şekilde belirleyeceği süre içinde, nakledildiği açık ceza infaz kurumuna giriş yapması gerekir."

BAŞKAN – Evet, bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

1/708 sıra sayılı Kanun tasarısının 6'ncı maddesiyle değiştirilen 5275 sayılı Kanununun 58'inci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesinden sonra gelmek üzere "Hükümlünün işe giderleri ve bedensel ihtiyaçları kurum tarafından karşılanır." ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü

Mersin

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, ben bir yerde, kanun tasarısının bir yerinde, sanki bu işe bedellerinin nakil esnasında ödeneceğine dair bir hüküm görmüştüm.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR - Efendim, bir kere şunu arz edelim: Yeni sistemde, bir kere, açık cezaevinden açık cezaevine nakilde zaten, veya kapalıdan açığı artık görevli olmayacak, kendi başına gidecek, yani onda bir problem yok.

BAŞKAN – Yok, onu demiyor. Şimdi, önergede şöyle bir öneri var...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Bu gidişlerde de yol ücretini kendisi mi ödeyecek?

BAŞKAN – Yüklülerin de işesinin ödenmesine ilişkin bir önerge var da Ertuğrul Bey'in. Sanki benim zaten var gibime geliyor, bir yerde gördüm gibi...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – İşlerini kim ödeyecek Sayın Hocam?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tatil ve eğlence yeri değil.

BAŞKAN – Buyurun.

CEZA TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELAMİ CANDEMİR – Sayın Başkanım, nakiller kapalıdan kapalıya veya kapalıdan açığa, açıktan açığa, isteğe bağlı veyahut da isteğe bağlı olmayan zorunlu nakiller var. Zorunlu nakillerde, evet, devlet tarafından karşılanıyor nakil masrafları ve işleri ama isteğe bağlı nakillerde bir kişi bulunduğu cezaevinden başka bir cezaevine gitmek için kendi talep etmişse o zaman nakil masraflarını, işte görevlinin harcırahını ve işe bedeli kendisi karşılıyor. İki düzenleme var.

BAŞKAN – İki türlü düzenleme var. “Bu 6'ncı maddede işe bedeli yok.” diyorsunuz, önerge de işe bedeli verilsin üzerine. Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Bir kelime söyleyeyim bu konuda.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Eğer bir cezaevinden bir başka cezaevine isteği üzerine nakil edilmek bir hak ise bu hakkın gerçekleştirilmesi sırasındaki tüm giderlerin de kamu tarafından karşılanması mantığı gereği... Yani bir özel cezaevine gitmiyor ki ya da burada bir eğlence söz konusu değil, hapis yatmaya gidiyor, dolayısıyla zaten bu hak. Nasıl uygulanıyor bu? İki sebeple uygulanıyor. Birincisi: Yaşadığı yere, doğduğu yere ya da akrabalarının olduğu yakın yere gitmek istiyor, bu hakkı kullanıyor.

İkincisi de can güvenliği sebebiyle genellikle nakil isteniyor. Her iki durumda da bu hakkın kullanılması sırasında sanki turistik seyahat yapılıyormuş muamelesi yapılması doğru değil, bunun ödenmesi gerekir. O yüzden bu önerge “Evet.” diyebilirsiniz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bu önergede bir de şu var: Mesela öyle bir hadise oldu ki son yıllarda “Bazı cezaevleri adliyelerden uzak, uzak olunca infaz yasasında o sıkıntıları yaşıyoruz. “Efendim, biz yemek veremiyoruz.” deniliyor, çünkü yemek götürülüyor cezaevi aracında. Götürülmeyince mahkeme de vermiyor ve eğer yargılama da o gün uzun sürmüşse sabahdan akşama kadar aç kalınıyor. Yani bu, bu anlamda bu sıkıntıyı yaratmaz mı veyahut da...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Bunu onu düzenlemiyor yalnız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, o zaman hiçbir hüküm de yok ve o zaman düzenlenen hüküm... Madem biz bu infaz yasasında, burada nakilleri düzenliyor işek yani bu eksikliği de gidermekte yarar var. Bu Silivri ve İstanbul ölçeğinde bunu sık sık yaşıyorlar, bir.

İki: Diyarbakır ölçeğindeki davaları da izledim, o sıkıntı da yaşanıyor ve bu düzenlemeyi yaparken işe bedeli de şeker hastası olanlara var, ekme, reçel veriliyor. Ekme, reçelin şeker hastasına verilmesi demek onun rahatsızlığını gittikçe artırır, bu düzenlemelerin de bununla birlikte düzenlenmesinde yarar var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, bir durum var mı, değerlendirme yapacak mısınız?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Efendim, bu konudaki endişemiz şu: Şimdi, tabii, aslında bir taraftan insan hakları açısından baktığımızda gerçekten olması gereken bu gibi. Fakat isteği üzerine nakillerde de gerçi bir süre kısıtlım var yani isteği üzerine bir yere gittiklerinde ondan sonra tekrar talepte bulunabilmesi için bir yıllık sürenin de geçmesi gerekiyor. Bu bilgiyle birlikte şunu arz edeyim: Yani bunun devlete getireceği yük ne kadardır, onu bilemiyoruz, “Çok masraf olur.” diyor arkadaşlar. İsterseniz siz bir öneride bulunun ama bunun şöyle olumsuz şeyi de olabilir, onu arz etmek isterim Komisyonun bilgisine: İlerde “Masrafa katlanmayayım.” diyen devlet görevlileri, bizim Bakanlığımız bile yapabilir yani bu isteğe bağlı nakillerde daha fazla direnç gösterebilir, bize masraf olacak diye. Yani, evet, o açıdan bu denge çerçevesinde sizin İnsan Hakları Komisyonu olarak bunu takdirinize bırakıyoruz. Biz bir değerlendirelim, bir Adalet Komisyonunda ne kadar şey olur...

Yalnız, burada, tabii, yazım tarzı olarak şimdi “işe giderleri ve bedensel ihtiyaçlar” diyor, bedensel ihtiyaçların ne olduğu anlaşılıyor.

BAŞKAN – Evet, onu diyecektim ben de.

Ertuğrul Bey, "iaşe giderleri" desek orada daha net olur.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Ama iaşe giderleri de tam Sayın Vekilimin muradını ifade etmiyor, yol giderleri falan da var yani "iaşe gideri" dediğimiz günlük iaşede bir problem yok.

BAŞKAN – İaşe yok, "yol giderleri" demiyorsa...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Sadece iaşe giderleri ise bir diyeceğimiz yok.

BAŞKAN – Önergede "iaşe giderleri ve bedensel ihtiyaçları" diyor. Şimdi, "bedensel ihtiyaçları" biraz muallak bir kelime, onu çıkaralım isterseniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onu çıkarmayın, "tuvalet" deyin ona. Çünkü mesela bize gelen şikâyetlerden bir tanesinde Urfa'dan Bolu'ya getirilen tutukluların on yedi saat tuvalete çıkarılmadığı şeklinde şeyler var.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Onun bu maddeyle alakası yok.

BAŞKAN – O maddeyle alakamız yok.

Ertuğrul Bey, önerge sizde var mı?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Efendim, önerge ben de var.

BAŞKAN – Bir alırsanız önergeyi önünüzüze.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – "İaşe giderleri ve bedensel ihtiyaçları kurum tarafından karşılanır."

Bedensel ihtiyaçlar her türlü tutukluyu getirip götürme yani...

BAŞKAN – Silelim onu...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bakın, açık ceza infaz kurumlarına nakiller ise kurum görevlisi olmaksızın yapılır yani burada...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Zaten açık cezaevi...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Açıkta açığa yapılacak zaten.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – 6, açıktan açığa değil Hocam. 6'daki hepsini kapsıyor, havalandırma, ışık vesaire diye konuşuyoruz. Yani sonuç olarak 6'ncı maddedeki nakil meselesinde nakiller arasında bir ayrım yapmıyoruz, bütün nakillerde iaşe giderleri ve nakil sırasındaki ihtiyaçları. Giderleri ne olabilir? Su içecek, tuvalete gidecek...

BAŞKAN – Ama bundan o anlaşılıyor. Bakın "iaşe" kalsın, ben de taraftarım ama öbür türlü zaten yani bir tuvalet insanı bir ihtiyaçtır yani bunu vermiyorlarsa da artık bunu kanuna koymaya hakikaten gerek yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle bir şey vardı ama Sayın Başkan, bize gelmişti.

BAŞKAN – Birtakım şeyler olur da Mahmut Bey. Şimdi, bakın "bedensel ihtiyaç" dendiği anda bu çok geniş bir kavram.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Burada tartıştığımız, isteğe bağlı nakilleri tartışıyoruz.

BAŞKAN – Hayır, hayır isteğe bağlı değil.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Zaten zorunlu nakillerde karşılamak durumunda devlet. Sayın Müsteşar açıkladı. Zorunlu nakillerde karşılamak mecburiyetinde değil mi devlet?

BAŞKAN – Açıklarda değil yani açıklarda karşılıyor musunuz? Ama kapalıdan açığa gönderirken karşılıyor musunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - İsteğe bağlı olmaksızın biz kendimiz naklediyorsak elbette onun masraflarını biz karşılıyor, orada bir sıkıntı yok.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Ama isteğe bağlı olarak gidiyorsa insanlar birtakım giderlere de katılmak zorunda.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Şimdi, bunu tartıştık. Ben diyorum ki: Zaten isteğe bağlı nereye gidiyor? Cezaevine gidiyor. İsteğe bağlı top oynamaya gitmiyor ki. Yani ya ailesine yakın yere gitmek için hakkını kullanıyor veya hasımlarından canını kurtarmak için uzak bir cezaevine gidiyor. Şimdi, bu insana diyorsunuz ki: "Sen istedin gittin, o yüzden bastır parayı, İstanbul'dan Diyarbakır'a gittiğine göre bütün yol parasını, personel giderini sen vereceksin; e yoksa, öl." O da diyor ki: "Ya, bu benim hakkım." Yani ben onun tercümanı oluyorum şimdi. Budur yani isteğe bağlı meselesini niye bu kadar hafife alıyorsunuz?

BAŞKAN – Şöyle: Ben size hükümlünün iaşe giderleri açısından katılıyorum ama...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Peki, iaşe giderini kurtaralım, ötekini de... Ümit ediyorum ki zalim insanlar değillerdir ve tuvalet ihtiyacını giderirler yani öyle diyelim.

BAŞKAN – Ertuğrul Bey, onu bir paraf eder misiniz.

Yani çünkü iaşe bedeli fazla bir şey de tutmaz arkadaşlar yani 4 lira, 5 lira bir şey ya.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Bir yumurta, bir ekmeğe verecekler bunun pazarlığını yapıyorlar, inanmıyorum.

BAŞKAN – Evet, işte onu tartışmaya gerek yok verin gitsin, vatandaş yesin ya.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Bir kumanya kurtardık.

BAŞKAN - Evet, Ertuğrul Bey'in önermesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Ben de kabul ediyorum arkadaşlar, başkan bile ilk kez burada rey kullandı. Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 5275 sayılı Kanunun 83'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Çocuk hükümlüler için ziyaret süresi bir saatten az üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir."

Önergeyi de okuyun:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

1/708. sıra sayılı kanun tasarısının 7'nci maddesi maddesinde yer alan "üç saatten" ibaresinin "sekiz saatten" şeklinde değiştirilmesini, arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü
Mersin

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Çocuk hükümlülerin kişisel gelişim ihtiyaçlarına uyumluluk esas alınmıştır.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Bir tek cümle buna ekleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Yani bütün bir günü geçirmesini öneriyoruz, esas budur.

BAŞKAN – Ama biraz maddi imkânsızlık olur gibime geliyor, ne dersiniz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR – Efendim, biraz önce arz ettiğim konuyla bağlantılı bu da. Yani gönül ister ki aslında bunu sağlayalım. Takdir Komisyonun yani sizin Komisyona yakışan da belki bunu sekiz saate çıkarmaktır. Ama bizi tek endişe ettiren husus bunun teknik, fiziki altyapısını oluşturmaktaki güçlüktür.

BAŞKAN – Çok zor o sekiz saat.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8 - 5275 sayılı Kanunun 94'üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hükümlünün, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya (a) bendinde belirtilen bir yakınının evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, gidilen yerin valisi tarafından karar verilir."

BAŞKAN – Evet, önergeyi okutalım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

1/708. sıra sayılı kanun tasarısının 8'inci Maddesinde yer alan "gidilen yerin valisi tarafından karar verilir" ifadesinin "gidilen yer ilçe ise kaymakam, il ise vali tarafından karar verilir." şeklinde değiştirilmesini, arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü
Mersin

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yapılan değişiklik önerisi ile bürokrasiden doğabilecek sıkıntı ve mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Mahmut Bey, söz mü istiyorsunuz?

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada idareyle yargı ve savcılık arasında bir yetki çatışması çıkabilir ve bu ihtilafları, nizaları artırır, buna mümkünse “o bölgedeki il ve ilçe cumhuriyet başsavcılığı” demek lazım. Olabilir, bazı ilçelerimizde cezaevi olmayabilir. Mümkünse o zaman yani “cezaevi cumhuriyet başsavcısı” yerine, “il ve ilçe cumhuriyet başsavcısı” demek ve çıkabilecek olan yetki kargaşasını en aza indirmek daha doğru ve yerinde olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yani bu da olabilir ama şimdi, bakın, arkadaşlar, savcılarımız alınmasında burada, savcılarımız buna karar verene kadar akşam olur yani dosya gelsin gitsin bilmem ne falan. Vali bu konuda daha pratiktir ve güvenlik güçlerine hâkimdir, nerede ne yapacağına talimat vermesi daha kolaydır. O bakımdan, valide kalmasını ben arzu ederim.

Sayın Müsteşarım...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Sayın Başkanım, şunu arz etmek isterim: Burada, öncelikle 94'üncü maddede yapmayı teklif ettiğimiz bu düzenlemede iki husus var: Bir, bu iznin alınması hususu, bu izni verme savcılıkta başsavcıda. İkinci husus, diğer husus iznin geçirileceği yer. Bu güvenlikle bağlantılı bir husustur yani infazla bağlantılı değildir. Bu nokta da biz İçişleriyle falan da görüştüğümüzde valide olmasının daha doğru olacağını ifade ettiler. “Gidilen yer ilçe ise kaymakam” ifadesi belki düşünülebilir ama burada da şu tür problemler yaşanabilir: Şimdi, merkez ilçeler var, büyükşehir içinde, oralarda vali mi, kaymakam mı şeklinde yeni tartışmalar olacaktır. Hâlbuki o ilin en üst yöneticisi vali zaten gerekli bilgiyi ve koordinasyonu kaymakamla görüşmek suretiyle de yapacaktır. O yüzden tasarıdaki düzenlemenin daha doğru olduğu kanaatindeyiz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Ertuğrul Bey'in önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9 - 5275 sayılı Kanununun 95 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yılıda en çok üç kez olmak üzere her defasında" ibaresi "üç ayda bir," şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Önerge var, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

1/708. sıra sayılı kanun tasarısının 9 uncu Maddesinde yer alan "üç ayda bir" ibaresinin "iki ayda bir" şeklinde değiştirilmesini, arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü
Mersin

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu değişiklik ile açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazananlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını daha fazla sağlamak amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Biraz önce bir değişiklik yapmıştık.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Aile görüşmesine ilişkin şeyde de iki ayda bir oldu, ona paralellik sağlamak doğru olur diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, kapalıdaki adama iki ay verdik, açıktaki adama “Üç ay bekle.” diyoruz, bu biraz...

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5275 sayılı Kanununun 116 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

"İkinci ve üçüncü fıkraya göre izin verilen tutuklunun, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya ikinci fıkrada belirtilen bir yakınının evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda

kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, gidilen yerin valisi tarafından karar verilir."

"(5) Dördüncü fıkra ile 94 üncü maddenin ikinci fıkrasının uygulamasına ilişkin usûl esaslar Adalet ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir."

BAŞKAN – Bir adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

1/708. sıra sayılı kanun tasarısının 10 uncu maddesinde yer alan "gidilen yerin valisi tarafından karar verilir" ifadesinin "gidilen yer ilçe ise kaymakam, il ise vali tarafından karar verilir." şeklinde değiştirilmesini, arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü
Mersin

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yapılan değişiklik önerisi ile bürokrasi den doğabilecek sıkıntı ve mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Mahmut Bey, söz mü istiyorsunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yani hakikaten uygulamada sıkıntı çıkarabilecek bir madde; "gidilen yerin" derken hiç olmazsa o zaman bölgeyi belirtelim veya coğrafi diyelim veya ilin bulunduğu tüm sınırlarda valinin yetkili olduğunu belirtelim. Çünkü talepler olacak, kaymakam diyecek ki: "Efendim, böyle bir düzenleme boşluk var." Vali diyecek: "Efendim, bu sadece gidilen yer anlamında, ben ilin kapsamını anlarım, kaymakamın bulunduğu sınırları kabul etmem." veya kendisini riske atmayabilir. Yani görevden kaçınmak için, bu görevi yerine getirmemek için bu tür ret cevaplar gündeme gelebilir değerli arkadaşlar. Yani onun için, valinin görevden kaçınmasını engellemek için açık ve net bir vaziyette düzenlemekte yarar var. Yani bu ifade net değil gibime geliyor, çünkü kamu kurumlarında, -arkadaşlarımız da kendi üzerlerine alınmasınlar, ne olur kusura bakmayın- bazen tehlikeli olan bir işte kimse o görevi yapmak istemez, görevden kaçınır. Bu anlamda bu ifadeyi netleştirmekte yarar var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yani bence net ama yine de Sayın Müsteşar da bir açıklama yapsın bakalım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; ben hiçbir valinin kendi iline bağlı ilçe için "Benim görev yerim değildir." diyeceğini zannetmiyorum, bu bir.

İkincisi: Burada biz bu düzenlemeyi yaparken İçişleri Bakanlığıyla da temas hâlinde olduk, onlar da bu şekilde düzenlemeyi önerdi.

Üçüncüsü de: Burada Vali mutlaka bir karar verecek bir kere yani nerede kalmasına özgü olarak. O açıdan bir problem görmüyoruz ama Sayın Vekilimin hassasiyetlerini de dikkate alalım, biz salı gününe kadar tekrar bu açıdan bakalım, Adalet Komisyonunda gerekirse bir değişiklik düşünebiliriz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Şimdi Sayın Ertuğrul Kürkcü'nün önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11 - 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 4- (1) 105/A maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ve ikinci fıkrasında belirtilen altı aylık süre şartı 31/12/2015 tarihine kadar uygulanmaz."

BAŞKAN – Önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

1/708. sıra sayılı kanun tasarısına Çerçeve 11. madde ile eklenen Geçici 4 üncü maddenin tasarı metninden çıkarılmasını, arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkcü
Mersin

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yasanın yayınlandığı anda yürürlüğe girmesi doğru olacak ve kişiler nezdinde meydana gelecek hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Bu süreyi bize açıklar mısınız Sayın Müsteşarım. Geçici madde 4’te var ya...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI KENAN ÖZDEMİR - Evet, efendim. Şimdi, malumunuz denetimli serbestlik tedbiriyle açık cezaevinde bulunanların eğer şartla tahliyesine bir yıl kaldıysa onların denetimli serbestlik tedbiri altında salıverilmesi bu yıl içinde kabul edilen kanunla kabul edilmişti. Ama bundan faydalanmak için açık ceza infaz kurumunda asgari altı ay kalmış olma şartı aranıyordu. Bu şartı, biz 2015 yılına kadar aramama yönünde düzenleme yapmak için bunu getirdik. Yani bu son bir yılı kaldıysa artık açık cezaevinde kalmak şartını, altı aylık asgari kalma şartını aramayacağız.

BAŞKAN – Yani Ertuğrul Bey, onun için, ben izah etsin diye söz verdim. Sizin bu maddeyi geri almanızda fayda var. Çünkü daha çok daraltıyor şartları.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Anladım, tamam, geri aldım.

BAŞKAN – Önerge geri çekildiğine göre 11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11’inci madde kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12’nci madde kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13’üncü madde kabul edilmiştir.

Değerli Komisyon üyeleri, şimdi maddelerin oylaması bitmiştir, maddeler kabul edilmiştir.

Kanun tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kanun tasarısını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kanun tasarısı Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Bir redaksiyon yetkisi istiyoruz, uzmanlarımız yazarken raporu.

Redaksiyon yetkisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece gündemimizin 2’nci maddesini bu şekilde gerçekleştirmiş bulunmaktayız.

Gündemimizin 3’üncü maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 24’üncü Dönem Üçüncü Yasama Yılı toplantı saatlerinde görüşme yapabilmesi için izin istenmesiyle ilgili bir gündemimiz var. Yani bu saatte de, Genel Kurul açıkken de Komisyonumuzun çalışmasına yönelik bir karar almamız icap ediyor.

Bu hususu da oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Böylece gündemimizde başkaca görüşecek bir durum kalmamıştır.

Hepinize teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun.

Dolayısıyla toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.24